

INCVNABVLA

3076 -

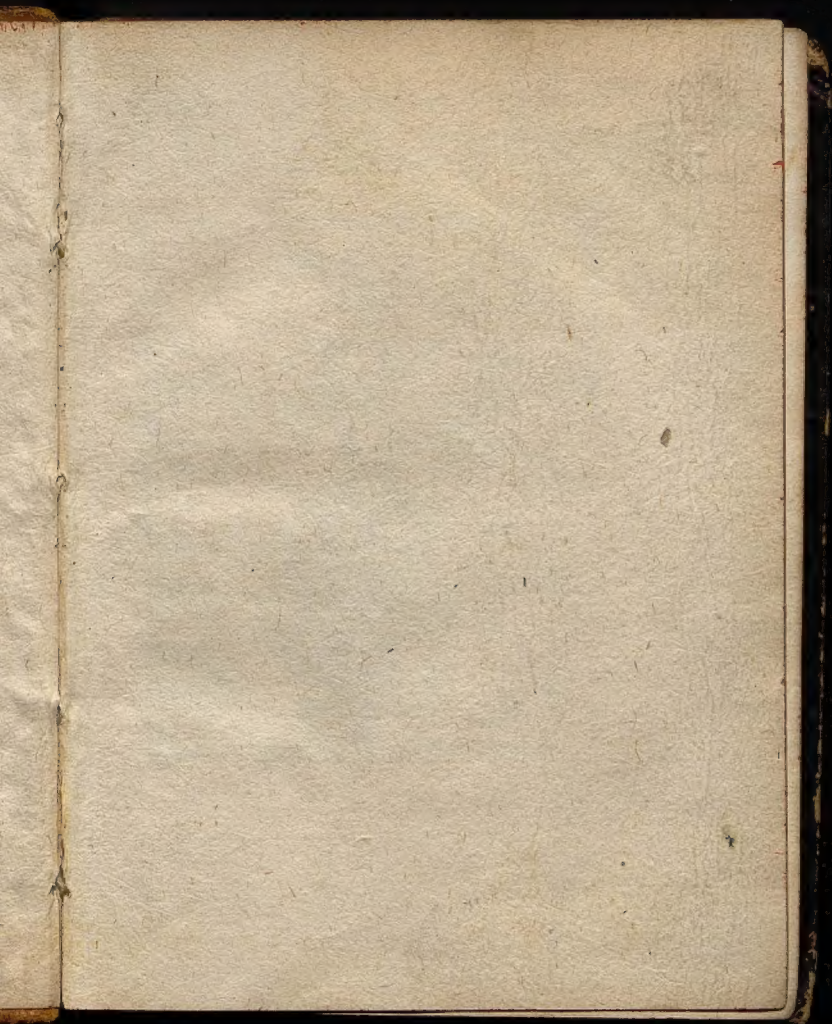
Qu

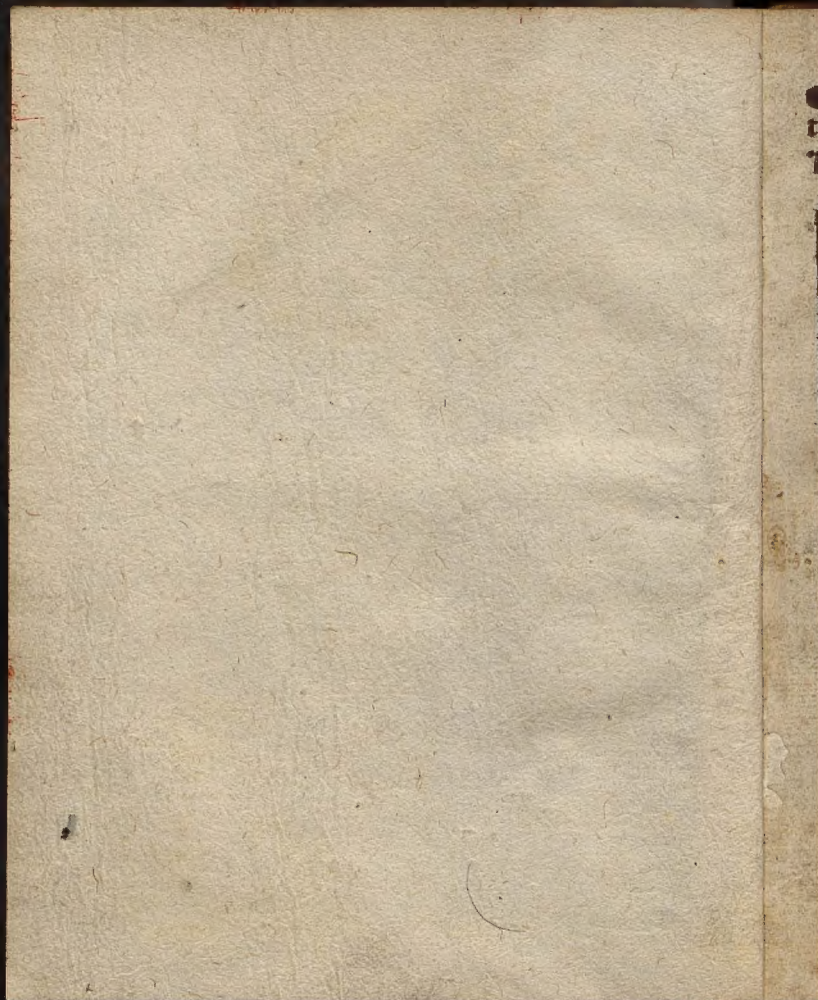
3078

Z KSIĘGOZBIORU
IGNACEGO BERNSTEINA

w Warszawie.

N^o

Auctoritates Aristotelis/ Seneca/ Boe-
tii/ Platonis Apulei africani Empedoclis
Porphyrii/ & Gilberti porritant.

GW 2820

Ine. 3076

libl. Jergl

C
lofor
then
ac in

c

bet f
rum
duct
cert
elus
tato
cutu
qnt
reg
mac
stie
ann
tiui
nit
tum
alit

Encipit plogus compendii auctoritatis phi
losophi. et quorūdā aliorū provsū introductōis
thematū ipsorū predicatorū ad populum simul
ac in artibus studere volentium

Cum enim Aristotelice tā ad pplm p-
dicāti q̄ in artib⁹ studēti. nō modicum
sentētie fulgētioris cognitiōis cuiuslī
bet scie prebeāt robur atq; fulcimē. iō in pntia
rum pro mīgralibus breuib⁹q; sermonū intro
ductionibus ad pplm ac earū dē sermonū suis
certis in locis mēb⁹q; ornatiorib⁹ relucētis
eiusdē Aristotelis in via naturali. saturvt cōmē
tator sup primo libro phisicorū luminis mundi
cuius ortus pīnū carpsit huius vite auras. āno
q̄ntodecimo mennonis q̄ z artaxerxes decimi
regis persarū in straguma ciuitate tracie q̄ ē p̄ s
macedonie. fuit aut fili⁹ nichomati medici z fe-
stie q̄ z ab esculapio descēderūt. florēs athenis
annis trecētis z circa octoginta ante chrisi na
tiuitatē tempe alexātri magni decimi macedo
niū regis. Fiunt aut thematū in sermonē inten
tum introductōes modis sequētibus z plurib⁹
aliis. Principio per mīgralem sentētiā. & bi grā

Prologus

Sit thema illud luce.xi. Beati q̄ audiūt verbum
dei &c. Introduc sic dicit aristoteles p̄mo d̄ aīa
libus. Dē aīa hīs aures habz q̄s mobiles p̄et
hoīes. & hoc rōne mobilis p̄plexionis. nā vt dī-
citur ibidē sicut aux̄ excellit om̄e metallū: sic ho-
mo om̄e animal: cū sit homo aīa rōnale mortā-
le/ dīcīplīne susceptibile/ mansuetuz natura. igit̄
cum talis sit. iugiter verba salutis intente atten-
dat dño dicente Mathet. xiii. Luce. viii. & Apo-
calip. ii. et. iii. Qui habet aures audiendi audiat.
In quibus v̄bis p̄tendit̄ virtus sensibilis siue
sensualis audiendī que & i aīalibus iūctualis
et affectualis qui t̄m̄ in homibus. ps. xlii. Audi
filia. Ecce p̄mū & vide. considera. scdm̄. & inclina
aurem tuam/ p̄pende terciū. Et Aug^o. xii. li con-
fessionum. locutus es dñe voce forti ad aurē me-
am. Qui igit̄ negligēt̄ audit verbū dei t̄m̄ pec-
cat ac si xpi corpus acceptū expueret in terram
l. q. i. Interrogo vos fratres. & est textus Aug^o.
quē t̄m̄ caute lege. Multus etiā aures crescēt i au-
res azininas. i. in eternam cōfussionem vt narrat
Quidi^o libro. viii. metamorphoseos a metha id
est trans & morphosis. i. mntatio. de mīda negli-
gente auscultatore simphonie inter p̄hebū id est

solem. & pan id est deum iusticorum. Dictum est igitur. Beati qui audiunt verbum dei & custodiunt illud. Item sit thema nō veni vocare iustos sed peccatores Mathē. ix. Luce. v. Introduc sic dicit Augustinus super Joannē Magis est iustificare impium q̄ celū creare. subiungit cām Celum & terra transibunt. electorū autē spiritualis iustificatio pmanēbit. Idem in libro de natura & grā. nō pōt homo bene & ordiate vivere nisi lumie gratie diuinitus adiuet. Est enī gratia quasi quidam radius lucis eterne quod q̄ pceperit ei nō resistēdo illuminabit qui nō eidem obicē ponit in tenebris exterioribus pmanebit Cā autē aduent⁹ xpi in carnē fuit iustificare impios Luce. xix. Venit fili⁹ hoīs q̄rere & saluūz facere qđ pterat & pmo ad Thimot. i. Xps veit in hūc mūdū peccatores saluos facere. Aug⁹ in li. de x̄bis dñi. Tolle morbos tolle vulnera & nulla erit cā medicīne. Idē. xiii. de trini. licz cui oīa equaliter subiacēt sanāde miserie nre: alius fuerit modus possibilis: sed puenientior non fuit q̄ xpm incarnari vt homo & deus videri posset quē hō esset secutus. Dicit ergo nō veni vocare iustos sed peccatores. Secūdo potest fieri itro

Prologus.

ductio p quādā diuisionē vbi si thema fuerit de
iudicio dic. Quattuor requirunt ad iudiciū dei
Prīmū est tuba pplm cōuocans. Secūdū scri
ptura nephas declarans. Tercīū sententia cōs
denās. Quartum minister sententiā iudicis exes
quens. Tertio fieri potest a sensu ptrario ipsi
thematis. Item quarto silogistice sic. Quicūq;
adheret deo bonitatē ei⁹ fontis largissime expe
ritur. sed corpus subditū pctis deo nō adheret
cū sola caritas diuidat int filios dei ⁊ sathane.
igit corpus subditū pctis fonte bonitatis dei
nō experit ⁊ sic pnter in oī modo ⁊ figura. M
ta alia hic adduci possent de quib⁹ ad pns ē su
per sedēdum. Unū tñ est menti tenēdū q intro
ductio sermonis hz se sicut exordīū siue arēga
eplaris. ideo sūm opere cauendū ne sit nimis lō
ga ita vt impediāt executionē mēbroz ipsi⁹ ser
monis alias esset viciosa. Et semp debet gñalit
pgruere ⁊ coincidere cū matia thematis vt sua
vi quasi ad modum sete introducat materiā
thematis preintentam. Et ad hoc pmaxime va
lēt dicta Ars. sapiētūq; alioz. igit ⁊ cetera.

¶ Finit prologus.

¶ Sequunt nūc auctoritates phi. i. amatoris sapientie. Et pmo pmi libri metaphisice

Omnes hoies naturalr scire desiderāt.
Sē^o vii^o mltas nobis reprobās dñfat
Solū hoim gen^o arte z rōne viuit.

Expientia facit artē. inexpientia nō casum.
Actus z opatōes sūt circa singlaria qz medic^o
nō sanat hoim in cōi. s3 socratē vel aliqūē aliū
in pticulari. s3 in aliis.

Expientia est cognitio singlaritū ars nō viliū.
Artifex ē sapiētior expto. architector manuali
Signū scientis est posse docere (artifice

Cōuentens ē quēlibz artificē inuentē vltra pēs
scūs extolli: nō solū pp̄t aliquā intērois vtilita
tē: sed tanq3 sapientē z ab aliis differentē

Sciētes quoz scie ad vsū nō sūt. sapientiores z
honorabiliores sūt illis qz scie sūt ad vsū.

Sapiētia ē scia pmax z altissimay causay

Sapientē opz scire oia in vli. et scire difficilima
z h3e sciam certiorē. z scire reddere cās spoz q
scit et h3e sciam que subordinet alias scientias
subseruientes et h3e scientiam que suscipit ut
causa z nō alterius

Aucto. i. Metaphisice.

Sapientis nō est ordinari sed ordinare. i. sapientis est regere et non regi.

Hūi soli docēt q̄ cās de singulis docent.

Que maxie sūt vilia difficilima sūt ad cogscēdū hoibus qz a sensu sunt remotissima.

Finis est bonum vniuscuiusqz rei et vlr est opti mū in omni natura.

Scia. i. metaphisica nō ē scia practica sz speculativa qz ppter nullū ē: sz ē solū ppter fugā ignorantie. Propter ammirari nunc homines et pmo ceperunt philosophari.

Philomites. i. fablarū auditor aliquat̄ ē phis: qz fabula ex miris et raris pstituit.

Sūmi sacerdotes et antiq̄ p. acq̄sitis vite necessariis inceperūt philosophari.

Qui dubitat et amirat̄ ignorare videt.

Hō liber dī q̄ sūtip̄s⁹ et nō alit̄⁹ grā ē. por̄ hūana nat̄a mltipl̄ ē ācilla tā ex pte aie q̄ cor.

Scdm̄ sinodē sol⁹ deus hz honorē et sapiam. i.

Diuinū nō iūidet (metaphi-

Multa mentiunt̄ poete.

Alia scia ē nobilior et melior metaphica qz ip̄a ē maxie dīna cū sit de deo et qz de⁹ maxie hz eā vñ alie nccāriores sūt hoib⁹: dignior hō nulla

De^o v^o esse cā oim z pncipiū quoddam.

¶ Tūc vnūq^q scire arbitramur cū p^omā cāz sci
re putam^o vel cū cās ei^o cognoscimus

Quatuor sūt cē. s. mat^oial/for^oal/efficiēs/ z final^o *Quatuor*
In fundamēto nature .i. i materia p^oima nihil *Sunt*
est distinctum.

¶ Cōmētator. Mat^oia p^oma nullā formā hz oīo
nec vlem nec p^oticulārē sed recipit p^omo formāz
vlem z mediāte illa recipit omēs alias formas
vsq^z ad idiūduales. (gatū ex mat^oia z for^oa

Itē p^omtator spēs n̄ ē forma tm̄ hz ē qd aggre
Itē v^ole nō hz esse nisi scōm q^o ē i aia

¶ Sequunt auctoritates scōl li. metaphi.

¶ Sicut se hz ocul^o nocticoracis ad lumen
solis vel diē sic se hz noster intellectus ad
manifestissima nature ad deū z ad sb̄nas sepa
tas z ad naturas rez subtiliū

Nō solū his dicere gr̄as iustū ē quoz opionib^o
aliq^s cōicauit: sed etiā his q^o sup^oficialit^o enūcia
runt q^o hī etiā p^oferūt aliqd. habitum enī n̄z
p^oexercitati sunt.

¶ Locādo phiām sciam v^oitatis recte se hz
Finis sciē spectatiē v^oitas est practice v^oo opus
Clex nescimus sine causa.

Aucto. 2. Metaph.

Quicquid est causa aliorum ut tale illud est maxime tale.
ut ignis qui est maxime tale. ut ignis est causa caloris
aliis: ideo ipse maxime est talis

Nullum quod est causa quare alia sunt haec illud est vltimum
Unumquodque sic se habet ad eternitatem sic se habet ad aeternitatem
In nullo genere causa praeuenit ire in infinitum sed semper est de
uenire ad aliquod quod est primum in illo genere. unde praeuenit
deuenire ad primum finem primum materiam et primum formam
Primum est semper causa posterioris

Generatio unius est corruptio alterius.

Generatio est medium inter esse et non esse

Dupliciter dicitur aliquid fieri ex aliis. vel quod ex puero fit
vir. ex auro dies. Vel sic ex aere fit aqua et uni
uersalitatem ex incompleto completum

Impossibile est principium sempiternum ex quo fit ge-
neratio corrupti scilicet materiam primam

Qui infinitum agunt naturam boni auferunt latent
ex quo habet quod finis et bonum praeuertunt

Nullum agens naturale siue intellectuale ab initio
ne finis absoluit. Infinitum non est scibile

Quicquid intellectus intelligit ipsum prius sciuit.

In omni eo quod mouet necesse est intelligi materiam
Tunc scire putamus rem cum causam eius cognoscimus.

Auditiones praeiungunt secundum consuetudines mentium

Sicut cōsueuimus ita dignamur loqui.
 Consuetum semper notius est.
 Quātāvim habeāt q̄ p̄suetā sūt legē ostēdunt
 In quibūsdā fabularia puerilia magis valēt
 ppter veritatē p̄seruādā.

Absurdum est simul h̄re sciam et modū sciendī
 ¶ Cōmentator. Cōphēsiō v̄itatis nō ē ipossi-
 bilis in multīs reb⁹. et hoc id est qz nos habemus
 desiderium naturale ad sciendum v̄itatē
 Nihil est ociosum in natura.

Principia se h̄nt in scia sicut ianua i domo quā
 nullus ignorat qz Aristoteles n̄m intellectū al
 simulat in intelligēdo substātiās sep̄atas oculo
 vespertilionis nō tñ in hoc impossibilitatē de-
 mōstrat sed difficultatem

Nullus per se potest iuenire scientias speculati-
 uas et practicas in maiori parte. qz nō complen-
 tur nisi per iuuamentū prioris ad subsequētē
 et si prior nō fuisset subsequens nō esset

¶ Prima cā est magis digna in esse et v̄itate q̄ as-
 lia oia. qz oia entia acq̄rūt v̄itatē et cē a p̄ma cā
 Qui destruit finē destruit oē bonū et nihil p̄ficīt
 Cōsuetudo audiēdi appologos et fabulas ma-
 gnū est impedimētū in cognitiōe v̄itatis

Aucto. 3. Metaphi.

Ars logica est qdam utilis via in oib⁹ scientiis
z est modus sciendi in vnaquaqs scia.

¶ Sequunt auctoita. iiii. libri metha.

¶ Dubitatorum solutio est veritatis inq^{si}titio.

Ignorantes nō est solvere. i. determinare
Veritate q^{re}tes sine dubitatione siles sūt igno-
rantibus quo se oporteat

In immouētibus nec ē mouēs neq^{ue} finis

Finis z bonum idē sūt

¶ Magis dicimus illum scire rōne qui scit affir-
mative q̄ qui scit negatiue

¶ Unius rei est vna diffinitio.

¶ Ens z vnum non sunt genera.

¶ Differentie nō sunt extra rōem generis.

¶ Mō p^origit ponere domū p^oter hāc vel istā domū

¶ Unū nūero z singulare nō d^{ic}it (vel p^orticularē

¶ Dēs theologi q^u antiq^u fecerūt deos. faciebāt

p^oncipia entiu z dixerūt p^oma esse p^oncipia imor-

talīa q^u gustauerūt nactar z māna. illa nō mor-

talīa q^u nō gustauerūt. sed tū hoc nō est vez

¶ Eterna nō indigēt cibo.

¶ Corruptibilitū z icorruptibilitū n̄ sūt eadē p^onet

¶ Impossibile ē aliqd fieri ex nō ente. (pla.

¶ Commētator. Qui nescit quid querit. nescit

quid inuenit.

Finis est melior oib⁹ causis.

Idē nūero et singulare idē sūt cum particulari

¶ Sequunt^r auctorita. iiii. libri metha.

p Prima phia. i. metaphica p^rsiderat ens et
passiōes et p^rncipia entis scdm q^d ens

¶ Ens scdm q^d ē ens d^r mult⁹ modis nō equoce

s^z scdm attributionē oim inynnū. i. analogice

¶ Sbnā est p^rmū ens a quo oia dependent

¶ Ens et vnum cōuertunt^r.

Idē est homo et vnus homo.

¶ Eadē sūt quor⁹ gⁿatio et corruptio ē eadē vel q^d
eadē gⁿatiōe gⁿant^r et corumpunt^r

¶ Eiusdem scie est opposita p^rsiderare. hoc ē op
posito^r eadem est disciplina.

¶ Negatio et p^ruatio d^rnt. q^r negatio ē alicui⁹ sim
p^rl^r remotio sed p^ruatio est remotio alicui⁹ i sub
iecto apto ad illud

¶ Circa idē gen⁹ x⁹sa^r metaphisic⁹ et sophista

¶ P^rimū p^rncipū in aliqua scia notissimū eē v^z
in ea nō p^rditionale nec demōstratū

¶ P^ria d^rgitas ē de quolibet affirmatio v^l nega
tio: alias de quolib⁹ eē vel nō eē et de nullo simul

¶ Qui negat loquelā ponit loquelā.

Aucto. 4. metaphl.

Qui nō vnū intelligit nihil intelligit

Qui nō vnū significat nihil significat.

Nō omne qd vī vey z apparet vey est vey.

Neccessariū nō pōt se aliū hñe.

Mouēs naturalit prius est moto.

**Accidēs nō est accidēs nisi inq̄tumambo ter-
cio accidunt.**

Vnum creatum refert ad vnum

**Cōtradictio est oppositio cuius secundū se nō
est medium.**

**Comētator. ens nec ē vnū uocū nec equocū sz
ē nomē sigñis plavni attributa. z ē medū in vni-
uocū z equocū. i. analogū. Sia q̄ attribunt vni
vel attribuunt alicui fini vt oia sana sano qd ē i
aialivl vni agēti vt oia medicinalia ad artē medi-
cine/vel subiecto vt puta sbñe z idē vult Arj.**

Exercitiū dicit sanū eo q̄ p̄seruat sanitatē

Vna scia nō ē tm̄ vni vni uocū sz ēt bñ vni^{ana} z

Auicēna inseruit sciam suā cū lege (logi

Auicēna putauit idē essē vñū qd p̄uertit cū ēte

z p̄ncipiū nūci qd nō est verū qz dr̄nt multum

**Res nō ē ens vel vna p̄ dispōnem sibi additam
sed est ens z vna p̄ suam essentiam.**

Sophista intēdit se vidē p̄. z nō est vt acquirat

gloriam vel aliquā grām humanā: sed p. tñ inten-
dit scire veritatem.

Qui negat pñmū principiu scz qz duo pñdictoria
nō sūt simul ipossibile est ipm philosophari

Rō quā significat nomē est diffinitio hoc ēvex
in spēbus sed nō in indiuiduis

¶ Sequunt̃ auctori. v. libri metaphisice.

Et modis dñ pñcipiū q̃t modis dñ cā. qz
oēs cause sūt pñcipia sz nō ecōuerso.

Principiū z pñmū idē sūt qz oē pñcipiū ē pñmū
Quatuor sūt cē. s. matia/foral/efficiēs/z final.

Aliqua sibiūteē pñt eē cēvt exercitiū est cā sa-
nitatis z ecōuerso.

Idē se alit̃ hñs est cā oppositorū sicut guberna-
tor nauis p suā pñtiā ē cā salutis nauis sz p suā
absentiā est cā piclitationis eiusdē.

Finis est optimū rel.

Cause scdm actūz effectus simul sunt

Cā z effectus debent esse pportionata

Matta oīm liquefactibiliū est aqua

IV

Necessariū vno mō dicit̃ sine quo res nō pōt eē
vt animal nō potest esse sine cibove l viuere. Se-
cundo modo sine quo non potest bene esse vt vi-
uere sine vestimētis. Tercio mō idē ē qz violētū

Aucto. 5. Metaphi.

z sic dicit illa res necessario pūctur extra na-
uim. i. uolenter

Quarto mō dī nccāuū qđ nō ptigit alit se hīe

Cōtinuum est cuius motus est vnus.

Eadē numero sūt quoz matīa est vna.

Eadē spē sunt quoz forma est vna.

Ens est duplex. s. per se z per accēs. Ens p se ē
qđ significat. x. p dīcamēta vno mō: aliomō sigi-
ficat vītātē vnīus cuiusq. Ens p accēs ē qñ vnū
accēs dī de alio vt albū est musicū: vel accēs d.
subiecto. vt homo est alb^o: vel subiectū de acci-
dentē vt albū est homo vel musicū est homo.

Extrema relatiōis sp sūt diuersa vel revel rōne
vnum in substantia facit idē

Vnū in qñtitate facit equale. vnū i qualitate fa-
ctū ē qđ pncipio est ppinqui^o. (cit sile)

Potētia actiua z passiua adinuicē se respiciūt
vñ qlibet potētia actiua corūdet potētie passi-
ue z econuerso. qñtū est qđ est diuisibile in ptes
quaz vnaqueq. est hoc aliquid in actu.

Cōmētator. Pfectū est extra qđ nihil est
z est duplex. s. pfectūz simplr extra qđ nihil est
simplr z hoc est qđ dicit cōmētator q illa est
dispo pmi pncipii in quo sūt pfectiōes z nobili

Aucto. 6. Metaphi.

ix

rates oim entiu nobiliori mo q sunt in scipfis.
sed pfectum in genere est extra qd nihil est ali-
culus determinati generis.

Mors methaphorice dicitur finis

Quotiens dicit pncipiū totiens dicit finis
adhuc ampli^o qz qd est pncipiū est tmin^o incia
lis et non ecouerfo.

Ome attingens suū finē est perfectū.

Quedā relatiua dicunt esse natura quoz eē est
ad aliud essentialiter comparatū.

¶ Sequunt aucto. vi. libri metaphi.

Metaphisica pſiderat causas z pncipia en-
tium inq̃tum entia

Sbna z entia rei nō possunt cognosci nisi p de-
monstrationē

(ipm esse

Nulla ars pſictarij pbat suū scōm eē s; suppoit

Omis sciavel est actiuavel factiuavel theorica
vel speculatiua.

Tres sūt pres phie speculatiue s. naturalis ma-
thematica/ z diuina. i. metaphisica

Naturalis pſiderat res pſuctas motui z mate-
rie scōm esse sed sepatas scōm rationē

Mathematica vō pſiderat rē sepatas a matia
z motu scōm eē z rōem. Idē vult pmetator

b. i.

Aucto. 7. Metaphi.

Theorice scie. i. speculative alius sciētis sūt delectabiliores et metaphisica theorice
De ente per accēs nō est speculatio.

Entiū qdā sūt sp qdā vt frēqnt qdā raro et pūma sūt entia scōz accēs vt casualiaz fortuita ex quo habet q nō oia eueniūt ex necessitate.

iv Bonū et malū sūt in reb⁹ sed vex et falsū in aia. Entiū qdāz est p se et quoddā p accēs. Ens p se aliū est in aia aliū ē aiam: et didit in. x. p dīcamēta. s. substantiā/ q̄titatē/ qualitātē sic d̄ al.

¶ Cōmētator. Metaphisica sūt in quoz definitiōe ens recipit in natura diuina in quoz definitiōe recipitur deus volūtaria in quoz definitiōe recipit voluntas.

Et oēs scie sint nobiles tñ scia dei et eius sabie ctū est nobilissimū subiectū aliaz scientiaz sub alternatarū metaphisice.

Res immobiles diuine sunt cause rez diuinaz mobilium id est corporoz celestium.

Sbñā pōr est accēte natura/ tpe/ et definitiōe.

¶ Sequunt aucto. vii. libri metaphi.

Accidētia nō sūt entia: sed qd entis

Materia pma nec est quid nec est q̄tum nec quale: nec aliquid alioz quibus ens ē deter

minatum.

Disciplina fit in oibus p magis nobis nota.

Diffinitio ē sermo indicās qd ē eē rei p eēntialia

Diffinitio accētū fit per additāmētū. s. sūtūte

Uñ accētū diffinit p aliqđ extraneū a sua natu
ra scz per substantiam

Cōpositōy nō est definitio s3 simpliciū tmioy

In entib⁹ p se idē est qdditas z quidditatē hīs

De accētū pcretū duo signat scz formā accētā
lem et subiectū eius: sicut albū signat albedinē
et subiectū albedinis.

Oia q sūt: vel fiūt a natura/ v^l ab arte/ v^l a casu

Materia est ex qua res pōt esse z nō esse

Ex sanitate in aia fit sanitas in natura

Materia nō fit forma s3 totū ppositū

Particulare non generat nisi pūulare: sed v^l e
nec generat nec generat

Uia nō sūt sepata a singularib⁹ scdm eē vtro

lult p^olo: s3 sūt i eis scdm eē qz p^odicāt de eis p

dicatōe essentiali z directa vt dicēdo: hoc ē hō.

Ois p^odicatio fit a forma

Oēs partes definitionis sūt forme

Materia hūana nō ē nisi i his carnib⁹ z his ossib⁹

Quāns rēgnatū pueniūt in spē z sūt vnioca

Aucto. 7. Metaphi.

Spma facit ad gñatōz sicut artifex ad artifict
Diffinitio est sermo hñs ptes (alia.

Nihil ptingit vno nomie tm diffiniri.

Singulariū nec est scia neqz diffinitio: qz qñ re
cedūt a sēsu tūc nō est certū aut manifestū vtrū

Materia scdm se ē ignota (sint vel nō sint

Nihil aliud debz ēē i diffinitōe nisi gen^o z dñna
Diffinitio est vna ppter vltimā dñnam.

Ex duob^o erib^o in actu non fit terciū in natura

Actus separat z dissiguit.

Forma est causa essendi in rebus

Unde forma dat esse rei **C**ommetator

Individuū sñe est prius individuū accidētū

Substantia individualis z demonstratiua non est
vna nisi per formam

Sicut extra materiā nō cognoscunt due forme
sic nec in anima.

Impossibile ē vt due forme sepate a matia trās
mutēt materiā immediate quia nihil trāsmu
t it materiā nisi corpus.

Cā multitudinis gñabilitū ab vno gñante ē m^l
triplicatio materiāz in quas agens agit

Propriū est sñe inf omia alia pdicamenta vt
si substantiā generatā sit alia substantia sibi filis

sed nō est necessariū vt añ qualitātē gñatam sit
alia qualitas agēs. s3 bñ ē aliqd añ qualitatem
vt est potētia qualitas sc3 matia

Matia nō cognoscit per se sed per formā.

Qui nescit rem nullū nomē ei imponit siue dat
qz nullus aliqd nomen dat ei qd nescit. Vñ ha-
bemus q reb^a nobis notis nomia iponim⁹.

Forma nō est elemētū nec elemētātū sed est sub-
stantia addita elemētō vt dicit Arj

¶ Sequunt^r aucto. viii. metaphi.

Mnes sbñe sensibiles materiā hñt

Triplex ē sbñā. s. forma matia z ppositū

Sbñā. i. forma substantialis dat esse.

Diffinitōes essentiales qdā dant per formā tm:
q dā per materiā: tm z qdam per vtrūq z pme
sunt diffinitōes perfecte

In sepatis a matia idē est qdditas z qdditatez
hñs: sed in aliis nō sūt idē sed differunt

Diffinitōes z forme rez pparant^r numero qz si
cut in numero additavnitatem vel ablata nō ma-
net: eadē spēs numeri: sed alia et alia sic ablata
vel addita aliqua diffinitōe vel forma nō ma-
nent eedē spēs sed variantur.

Itē sicut numerus nō suscipit magis z min⁹ sic

Aucto. viii. Metaphi.

nec diffinitōes vel fore mag⁹ vel min⁹ suscipiūt.
Licet oīm sit vna materia p^{ma}. tñ cuiuslibet ē
materia propria

Si agens fuerit diuersum et materia diuersa fa-
ctum erit diuersum.

Forā sūt qdā natālia q̄ nō hñt mat^{ia} vel si hñt
nō hñt talē qualē gñabilia et corruptibilia s; so-
lum hñt mat^{iam} mobilē scđm locū

¶ Sic dicit p^{me}tor q̄ p hoc dāt itelligi cor-
pa celestia i q̄b⁹ n̄ ē mat^{ia} cui⁹ esse est i po^{na} ad
corruptionē s; mat^{ia} eoz ē aliqd ex^{ns} i actu. s.
corp⁹ iō digni⁹ h; nomē s^{bc}m q̄ mat^{ia}. Mō oīz
ē mat^{ia} s; solū q̄z ē gñatio et trāscriptio aduicē
et q̄cūq; sūt it^{ra}mutabilia hoz nō est materia.

¶ Cāvnitat^{is} diffinitiois ē q̄ vna ps cui⁹ ē vt ma-
t^{ia} et aliavt forā: s; cāvnitatis mat^{ie}z forme nō
est alia nisi q̄ vnū eoz est in potētia. aliud vō in
actu. vñ nulla est alia cāvnitatis eoz nisi motor
q̄ extrahit mat^{riā} de potētia in actum

¶ Cōmentator. Forma scđm diffinitionē est a
mat^{ia} sepata sed nō scđz esse: qz impossibile ē for-
mā separi a mat^{ia} scđm esse.

¶ Eētia mat^{ie} ē mediū int^{er} eē i actu et n̄ eē i actu
Forma dat esse rei.

Corpa celestia nō hnt materiā in posia ad cor-
pus sed eius matia est aliqd exis in actu. s. cor-
pus iō digni⁹ hz nomē subiectū q̄ matia
Sicut transmutatio facit scire materiā. sic ope-
ratio formam.

Exit⁹ alicuius de potētia ad actū non largit ei
multitudinem sed perfectionē.

¶ Sequunt⁹ aucto. ix. libri metaphi.

¶ Duplex est potētia scz actiua z passiua

¶ Potētia actiua est principiū trāsmutan-
di aliqd in q̄tum aliud.

¶ Potentia passiua est principiū trāsmutādī ab
altero in q̄tum ab altero.

¶ Nichil agit in seipsū.

¶ Nichil patit⁹ a seipso

¶ Potentia rationalis valet ad opposita. Irratio-
nalis vero ad vnum tantum.

¶ Eadem est scientia contrariorum

¶ Nichil facit quod impossibile est fieri.

¶ Actus simplr precedit potētiā in vno autē di-
uiduo potētia pcedit actum

¶ Duplex ē actio qdā ē trāsies in matia exvt edifi-
catio: z illa dicit⁹ factio vel operatio factiua. q̄
qdā est iminēs siue iutra manēs in operāte et est

Aucto. 10. metaphi.

visio vel intellectio et illa dicitur actio actus
Sempiternum prius est corruptibile.

Non est timendum quod celum stet. i. a motu quiescat
Materia cuius est in potentia est causa fatigationis.
In bonis est actus melior potentia. In malis homo
est potentia melior actu quod patet quia actu sanum esse est
melius quam posse fieri sanum: sed posse fieri infirmum
melius est quam actu esse infirmum.

In eternis non est malum neque corruptio neque peccatum.
Malum semper sequitur pena.

De quod cognoscit cognoscit secundum quod est in actu
Circa entia vero in actu. i. circa substantias separatas non
fit deceptio sed ignorantia non tamen talis ignorantia
sicut est cecitas.

Commetator. Qui tollit a rebus suas proprias operationes non habet cerebrum aptum naturam ad omne bonum
quia tollit ab eis earum proprias essentias.

Nihil agit actionem aliquam ad quam non habet potentiam
Sicut dicitur deus quod opifex ego sum naturam vero corruptibilem est mea autem voluntate incorruptibilis.

CSequuntur aucto. x. libri metaphi.

In quoquoque genere est dare aliquid proprium et
minimum quod est metrum et mensura omnium illorum
que sunt in illo genere.

Mensura prima debet quantitati et per quantitatem consequenti debet aliis

Mensura omogenia. id est eiusdem generis dicitur esse suo mensura

Numero est unitatum pluralitas (rato

Contraria sunt quae sub eodem genere posita sunt et maxime a se invicem distat et eisdem susceptibili vicissim sunt et mutuo se expellunt.

Privatio et habitus sunt radices contrariorum

Unum tantum unum est contrarium

Numero est multitudo unitate mensurata.

Media sunt in eodem genere cum extremis.

Materia negative ostendit. id est materia cognoscitur per privationem formarum

Utrumque et scilicet non dicitur species sed sunt unum in specie animalis

Masculinum et femininum sunt dicitur sexus animalis.

Contrarietas secundum formam facit diversitatem specificam sed contrarietas secundum materiam non facit diversitatem specificam sed naturalem

Corruptibile et incorruptibile plene dicitur species quod genus

Actus pertingit inesse et non inesse

Commentator dicit. Mensura cuiuslibet rei est ut generis

Primum in genere substantie est primum motor quod est actu purus sine potentia

Aucto. xi. Metaphi.

¶ Sequunt aucto. xi. li. metaphisice.

Wis sbñā sensibilis est mutabilis.

Quēcūq; trāsmutant hñt materiam.

Generatio est ex ente in potentia.

Tria sūt pñcipia nataltū. s. matia foā z puatō

Materia nō fit nec forma neq; puuatio sed totum compositum.

Triplex est sbñā s. materia/foā/z ppositū

Nulla forma est matia sua. sed diuersoz diuersa sunt pñcipia

Motus celi est eternus.

Primus motor est act⁹ sine oī poñā: sbñā suz omī accñte: simplex sine omī pposito z ē immobilis impassibilis z eternus.

Prim⁹ motor mouet sicut aiatū z desideratū.

A pmo pñcipio depēdet celū z tota natura

Speculatio est optimū z delectabilissimū.

Deū dicimus esse sempitñū z optimū.

Actio intellectus est vita.

Prim⁹ motor nullā bz magnitudinē corpalm

Impossibile ē eē i magnitudine finita poñm i

Stellarū natura est etna.

(infinitaz.

Impossibile ē eē aliquas sbñas sepatas fmo=

¶ Sequunt aucto. xii. metaphi.

uētes

Num tñ est celūz nō plures

Primū pñcipiū extra se nihil itelligit

In sepati a matia idē ē itelligēs z intellectū
Bonū vniuersi consistit in ordine: qz omīa hñt
ordinē licz nō eodē modo

Etia bonū vniuersi pñsit in pmo pñcipio ad
quod omnia ordinantur

Entia nolūt male disponi nec est bonū plurali-
tas pñcipatū sit ergo vnus pñceps

¶ Cōmētator apd Ar. ipa vñia sūt collecta a
pticularib⁹ ab intellectu q pñcipit int ea sūtitudi-
nem z facit ex eis vnā intētiōē.

Natura nihil facit nisi rememorata a causis su-
prioribus q sūt de⁹ z itelligētie

Opus nature est opus itelligētie

Quicqd ē in matia pma potētia passiuā pmo
motore est potētia actiua.

Quicqd ē accñtale creatur; eēntiale ē creatori

Corpa celestia sūt aiata z nō hñt alias vtutes
aīe intellectū z volūtatem

In sepati a matia idem est finis z efficiens

Itā ē idē qd de pmo pñcipio itelligit motor sa-
turni cū ipso qd itelligit motor pmi mobilis.

Ultia pspitas hoīs est p trāsfōmationē ei⁹ sūt

Aucto. i. libri phisicor
ue p̄tinuationē cū intellectu separato
In separ. a mat̄ia idē est disponēs & dispositū.
Om̄is im̄in^o p̄cretis duo signat scz formam et
subiectum illius forme
Scia dei causat res: s; n̄ra scia cāta est a rebus
Optia dispositio intelligētiaz p̄sistit ī mouēdo
vnde si esset aliqua intelligentia non mouens. Il
la esset frustra

Auctoritates primi libri phisicor

Scire & itelligere p̄tigit circa oēs scienti
as: quarū p̄ncipia sunt causa & elemēta
ex eorum cognitione

Tūc vnūq̄q; arbitramur scire cū cās & p̄nci
pia ei^o cognoscimus vsq; ad elementa

Innata ē nobis via cognoscēdi a p̄iorib^o ad p̄
Totum scdm̄ sensum notius est (p̄ia

Pueri p̄mo appellāt oēs viros p̄res & oēs mu
lieres m̄res: postea dēfīnāt vnūq̄q; horū

Cōtra negantē p̄ncipia nō est disputādū.

Uno icōueniētī dato plura p̄tingunt

Quod nature est nulli accidit

Idō finiti & infiniti soli q̄titati p̄gruit

Cōtinuū est diuisibile vsq; ad infinitū

Quēcūq; vnt & eidē sūt eadē. Int se sūt eadē.

Indivisibile neq; finitū neq; infinitū est.

Principiū dī dupl'r scz tēpis z magnitudinis.

Qd dē est nulli accidit

(mā z s b c m

Dis forā accidentalis ī pcreto duo significat. s. for

Scdm oēs phōs ex nihilo nihil fit

Tria sūt pncipia nature. s. massa forā z puatio

Ex infinitis scdm spēm nihil ptingit scire

Subiectū est prius predicato

Principia nō fiunt ex aliis neq; ex alterutris:
sed ex his fiunt omīa alia

Principia semper oportet manere

Infinitū scdm qd hmoi semper est ignotū

Intellect^o qd qrit accis a subiecto sepato est va
nus z impossibilia querens.

In diuisione carnis ptingit deueire ad minimā
carnē que sylvtra diuidit nō manet eadem spēs
carnis: silt est in altis reb^o naturalibus: vñ ī na
turalibus est dare maximū z minū

Omne corpus finitū p depositionē alicui^o finiti
tandem cōsumitur.

Melius est ponere pncipia finita q̄ infinita ex
quo habet/ qd pctm est fieri per plura quod po
test fieri per pauciora.

Ule scdm intellectū not^o est q̄ ptilare scd;

Aucto. i. libri phisicor

scdm sensu. vñ pñ dñ vñ dñ intelligit pñclare dñ

Nihil sibi pñt ē pñum

(sentit)

Materia nō cognoscit nisi p analogiā. i. p pñtis
onem ad formā.

Materia cū forā ē cā oīz rez q̄ fiunt sicut mater
i. substantia cōposita est cā oīm accñtiū

Forma est diuinū quoddā optimū z appetibile

Materia appetit formā sicut seia vix z tpe bonū

pñuatio q̄ est in materia multoties machina
tur ad maleficiū.

Nihil appetit illud quod in se hz

Nihil appetit illud qđ sibi est cōtrarium

Omīs resolutio stat ad materiā primā

Materia scdm se ē ex qua fit aliđ p se z n̄ p accñs

¶ Cōmentator in plogo huius libri

Ultia pñctio hoīs ēvt sit pñct^o p scias specta

tiuas z hoc ē sibi vltima felicitas z vita pñcta

pñhūs vñ sapiēs ē vel xtuosus naturalit scdm

omēs sensus virtutū moraliū q̄ sūt iusticie. ca

stitas liberalitas z similia. (turalis

Liber phicor ē pñcipiū z radix toti^o phie na

Romē auctoris huius libri est Aristoteles fili^o

nichometi) vel anthomaci sapiētissimus greco

rum qui scientias inuenit z compleuit

Inuenit: qz qcquid scriptū est ab antiquis i
scientiis nō est dignissimū quod sit pars sciētie
vel principū. **C**ōpleuit. qz nullus eorū qui se
cuti sūt eūvsqz ad illd tps qz ē mille z dngētoz
ānoz addidit aliqd. nec iueit in dicti ei^o errore
alicui^o q̄titaris. z talē vtutē in vnico indiuiduo
esse miraculosuz est extraneū. z qz hec dispō in
vno homie fuit. ideo dici dignus est diuin^o po
tius q̄ humanus

Sciaz qdā est pfecta z est illa q̄ fit per cām. q̄
dā est impfecta z illa ē q̄ fit sñ cā. sicut exponit
Alexāder Ars. p pncipia itelligit cās efficiētes
per causas itelligit causas finales

Et per elemēta itelligit matiam z formā

Totū nihil aliū est nisi oēs ptes simul sumpte
In spermatez pma gñatiōe hoīs nō cessant p
tes spmatz corrūpiz fieri ptes hoīs. donec for
ma humana sit ppleta z hocvez est si forma re
cipit picipatiōez si aut nō illd necitate accidit
in accitib^o p priis forme generate

Trāsmutatio accītal et sbñalis pueniūt i hoc
qz sūt mutatio rez deyna dispōne i aliā. sz vñt
qz trāsmutatio sbñal trāsmutat nomē z diffini
tionē rei. accītal xō tm nomē trāsmutat

Aucto. 2. phisicor

Matia pma nullā in se hz formā sed est in potē
tia ad recipiendum oēs formas.

Materia non est sua potentia. qz potētia est in
genere relatiōis matia in gñe substātie

Cōsuetudo est altera natura

Matia pma nō potest separi ab omni forma.

Sequunt aucto. ii. libri. phis.

Natura est pncipiū z cā motus z quieti in
quo est primo per se z nō per accidens

Omne ens artificiale mouet ab extrinseco
Eccus nat^o nō pōt disputare de colorib⁹ q̄tuz
ad rē/sed q̄tum ad nomē.

Tota substātia artificialiū est eoz matia

Forma z materia nō sūt scdm rē separa sed se-
cundū nomē z ratiōē

Forma dicit^r natura. matia dī natura. sed forā
dicit^r magis natura q̄ materia. qz vnūq̄qz non
magis dicit^r scdm id quod ē in potētia q̄ scdm
id qd est in actu)rationis

Subiectū z eius ppria passio sūt eiusdē pside-
Abstrahentiū nō est mendaciū.

Naturalia diffiniunt^r cū motu a matia sensibili

Matia z forma sūt eiusdē pside-
ratiōis.

Ars imitat^r naturā in q̄tū potest

Forma est finis matie.

Finis nō ē solū reuolūtū s; ēuolūtū z optimū

Illos sumus quodāmodo finis oim.

Illosytmur oibus que sūt tanq; ppter nos

Homo generat hoīem z sol.

Materia pporcionata forme est de cōsiderati-
one naturalis

Quattuor sunt cause zc.

Aliqua sibiūuicē pnt esse cause

Idē alit se hīs est causa oppositōz

Eadem causa est causa contrariōz

Cuius pntia est causa salutis eius absentia est
cā pichitatiois z mortis.

Cā et effectus simul sūt z nō sūt

Cā et effect^{us} debent esse pportionata

In celestibus nihil videmus fieri a casu.

Cause p se sūt finites; cāe p accīs sūt infinite

Infinite vni accidunt.

Fortuna est cā scdm accīs in his que fiunt a p-
posito secūdum finem

Bona fortuna est qñ aliquid boni accidit. ma-

la aut qñ aliquid mali accidit.

Eufortuniū est qñ aliqd magnū bonū eueit

Qui paz discit apud itellectū quasi nihil discit

Aucto. 2. libri phisicor.

Fortia nō ē nisi i agētib⁹ a pposito s3 casus bñ
est i aialib⁹ z reb⁹ agētib⁹ a pposito. vñ dicit q
equus venit ad stabulū a casu z ibi saluat⁹ est a
lupo. z tripes a casu cecidit z ibi stetit

Frustra rvanū est illd qd est ordiatū ad aliqūē
finē. z illud nō includit

Ome per accñs reducit ad aliqd p se

Illud qd est per se est pri⁹ eo qd est p accñs

Forma z effect⁹ finis z efficiēs sepe coicidūt

Materia hor efficiens nūq3 coincidunt similē
materia z finis.

Entia nō mota ēpli⁹ nō sūt phisice pñderatōis

Que sūt mouentia z mota illa sunt pñderatio-
nis naturalis.

Matura agit ppter finem.

Finis ponit necessitatē his que sunt ad finem.

Finis i opabilib⁹ ē sicut pñcipiū i speclabilib⁹

¶ Cōmētator Forme accñtales dicunt ipse for-
me artificiales in substātiis materialibus

Anima humana est media inter formas natu-
rales z abstractas.

Qui dicit naturā nō agere ppter finē tollit soli-
tudinē dei circa illa inferiora.

¶ Sequunt auct. iii. phi.

Ignorato motu: necesse est ignorare naturā

Omnis motus fit in tpe et in loco

Tot sunt species motus quot sūt spēs entis

In quolibet reperit actus et potentia.

Motus est act^{us} entis i potētia scđm qd i poſſa.

Omnē mouēs naturale in mouēdo mouet

Actio et passio sūt vni^{us} mor^{us} et i passo sicut i sub

Quodcūq; fit necesse est accipe finē (iecto

In perpetuis nō differunt esse et posse

Nullū corpus est actu infinitum.

Infinitū scđm qd hmoi est ignotū

Unūquodq; resoluit in id ex quo cōponit

Idem est motus totius et partis

Continuū est diuisibile in infinitum

Infinitū hz rōem ptis et nō totū et hz rōem ma
terie et non forme.

Totū et pfectū est cui nihil deficit.

Numerus causatur ex diuisione etinui

Continuū est infinitū scđm diuisionē. numer^{us}
vero secundum appositionem

¶ Cōmētator in prologo huius terciū libri

Quidā hoies ita erāt pſuete comedere uenēnū
q̄ eis erat cibus.

Quidā proptervsū audiēdi fabulas negauerūt

Aucto. 4. phisicor

pncipia va p se notant ē illud ex nihilo nihil fit
Fides vulgi fortior est q̄ fides phōz.
Qui in pncipio addiscit philosophiā nō bñ pōt
audire leges: sed q̄ in pncipio addiscit leges nō
impedit posse audire phiā

¶ Sequunt aucto. iiii. phisicor

¶ Locū nō est nusq̄ est.

¶ Rebus mobilibus queritur locus.

Omne corpus est in loco / et in omni loco est cor-
pus. Unde dici solet q̄ nō est corpus sine loco
nec locus est sine corpore

Locus duplex est. s. cōis et p̄prius. Cōis est in
quo plura sunt corpora. P̄prius est in quo ē
tū vnum corpus.

Locus est t̄m̄ corpus continentis immobi-
lis p̄mū. i. loc⁹ est vltia sup̄ficies corpis cōtinēt

Ex reb⁹ intellectualib⁹ nulla est magnitudo

Forma et mat̄ia nō sepant a re s; locus sepatur.

Multipliciter dicit̄ aliqd̄ i. altero. Unomō sicut
pars in suo toto. Aliomodo sicut digitus i. ma-
nu. Tercio mō sicut totū in partibus vt dom⁹
in parietibus et fundamento. Quarto modo si
cut species in genere vt homo in simali. Quito
modo sicut genus in sp̄e vt animal in hoīe. Se-

pro modo sicut forma in matia. Septimo sicut effectus in suo efficiēte. Octauo mō sicut aliqd in fine quo locatū est in loco.

Nihil est in seipso pmo et per se

Locus p̄tinet et p̄seruat locatum

Unūqđq tūc pulcherrime dem̄stratur cū oñdi tur qđ est ipm z cū accūtia pp̄ia oñdunt sibi i esse z cū opposita circa ipm solunt

Locus est equalis locato.

Se corpus inq̄tū ē p se est in loco.

Unūqđq refert naturalit̄ ad locū sibi pp̄rium

Non est vacuum in natura

Vacuū est loc⁹ in quo nullū est corpus i quo tñ aptū natū est esse corpus

Non entis nō sunt spēs z or̄ie

Vacui ad plenū vel nō entis ad ens nulla est p portio vel comparatio

Necesse est diuidi excellens z excellentiam z in illud quod excellitur.

Un excellēs z excessū sp debēt in aliq puenire.

Cōtrarioz eadē est materia

Tps exeq̄t motū qz q nō app̄hēdit tps non ap prehendit motum

Temp⁹ est numerus mot⁹ secundū pri⁹ z poste

Aucto. 5. libel phisicor

rius. i. prius et posterius sunt in motu prout nata sunt comprehendi in anima

Nihil habemus de tpe nisi nunc et prius tempus

Tempus est mensura motus mobilium

Dia que sunt in tpe tabescunt et senescunt sicut cum tpe.

Sempiterna non sunt sub tempore.

Tempus est passio motus et precipue motus celi

Comē. celum non est in loco per se sed per accens. i. ratione centri

Quantitas non est de genere virtutis actiuarum simpliciter.

Successio motus causatur ex resistantia medii vel mobilis vel ex resistantia utriusque

Tempus est numerus partium et posteriorum existit in motu

¶ Sequuntur aucto. v. phisicor

Unus motus recipit denominationem a termino ad quem.

Medium comparatum ad unum extremorum habet rationem alterius extremi

Fuscum comparatum ad album nigrum esse dicitur.

Motus est transmutatio successiva que fit in tempore sed mutatio est transmutatio subitanea que fit in instanti.

Mutationes proprie dicte sunt due species. i. generatio et corruptio.

Generatio est mutatio de non esse ad esse.

Corruptio est mutatio de esse ad non esse.

Ab substantiam non sit motus quia substantie nihil est contrarium
 Motus tamen est in tribus predicamentis que sunt quantitas qualitas et ubi

Motus in qualitate dicitur alteratio. In quantitate dicitur augmentatio vel diminutio. In ubi dicitur locatio vel secundum locum mutatio

Omnis motus fit a contrario in contrarium.

Continua sunt quorum ultima sunt similiter ut cutis et caro

Contigua sunt quorum ultima sunt similiter ut cutis et camisia

Consequentia se habentia sunt inter que non est medium eiusdem generis sed inter ea sunt alia media ut domus presequenter se habet ad aliam domum inter quas non est aliqua domus media

Quies est privatio motus

Compositor. Omnes gentes ponunt principia notationum et nomen et verbum cuiuslibet forme mobilis
 Elementa sunt contraria secundum suas qualitates non secundum species et formas

Qualitates elementorum non sunt eorum forme substantiales licet assimulentur formis substantialibus unde caliditas non est forma substantialis ignis.

Sequitur aucto. vi. libri phisicor.

Continua sunt quorum ultima sunt unum
 ut cutis et caro.

Aucto. 6. phisicor.

Nullū p̄tinuū pōt eē ex īdiuisibilib⁹ vnde linea
nō pōt p̄poni ex punctis

Diffinitū z diffinitio sunt eiusdē matie.

Om̄is q̄ttas est diuisibilis.

Inter quelibet p̄cta signata ī p̄tinuo est dare
lineam ī p̄tinuā .i. mediam

Punctū nec est p̄tinuū nec p̄tiguū neq; frequē
ter se habens cum alio

Cōtinuū est diuisibile ī sp̄ diuisibilia.

Qd̄ corp⁹ est mobile z om̄e mobile corp⁹

Om̄is motus est ī tempore

Omne quod mouet̄ est īdiuisibile qz parti est ī
t̄mino ad quem mouetur.

Termin⁹ cuiuslibet rei est sp̄ diuisibilis.

Indisibile moueri nō pōt nisi sc̄dm acc̄ns

Nulla mutatio est īfinita sc̄dm t̄minos sed sc̄dm
t̄ps bñ pōt eē īfinita vt motus celi.

¶ Cōmētator. Forma est res īdiuisibilis

Ḡnatio z corruptio sūt termi altatiōis.

Alteratio est diuisibilis.

Ḡnatio z corruptio est īdiuisibilis

¶ Sequunt̄ aucto. vii. phisicor.

One qd̄ mouetur ab aliquo mouet̄.

ī mouētib⁹ z mor̄ nō est ire ī īfinitū

z ergo necesse est deuenire ad p̄mū mouēs
Mouēs et motum simul sunt et inter ea nō est
dare medium

Virt^o est dispō perfecti ad optimū

Unumq̄q; tunc dicī p̄fectū cum attingit vīr
tutem eius propriam.

Ab experientia p̄ticulariū accipim^o v̄lem sciam.

In q̄scēdo z cedēdo. s. mundanis aia fit sciens
et prudens

Infātes ita bñ n̄ p̄t iudicare v̄ltatē sicut senes

Altatio solū est in fcia spē qualitatis.

Solavniūoca z nō equoca sunt cōparabilia

Equocationes latent in generibus.

Oīe corp^o est mobile z ecōuerso

¶ Cōmētator quedā sūt ppōnes in q̄b^o nec aī
cedens est v̄ez neq; p̄ns tñ in ip̄is p̄ntia est vt si
asinus volat asinus habet pēnas

Vidi arietē ambulare huc z illuc multotiēs et
hoc nō posset fieri si p̄ncipiū motus eēt in cap̄
te vt dixit Galienus.

¶ Perfectio rez cōsistit in diuisibilibus

Virtus est perfectio quedā.

¶ Sequunt^r aucto. viii. phisicor.

¶ Et q̄dā v̄t^o hoib^o i natura subsistētib^o.

Aucto. 8. phisicor.

Peccat volūtari⁹ scēs qñ ecōtrariōtī scīa

Motus est eternus

Mundus est eternus.

Prius opz esse combustibile anteq̃ pburatur.

Finiti z infiniti nulla est pportio

Homo dicit minor mundus

Moueri ex seipso ppiūm est animalis.

Butta vltima in virtute pcedens cauat lapides
sed non precedens.

Gravia z leuia per se nō mouēt a gñante sz mo
uent a remouente phibens per accidens

Primū mouēs mouet magis q̃ vltimū.

Infinitis nō est dare p̃mū p̃ncipiū

Omne qđ mouet ab aliquo mouetur

Accūs nō ē necessariū sz ptingit non esse

Possibili posito i esse nullū sequit impossibile.

Quicūq; aliqua cōiuncta sūt i vnū s̃vntū p̃t eē sine
alto z altez ecōuerso sine ipso vt si ptingit dare
aliqd qđ siml mouet z aliqd qđ tm mouet q̃ ē
est dare aliqd qđ tm mouet z nō mouet.

Impossibile ē mouēs moueri eo motu q̃ mouet

Omne qđ mouet ex se diuisibile ē in ptem mo
uentem et motam.

Prim⁹ motor oīno ē immobilis p se z p accūs

Primus motor tñ ē vnus etern⁹ siue ppetu⁹

Motus localis est p^{ri}mus oim motuū.

Solus mor⁹ localis ē p^{ri}mu⁹ & ppetuus.
quia nō est mediū inter motū & quietem.

Motus circūflexus nō ē p^{ri}mu⁹ qz ē interpola
tus quete media

Motus circularis est ab eodē ad idē.

In circulo nō ē dare p^{ri}ncipiū & finē in actu.

Motus circularis est p^{ri}mus motus oim & est
mēsurā oim motuū & solus vniformis

Celū scdm se totū nō q̄scit s; mouet p^{ri}muē

Primus motor nullā hz magnitudinē nec finē
tam nec infinitā. vnde ipse est incorporeus indi
uisibilis et eternus.

Perpetuū p^{ri}us est corruptibili

Impossibile ē i corpe finito esse posiam infinitā.

Primus motor est vbi velocissimus est motus
scz in oriente.

¶ Cōmentator

In plogo hui⁹ libri. viii. hoc nomē hō dī equo
ce de eo q̄ ē pfect⁹ p scias speculatiuas & d̄ aliis
hoib⁹ hoc ē de sciēte & ignorāte.

Sapiēs naturalit ē virtuofus

Algēs nō posse agere ē ipossibilez d̄minutio a
gēt⁹ cū hoc sit p^{ri}natāz agēt⁹ s; ipz dicere posse.

Aucto. i. libri de celo

agere est impossibile est error et deceptio

Ex nihilo nihil fit.

Homo dicitur paruus mund^o.

Experimentū sermonū verorū est vt pueniat rebus sensatis

Generans dat generato formā et omnia accidentia conuenientia ad formā

In causis essentialiter subordinatis nō pōt ire in infinitum sed in accidentaliter subordinatis: et hoc non est impossibile

Prīmū antiquū nihil agit in istis inferioribus sine secundo antiquo.

Int oīa entia q̄ritas adheret immediatius sb̄ne

In celo nō est infinita potētia actiua s; passiua

Prīm^o motor est in oriēte et ppter hoc leges q̄dam adorāt ip̄m versus orientē

Incipiūt aucto. sup. p̄mū li. de celo et mūdo.

Continuū ē diuisibile in sp̄ diuisibilia

c Nihil est p̄fectū nisi trinitas

Imperfectū est cui nihil deficit

Omne totum et perfectū super tria ponimus

Totum vniuersum esse perfectū necesse est

Natura apta nata est facere sicut fecit ex q̄ habetur qd ad perfectionē vniuscuiuslibet rei tria

regrunt. s. s. b. n. a siue natura et operatio
Mixto nō ppetit motus nisi ratione elementi
predominantis in ipso
Motus circularis non habet contrarium
Unum tantum vni est contrarium
Motus circularis est prim^o omnium motuum
Perfectum naturalit^r p^rus est imperfecto.
Celum nec est graue neq^{ue} leue
Totum et pars mouent^r ad eundem locū
Si alicui inest vnus motus preter naturā etia^m
Inest alius motus secundum naturā.
Celū ē ingenerabile et icorruptibile in augmen
tabile et inalterabile
Celum elōgatū est a contrariis
Celū nō pōt suscipe peregrinas imp^rssiones
Deus et natura nihil faciunt frustra
Paruus error in p^rncipio maximus erit in fine
P^rincipia sunt mima in quantitate/ maximaye
ro in identitate.
Nō est dare aliquod corpus actu infinitū.
Finitū ad infinitū nulla est p^rportio
Nō sunt plures mūdi nec impossibile est eē plu
res mundos (numero.
Indiuidua alicuius speciei non v^rnt specie sed

Aucto. i. libri de celo.

Est dicere celū et hoc celū quod habet formā in materia.
Non sunt plures mundi quia tota materia a sua
forma est comprehensa.

Triplex accipit celū. scilicet per octaua spera per corpe
quanto et per totum vniuerso. Et celū nullū ē corpus
sine nihil est. Et celū nec est loc⁹ neque tēps neque
vacuū sed ibi sunt entia insatiabilia/ impassibilia
optimā vitā ducētia quod toto etno perficiunt. A pri
mo quod ē ente cōdicatū oib⁹ esse et viuere his quod des
clarius his vero obscurius

Dia quod mouēt quā veniūt ad locū propriū quiescūt
Oportet inq̄sitores veritatis nō esse inimicos
Impossibile ē aliquid esse eternū quod habeat po
tentiam nisi sit aliquādo.

Omne quod est generabile. i. nouum a parte ante nō
pōt esse perpetuum a parte post

Quicquid est incorruptibile et īgenerabile hoc
est perpetuum et e contra.

Omne corruptibile de necessitate corrumpit

Virtus est optimū alicuius quod potest

Virtus actiua terminat ad maximū

Virtus autē passiua ad minimū

Materia est causa esse vel nō esse

Comētator. Celū ē quasi mediū et ligamētū

quoddā inl generabilia et corruptibilia eterna
In celestib⁹ nō sūt plura idiuidua sub vna spē.
Celū nō hz materiā que est in potentia ab esse.
sed eius materia est corpus in actu
Res est intellectiua per formam et est sensitiua
per materiam.

Unde actiua diffinit in vltimo augmētī sui sed
passiua in vltimo detrimentī sui

¶ Sequunt aucto. ii. libri. de celo et mundo.

Elum mouet sine labore et pena

Amabile est a melioribus persuadere

Celū ē aiātū et hz pncipiū sui mot⁹ in se.

Cuiuscunq; rei est aliqua operatio illa est finaliter propter ipsam

Oportet motū celi esse circa aliqđ fixū sicut ē

Nullū violentū est perpetuū (terra

Sivnū p⁹riorū ē i naturaz reliquū est in natura.

Eadem est materia contrariorum.

Celum est rotunde figure

Figura spica et rotunda ē nobilissima oīz figuraz

Unū est prius multo et simplex composito.

Motus celi est mēsurā oīm motuum.

Motus celi est p⁹tinuus/ ppetuus/ et vniformis.

Natura ex possibilib⁹ facit sp qđ optimū est

Aucto. 2. li. de celo z mūdo

Om̃is mot⁹ naturalis est debilis in p̃ncipio: in fine fortior. sed ecōuerso mot⁹ violēt⁹ i p̃ncipio est fortior: in fine debilior

Om̃is motus in potētia z defectu est accūs p̃t
Oppoita iux se poita magis elucescūt. (naturā
Stelle sūt eiūsdē nature cuius est celū

Stelle in istis iserioribus calorē gñant a lumie
Mor⁹ natus est calefacere z ignire

Magis diligimus illa scire de q̃bus maximam
dubitationē habemus per quasdā rationes de
biles q̃ notiora p rōes efficaciores

Illud qđ p paucas rōes acq̃rit̃ facili⁹ acq̃rit̃ s; qđ p plures rōes acq̃ritur difficilius acq̃rit̃.

Mirabilia nature sūt multa

Illud qđ boitatē p pauciores actōes p̃cipat
¶ Cōmentator. Necesse est om̃e animatū cor-
pus nobilius esse inanimato

Oia entia nihil intendūt per suas operationes
nisi q̃ asimilent̃ p̃mo p̃ncipio mobili.

Absentia mat̃ie est cā eternitatis

Entia diuina et eterna agūt p̃pter se p̃ma intē
tione. secundaria vero intentione p̃pter conser-
uationem inferiorum.

Stella est densior pars sui orbis.

Acto. 3. 24. libri de celo. fo. xxv.

Melius est scire modicū de rebus nobilib⁹ q̃
multū de reb⁹ ignobilibus

¶ Sequunt aucto. iiii. lib. i. de celo z mūdo.

Ultima p̃sideratio scientie naturalis est
de corporibus.

Impossibile ē diuisibile p̃ponit ex idiuisibilib⁹.

Ordo est a p̃p̃ta natura rerum naturalū.

Elementa nō sūt infinita. z sūt quattuor. s. ignis
aer aqua z terra

Elementa sunt generabilia z corruptibilia.

Finis nihil est contrarium

Omne leue sursum z omne graue deorsum

Si totū vniuersum de nouo generaret necesse ē
vacuum esse.

Elementa sūt p̃ma corpa ex q̃b⁹ p̃stāt alia corpa.

¶ Cōmentator. Qualitates p̃me elemētoꝝ nō
sunt eorum forme.

Tria fecerūt Auicēnā errare i natalib⁹. s. experien
tia/ p̃sidentia p̃p̃tū īgeniū/ z ignorātia logice.

Ex quo ex materia p̃ma aliqd sit necesse est ip̃
sam situatam esse in vniuerso.

¶ Sequunt aucto. iiii. de celo z mūdo

Extremū celi dī sursum s. mediu dī deorsū

Leue dicitur qd sursum mouet: graue vero

Aucto. i. de gñatõe et corrup.

qđ deorsũ

Ignis ẽ leuis: ira hõ grauis

Glacium nihil est

Dia corpa iferiora hñt gravitatẽ pter ignẽ

Medium cõtrariũ est extremo.

Forme ẽ p̃tinere sed materie ẽ p̃tineri

Gravia et leuis mouent ex se ip̃is i sua ppria lo

ca nisi sit impediẽs ṽez et imediate qz mediate

mouent a gñante vel a remouente.

¶ Cõmẽtator. Agẽs nõ hz etna nisi scđz filitũ

dnẽ inq̃tum. s. agẽs dñ forã finis et p̃seruãs

Agẽs trãsmutãs materiã ad formã sbñalẽ trãf

mutat ipsã ad accñtia ppria illius forme

Finitatio et terminatio inueniunt in rebz per

suas formas.

¶ Incipit aucto. sup. i. li. de generatõe

¶ Vniũ transmutationũ hñtũ ad seinu-

tem eadẽ est materia

¶ Pauca respicientes de facili enunciant.

Generatio est qñ totum scz compositũ ex mate

ria et forma transmutat in totũ nullo subiecto

sensibilĩ remanẽte in eodem

Qualitas simbola. i. sũ. s. in spẽ et nõ in numero.

eadem manet in generato et corrupto.

Ex nihilo nihil fit.

Ancto. i. de generatiōe forxvi

Passiōes nō sūt separabiles a subiectis.

Generatio vnus ē corruptio alterius : propter hoc generatio ⁊ corruptio sunt eterna

Quod non est cognitum non est ens.

Ile. i. matia pma maxie ⁊ ppe ē sbeim gñatiōis ⁊ corruptiōis susceptibilem subiectū gñatiōis et corruptiōis ē matia pma.

Matia nō ē q̄titas s; ē illō cui⁹ tñm⁹ ē q̄titas

Matia nunq̄ sepat ab aliqua forma

Omne agēs naturalit̄ in agēdo repatit̄.

Agēs ⁊ patlēs sūt in pncipio dissimilia ⁊ in fine sūt filia. filia in gñe/ dissilia xō in spē

Agens ⁊ patlēs nō agūt nisi approximata

Finis nō agit nisi metaphorice.

Habitib⁹ p̄sentibus existētib⁹ in matia cessat omnis motus ⁊ trāsmutatio

Elemēta nō manēt actu in mixto s; virtute.

Mixto est miscibiliū alterator vnio.

¶ Cōmentator. Omne ens naturaliter est cognitum a nobis ⁊ qđ non est cognitum a nobis non est ens naturaliter non est credendū q̄ ille p̄mus magister sc; Aristoteles aliquid sine fortē ratione dixerit. Albertus. qđ mihi de miraculis diuinis cum de rebus naturalibus loquar.

Aucto. 2. de generatiōe

Cōpositio secūda presupponit p̄mā p̄positiōem: q̄z p̄pō p̄ma est sc̄dm p̄pōis causa

Prīma cōpositio est cōposita ex mat̄ia et for̄a
Sed p̄pō secūda est acc̄s subiecti

¶ Sequunt̄ aucto. ii. libi de ḡnatiōe.

Elementa actiua et passiua sunt adinut̄cē
cum subiecto.

Calidū est qd̄ p̄gregat omogenia Inq̄tū omogenia. i. que sunt eiusdem ḡnis et segregat eutrogenia. i. que sunt diuersi generis. (genia

Frigidū est qd̄ p̄gregat tā eutrogenia q̄z omo-

Humidū est quod male est def̄minabile t̄mīno
pp̄rio b̄n t̄n t̄mīnabile t̄mīo alieno. Siccū ē qd̄

b̄n ē t̄mīabile t̄mīo p̄p̄o male aut̄ t̄mīno alieno

Calidū et frigidū humidū et siccū sūt p̄me qualitates elem̄toz ad quas oēs alie reducunt̄

¶ Quattuor sūt elem̄ta. s. tra q̄ est frigida et sicca
aqua est frigida et humida. aer est calidus et humidus. et ignis qui est calidus et siccus

In habentibus simbolū. i. similitudinē facilis est
transitus. i. transmutatio

Facilius est vnū transmutare q̄ multa.

Flamma est fumus ardens.

Infinīta pertransire est impossib̄le

Necesse est corpora mixta p se stare ex elemētis
omibus z nō ex vno tm̄.

Ex eiusdem sumus z nutrimur.

Materia est tā quare aliqua possunt esse

Ignis est p̄tarius aque z aer terre.

Materia ē pati: agere vō alicui⁹ pōne. s. forme

Ignis sine supiori agēte qđ ē celū deīus agit
q̄ organū artificis sine artifice.

Motus solis z alioꝝ planetaz in obliquo circu
lo ē causa generatiōis z corruptiōis rex īferioꝝ

Cōtrarioꝝ contrarie sunt cause

Idē manēs idē/sp aptū natū ē facere idē.

Generatio z corruptio sunt ppetua.

Adueniente sole animalia redibunt: recedente
vero peribunt.

Elita z tps vniuscuiusq; numex hz z mensurat
certa periodo. s. certa reuolutiōe z mensura.

Natura desiderat semp quod melius est.

Melius est esse q̄ non esse

Impossibile ē oīa manere eodē numero ppter
lōge distare a p̄mo p̄ncipio

Generatio z corruptio ppetuant circulariter z
non secundū rectitudinem

Quoꝝ sōia depit nō redeū eodē numero s; spē.

Aucto. 2. de generatõe.

¶ Cômẽ. Locauũ orbis lue ẽ quasi fora ignis
Tempora anni circulariter currũt ppter mo-
tum solis circularem.

¶ Incipit aucto. sup. 1. libꝝ metheoroz
Undus pstat ex quattuor elemẽtis.

Ter^o mundus sensibilis p^otigu^o est latio-
ribus supioribus celi sensibilis vt inde tota ei^o
virtus gubernetur.

Motus celi est perpetuus

Motus celi est p^omus oĩm motuũ inferior

Corpa celestia motu suo gñant calorẽ in istis i
ferioribus ipsa tamẽ nõ recipiũt peregrinas i-
pressiones quia calefieri non possunt.

Aer z ignis mouent circulariter

¶ Cômẽ. Nõ ẽ stella sz ẽ qdã impõssio aeris.

¶ Sequunt aucto. ii. metheoroz.

Quã p^ogelat nubes fit nix sz cũ vapor p^ogelat
fit pluuia cũ at p^ogelat pruina fit grando
Interiora tre z ẽt aialũ in estate sũt frigida et
in hyeme sunt calida.

Cõtrariũ circũstãs suũ p^otrariũ fortificat ipm
per antip^ostasim. i. per resistentiã.

Dulce ppter leuitatẽ fert sursum sed salũ ppter
grauitatẽ subtus manet z ergo aqua pluuialis

vulcis est. maris autē salsa

¶ Sequunt aucto. iiii. metheoroy.

Umidū si ē sine sicco nec siccū sū hūido

Aque magis fluunt de nocte q̄ de die

Uetus ē vapor terreus ser̄ supiora trāscendēs
eū pcutiendo ⁊ foris impellens

Motus terre causat exvapore in fra icluso.

Tonitru⁹ fit exvapore igneo i v̄trenubis iclus-
so q̄ cū v̄trē nubis exire debet ip̄m violēter r̄u-
pit ⁊ strepitū facit siue sonū.

¶ Sequunt aucto. iiii. metheoroy

Qualitates p̄me elemētōy sunt quattuor
int̄ quas due sūt actiue ⁊ calidū ⁊ frigi-

dū due nō passiue ⁊ humidū ⁊ siccū

Putrefactio est vltima resolutio.

Om̄ia elemēta putrescūt p̄t̄ ignē

Oppositōy oppositē sūt cause.

Quēcunq; a frigido componunt a calido resol-
vuntur / et econuerso.

Excellētia frigiditatis impedit putrefactionē.

Digestio fit a calido naturali.

Quēcunq; liquescunt sunt ad modū aque.

Oia corpa ignita et sub igne facta h̄nt calidū i
potentiā ⁊ cementū siue calx.

Aucto. i. li. de anima

Unūquodq; entium naturalium est determinatum ad
quādam operationē et inq̃tum pōt dici ens inq̃-
tum nō nō pōt nō dici ens ut homo mortu⁹ nō
dicitur homo nisi equoce. et oculus dū pōt face-
re opationē que ē videre dicitur oculus dūmodo
nō pūt nō dici oculus nisi equoce. s. depictus
vel lapideus.

Aucto. sup. i. li. de anima.

Scia ē de numero bonorū honorabilium

Una scia est melior alia vel qz est de no-
biliori subiecto: vel qz certior ē altera et ppter
hoc utraq; scientia de anima est nobilior et me-
lior aliis scientiis naturalibus

Cognitio de anima utilis ē ad oēz veritatē et ma-
xime ad sciam naturalem

Anima ē tanq; pncipiū oīm animalium

Aliorum alia sunt principia.

Animalyle aut nihil ē aut posteri⁹ ē: qz nihil nō
ē i rex naturay voluit Plato. Vel si est tūc po-
steri⁹ ēv motio rei siue itētio posterior ē ipa re.
Accētia magnā pte cōferūt ad cognoscēdū qd
qd ē i subiectum siue diffinitio subiecti.

Omnis demratiōis principium ē quod quid ē.
Id est diffinitio subiecti

Oēs opatiōes q̄ sūt in aīatis sūt totius p̄posi-
ti ex corpe z aīa z nō ex aīa tm̄

Unde nulla opatiō aīe ē p̄p̄ta in qua nō cōice-
tur corpoi. vnde ip̄m intelligere nō est p̄p̄ium
anime sed totius coniuncti.

Intellect⁹ vel est fantasiavel nō est sine fantasia
Triplex ē diffinitō. vna q̄ datur ad materiā tm̄
vt cū dicī domus ē quoddā stans ex lapidi-
bus z lignis. alia ē que dat per formā tm̄. vt cū
dicī dom⁹ ē cooperimentū quoddā defendens
nos a caumatib⁹ et imbrib⁹. Tertia q̄ dat p v-
trumq; s. cū dicī domus ē cooperimētū qd̄dā
defendēs nos a caumatib⁹ z imbrib⁹ stans ex
lapidibus et lignis

Material diffinit p materiā tm̄ vlt p materiā z foras sūt

Impossibile est corpa aīaliū resurgere

Dicere aīam gaudere vel trīstari sile ē ac si quis
dicat eam texere vel edificare.

Si senex hēret oculos vt iuueis videret vt iuueis

Intellect⁹ ē qd̄ diuinū ipassibile z icorruptibile

Meli⁹ ē dicere q̄ homo itelligat p aīam q̄ q̄
anīma itelligat per homīnem.

Intelligere nostz corrupit aliquo interius cor-
rupto scilicet fantasia.

Aucto. 1. de anima.

Oportet artificē uti organis aīam hō corpori.
Nō q̄libet anīa pōt intrare q̄libet corpus sed
quēlibet aīa req̄rit ppriū corpus.

Aīa scōm platonē ē res manēs seipm mouens.
Rectus est iudex sui ⁊ obliquus. (rat

Egrediente aīa a corpe corp^o marcescit ⁊ expi-
t. Cōmētator. Artes nō dūt a seinuicē nisi vlt^o
dēmōstratiōis pfirmatiōe vel nobilitate subie-
ctive lvtroq; modo.

Subiectū scīe de aīa nobilior est subiectis aliis
rum scīay ⁊ dēmōstratiō ei^o magis est firma et
ideo pcedit alias scīas

Aīmalia sunt nobilissima corpora generabilius
et corruptibilius

Actus ⁊ potētia sunt differentie maxime oppo-
site ⁊ reperiunt in vnoquoq; pdicamento

Intellectus agēs causat vniuersalitātē in reb^o

Intellect^o scōm Arj. scīam est abstractus a cor-
pore. et tamen impossibile est vt intelligat aliqd
sine imaginatione.

Membra leonis nō differūt a mēbris cerui. nisi p-
pter diuersitatē aīe leonis ab aīa cerui

Temisti^o. Cū multa sūt octā Arj. q̄vltiq; aliqd
mirabit^{ur} mag^{is} oīb^{us} mirari pueit negociū de aīa

Si veritatē de aia cognouim⁹ valde introducto-
rium est nobis ad oēm veritatē. nā ad omēs pres-
bīe insignes dat occasiones.

Aia seipsā cognoscēs digna ē de aliis fidē face-
re s; si ipsa decepta fuerit. de quo tūc fidē face-
re putabit. q. d. de nullo. (attributū

Nihil ē ociosum ī natura s; unicuiq; enti ē op⁹
Genus est quidā pceptus summatis collect⁹ ex
similitudine singularium.

Intellectu nihil est diuinus

His q; scdm appetitas poeticas recipiūt fabu-
las nihil videt eē deuisibil⁹ sicut nec his q; occul-
tum q̄runt intellectum ī eis

¶ Sequunt aucto. ii. li. de aia.

Triplex ē sbīa rep. i. matia forā ⁊ ppositū

Matia ē potentia forma nō actus

Duplex ē actus sc; p̄m⁹ ⁊ secūdus. p̄m⁹ vt scia.

Secūdus vt speculari scdm sciam.

Naturalia sunt p̄ncipia artificialiū.

Aia ē act⁹ corporis organici/physici vitā hūitis
ī potentia sc; ad operavitē.

Aia est sbīa. i. forma sbīalis corporis

Idō oportet querere vtrū ex aima ⁊ corpore fiat
vñū vtrū ex materia ⁊ forma

Aucto. 2. de aia.

Si ocul⁹ esset aial visus esset vtq; aia eius
Aiatum differt ab inaiato in viuendo.

Viuere dicit^r quadrupl^r scz vegetare. sentire. i-
telligere. z moueri scdm locū. z si vnū istoz ali-
cui inest hoc dicitur viuere

Aia mouet corpus ad oēm dīam positōis scz
fursū deorsū sinistrorsū dextrorsum aū z retro.

Aial est aial propter sensū tactus.

Aima est principiū quo primo z principalit^r vi-
uimus intelligimus sentimus et mouemur se-
cundum locum.

Quattuor sunt potētie aīe pncipales. s. vege-
tatiua/ sensitīua/ z scdm locū motīua/ z intelle-
ctīua. he sic se hnt adiūcē q; vegetatiua pōt cē
absq; sensitīua. vt patz in plātis z nō ecōuerso
z sensitīua sine motīua scdm locū manet. vt pz
in quibusdā aialibus cōchilibus z nō ecōuerso.
z tam scdm locū motīua q̄ sensitīua pnt esse si

ne itellectīua vt pz in aialib⁹ brutis z nō ecōuerso
In plātis est aia vna in actu sed multe sūt i po-
tētia. z ideo partes eoz abscise viuunt

Intellect⁹ separat^r ab aliis potētīs aīe sicut
ppteruū a corruptibili.

Itō solū scim⁹ scia sed etiā aia. et etiā nō solum

sanamur sanitate sed sanamur corpore

Uñ nō solū ois ppatio depēdet a forā. s; etiaz
depēdet a matia pncipali^o tñ depēdet a forma

Actus actiuoz sūt in patiēte pdisposito

Potentie cognoscuntur per actus: actus vero
per objecta.

Naturalissimū enī opex ē in omibus viuētibus

quecūq; perfecta sunt z nō orbata et que gñati

onem nō habent spōtaneā gñare sibi sile. vt eē

diuinū z imortale pncipāt scdm id qđ possunt

Nihil de numero corruptibilisū ptingit idem nu

mero manere semp pōt tñ vnū pmanere in spe

cie per generationem.

Scientia est vniuersalsū.

Vniuersalia sūt in aia. s; pticularia sūt ex aiam

Aia itelligit qñvult. s; nō sentit qñvult qz obie

ctum intellect^o est in aiam vt lē: objectū sensus

extra aiam vt particulare.

Duplex est sensibile. s. per se z p accis. per acci

dens vt aliqua substantia pticularis vt diuinū fili^o

Sensibile per se est duplex. s. cōe z ppiū. Cōe

sensibilia sūt qñq; s. magnitudo mot^o quies nu

mer^o z figura. Sed ppiū ē qđ p se sentit abvno

sensit vt color avisuz sic de singulis

Aucto. 2. de aia.

Quinq; sunt sensus: scz visus/auditus/odora-
tus/tactus/et gustus.

Sensus non decipit circa pprium obiectum

XV

Color est visibilis per se. lumē ē actus dyapho-
ni secundū q dyaphonum.

Dyaphonū est aliquod corp^o pspicū vt aer et
aqua corpus celeste. lumen nec est corpus nec
est fluxus corporis.

Impossibile est duo corpora esse in eodez loco.

Illuminatio nō fit successiue i tpe: s; fit i instanti

Tenebra est priuatio luminis

Color nō ē visibilis sine lumē.

Sēibile positū ex sensū nō facit sensationē.

Sonus causat ex collisione corporū aerem vto-
lenter frangentē.

Echo est sonus secundario factus ex repercussi-
one soni prius facti

XVI

Uox est sonus animati trā

Uox est repercussio aeris inspirati ad vocalem
arthereā cum imagine significandi

Inanimati nullū vocat

Lingue cōgruunt duo officia seu opera nature
scz gustum et loquelam.

XIX

Homo prae odorat et odoratū h; pectorē mul-

tis aialibus: similis et gustu: sed tactum certior
rem omnibus animalibus

Aia est causa corporis uiuentis in genere triplicis cause
scilicet formalis finalis et efficientis

Duplex est finis. scilicet finis gratia cuius et finis gratia quod
id est finis intra et finis extra.

Nihil proprie nutrit naturaliter nisi uiuum.

Tres sunt potentie anime vegetatiue. scilicet nutritiua
augmentatiua et generatiua.

Radices in plantis simile sunt oculis in aialibus
quia ambo nutrimentum suscipiunt.

Igitur augmentat infinitum quousque fuerit possibile

Omnium natura positiui positus est terminus et
ratio magnitudinis et augmenti

Alimentum ante decoctionem est frium et dissile alio
sed post decoctionem erit sibi simile

Necesse est omne uiuum quod diuixit nutriti.

Nihil generat seipsum sed saluat.

Agens et patiens in principio sunt dissimilia in
fine vero similia

Duplex est potentia scilicet propinqua et remota si-
ue potentia iuncta actui et distans ab actu. Re-
mota ut puer discit habere potentiam militandi. pro-
pinqua ut homo adultus.

Aucto. 2. de anima.

Omnia appellare a fine iustum est
Passio dicitur dupliciter. Unomodo capitur pro trans-
mutatione quadam que fit cum abiectioe pertransitum
et illa dicitur passio proprie dicta. Alio modo idem est
quod salus et perfectio alicuius in potentia ab aliquo quod
non est in actu et illa dicitur passio metaphorice ut
est sentire intelligere et sic de aliis

Scientia est vniuersalius

Gustus et tactus habemus certioribus omnibus animalibus. vni
nullum animal percipit hominem in gustando et tangendo.
Homo est prudentissimum animal

Molles carne mente aptos dicimus. duos et o-

Nullum est gustabile sine humido (ineptos.

Caro non est medium tactus sed aliquid circa car-
nem sicut nervus.

Medium comparatum ad vnum extremorum
habet rationem alterius extremi

Omnis sensus est susceptivus omnium species sensibilium
sine materia. sicut cera suscipit figuram si-
gilli auri sine auro

Excellentes sensibile corrumpit sensum.

Absentibus sensibilibus remanet species in fantasia

Non est necesse omnem mouens moueri

Sensus communis est potentia anime que discernit sensus

bellia diuerſorū ſenſuū in vno et eodem tpe ſicut
dulce ⁊ albu in lacte

Sicut dicit Homer⁹ tal' ē intellect⁹ i hoib⁹ treis
qualē iducit pater filioꝝ deoꝝq; i. ſol

Deceptio ⁊ igratia magi ppe ē i aialib⁹ q̄ ſcia
qz in iſtis magis pſicit ignoratia q̄ ſcia

Eadem eſt ſcientia pꝛarioꝝ

ſatitia eſt motus factus a ſeſu ſcōm actū ſcōꝝ
quem aialia multa agūt ⁊ patiunt.

Comentator. Aia ē ſbñaz nō accñs

Sbñia eſt dignior oī accidente

Forme ſbñalis equoce eſſe i ſubiecto dicunt qz
ſubiectū forme ſbñalis ē ens in potētia qđ nō ē

in actu niſi p formā: ſz ſubiectū accñtis ē aliqđ
exiſtēs in actū. ſ. ppoſitū ex matia ⁊ ſoꝛa. vñ ha
bemus qz oē qđ adueit entī i actu ē accñs.

Compoſitū ex ſoꝛa ⁊ matia nō dī niſi qz ſoꝛa eſt

Forma rex artificialiū ſūt accñtia. (vna.

Indiuiduū nō ē niſi per formā ſuā

Corpora celeſtia nō habēt de virtutib⁹ aiment
ſi intellectū ⁊ deſideriū

Sollicitudo diuina cū nō potuit ſacere vñ in
diuiduū numero ſemper pmanere miſerta eſt et

dādo ſibi virtutē per quā ſemp pōt permanere

Aucto. i. de anima.

Idem in specie

Omne ens naturale desiderat permanētia eternā.

Natura sp agit pp̄t aliqd tanq̄ pp̄ter finē.

Diversitas formarū ē cā diversitatis materiāriū

De recipiēs v̄z esse denudatū a natura recepti

Lux nō req̄rit in vidēdo pp̄ter ip̄os colores s̄z
pp̄ter ip̄m dyaphonum

De exēplo nō req̄rit significatio s̄z manifestatio

Stelle nō vident de die pp̄t minus lumen solis.

Nō bōi tact⁹ sp ē discret⁹ sic ē de aliis sētib⁹

Odor est i medio nō formalit̄ s̄z intēctionalit̄

Vultures et tigrides venerūt ad loca pl̄i pp̄t

odorē q̄ accidit i fra grecoz a q̄ngēt̄ miliarib⁹

Albertus. Clade facta in fra grecoz venerunt

vultures et tigrides a q̄ngentis miliaribus ad
cadauera mortuorum.

Commentator. Loc⁹ est similis ⁊ equalis locato

Sensus semp dicit v̄z nō in v̄lib⁹ sed in pp̄riis

sed intellectus semp dicit v̄z in v̄lib⁹ nō aut̄

in pp̄riis (respectu naturalit̄

temist⁹. Omnia artificialia h̄nt rōnem acētis

Quibuscūq̄ de numero mortaliū natura dedit

intelectū his promissit singulas potētias in mī

nisterium intellectus.

Sensus nō decipit circa suū sensibile p̄p̄uū ser-
uatis trib⁹ additiōib⁹ q̄ sunt debita dispō medii
debita dispō organi ⁊ debita obiecti distātia

Ea q̄ scim⁹ sūt mima respectu eorū q̄ ignoram⁹

¶ Sequunt aucto. iij. libri aristotelis de anima

Intellect⁹ ē p̄s aie Intelligere ē pati.

Sicut se habet sensus ad sensibilia sic se
habet intellectus ad intelligibilia.

Intellectus possibilis nihil est in actu de nume-
ro entiuū anteq̄ intelligit ea.

Intellectus nō habz organū in corpore sed est ab
omni organo corporali separatus.

Alia intellectiua est sp̄s intelligibilium locus

Intellectus cū intelligit valde intelligibilia nō
minus intelligit immo magis.

Intellect⁹ cū intellexerit alia p̄t seipm̄ intelligere

In oib⁹ hūitib⁹ formā in mat̄ia v̄t res ⁊ esse rei

Entia siue q̄ditas rei ē p̄p̄uū obiectū intellect⁹

Intellect⁹ est simplex impassibilis ⁊ immixtus

Intellect⁹ possibilis ē p̄mo tanq̄ tabula rasa i

qua nihil ē depictū/possibilis tamē depingi

Intellect⁹ n̄r intelligit se sicut alia p̄ sp̄s aliarū

In sepat⁹ a mat̄ia idē est intelligēs ⁊ intellectū

Sicut in omniū rerum natura est aliquid quod

Aucto. 3. de aia.

potest pmo fieri z facere oia illi⁹ generi. sic etia
in aima est necesse hec duo esse vnu scz q pot fie
ri oia intelligibilia z recipe ea z hoc est intelle-
ctus possibilis aliud no q pot facere oia itelligi-
bilia z hoc e intellect⁹ agēs. Un duplex e poia
aie intellectiue. s. agēs z passibil⁹. Intellect⁹ agēs
e sicut lumē qz lumē facit colores in poia actu
visibiles sic intellect⁹ agēs poia intelligibilia fa-
cit actu intelligibilia. Agēs e nobili⁹ z honorabi-
lius passo z forma matia. Intellect⁹ e immorta-
lis z ppetuus. Duplex e opatio intellect⁹. vna q
dī simpliciū tūinoz apphētio. Alia simpliciū
tūinoz apphensoz ppositio et diuisio sub qua
prehendit ticia. s. ratiocinatio remota
Pratiatio cognoscit per habitū
Intellectus noster e ens in potētia
Potētia in vno idiuinduo pcedit actum. s. act⁹
simpliciter pcedit potētiā.
Omnia que fiunt ab vno ente in actu fiūt
Duplex est intellect⁹ possibilis. scz practicus et
speculatiuus. Speculatiuus cōsiderat rem sim-
pliciter. Practicus cōsiderat ipsaz p opatiōez ad
Sicut res hz eē sic hz itelligi (op⁹.
Omne ens aut est sensibile aut itelligibile.

¶ Anima est quodāmodo omnia

Scie secant quēadmodū res de quibus sūt

Lapis nō ē in aia sed species eius.

Manus est organū organoz

Intellect⁹ ē spēs spectierum .i. formar

Duplex est appetit⁹ .i. intellectiu⁹ z ille dicit vo-
luntas. z sensitivus z ille dividit in duas .i. i ira
scibile et concupiscibile

Neceffe est quēcūq; intelligentē fōrasmata spe-

Matūra nihil agit frustra

(culari

Quā nō deficit in necārūs nec abūdat i supfluis

Intellect⁹ pncipioz semp est rectus

Appetibile semp mouet appetitū sub rōe boni
siue hoc sit bonū apparēs siue exns.

Tria requirunt ad motū aialis scz mouēs motū
z organū motus

Duplex ē mot⁹ .i. mouēs mobile qđ ē appetibī-
le. z mouēs motū qđ ē poīa appetitiua in hoīe
motū aut ē organū aialis puta ipm cor.

Neceffe ē oē qđ vīuit hīe aiam vegetatiuā a pnci-
pio gñatiōis sue vsq; ad finē

Neceffe est oē aial habere sensus.

Impossibile ē corp⁹ aialis ēē simplex elemētū.

Sensus gustus et tactus necārū sunt omī aiali

Aucto. 3. de anima.

alio autem de bene esse

Nō videmus extrahēdo sed itus suscipiēdo
Sensus tactus est primus oīm sensus: qz sine eo
anima esse nō potest

Excellent sensibile corrumpit sensum

Excellent tangibile corrumpit animal.

Lingua habet animal ut significet aliquid aliū

Comē. Intellectus nō ē corp⁹ nec virt⁹ i corp⁹

Sermo in pncipiis dicitur ē lōgus ut ait plato

Aristoteles adiuveniens intellectū possibilem inuenit quoddā nouū genus materie

Species humana est eterna.

Accē est in oī intelligibili abstracto aliqd sile ēē
matie et aliqd sile ēē forme. s. potētia et actū.

Nulla forma ē liberata a pōna simplicitatē nisi pōna
ma forma q̄ extra se nihil intelligit

Omīs forma sepata a matia est intellectiua

Credo qz ille hō scz Aris. fuit in natura regula et
exēplar quoddā. nā aduenit ad demōstrandū vltimā
pfectionē in matia

Virius est scdm quē hīs ipm pōt agere q̄ vult

Opatio intellectus possibilis ē intelligere: s. opatio i
tellectus agētis ē abstrahere intelligere facere.

Intelligere ē recipere intelligibilia. sed abstrahere

Aucto. 3. de aia.

Sicut sensus indiget inspicere sensibilia sic intellectus intelligibilia.

Forme rex extrinsecar mouet intellectū

Mens. i. intellectus agēs aufert formas a materiis et facit ea intellectiua in actu. postq̃ erūt intellectiua in potentia.

Intellect⁹ recipit oēs formas naturales.

Dē recipiēs debz eē denudatū a natura recepti

Intellectus possibilis nihil habz in sui natura in formis naturalibus

Forme naturales nō sūt sepabiles

Extrema in specie differunt a mediis.

Intellectus possibilis ē illd qd ē i poia ad oēs intentiones formarū naturalium vltū et nō ē in actu ad aliqd entū anteq̃ intelligat

Diuersitas matie recepte facit diuersitatē nate

Dē gñabilez corruptibile ē p̃ticlāre (r̃cipiēz)

Intellectus nō est hic. i. p̃ticularis neq̃ corpus neq̃ est forma in corpore.

Intellectus qui creat et generat intelligibilia ē intellectus agens

Anima nō intelligit sine imaginatiōe sicut sensus nō sentit sine presentia sensibilis

Impossibile est easdē intentiones ponere quāq̃

corruptibiles qñq; eternas.

Natura corruptibilis siue passibilis nō potest transmutari in eternā.

Color nō mouet visum nisi p pñtā lucis

In foris abstracti nō ē nisi vnū ididū in vna spē

Ab vno instrumēto nō pōt venire nisi vna actio.

Intellectus agens vt possibilis neq; est gñabilis neq; corruptibilis.

Se ens sensibile diuidit in materiā z formā

Nisi esset hoc gen^o entū intellect^o nō possem^o intelligere multitudinē in rebus abstractis.

Scire de aia necessariū est i sciēdo pñā phiam

Sicut se bz lux ad dyaphonū sic intellectus agens ad possibilē qz sicut lux ē pfectio dyaphoni sic intellect^o agēs ē pfectio intellect^o possibilis.

Hoc nomē intellectus equoce dī de intellectu agente z speculatiuo.

Omnis virtus existens in corpore cōposito est ex primis qualitatibus.

Virtus imaginatiua est in infioze pte cerebri z cogitatiua est de gñe exñtiū virtutū in corpe

Om̄s ptes aie sūt forme in materiis pter rōnalē.

Loc^o nihil est eoz que existunt in eo

Virtus cogitatiue ē de gñe virtutū sensibiliū.

Aucto. 3. de aia.

Primum intelligēs extra se nihil intelligit
Mouēs et motū dñt eē eiūsdē speciei.
Intellectus cū fuerit in actu pōt intelligere se
ipsum per intentionē quā extrahit a se
Intellectus abstrahit quidditatē ab habēti qđ
ditatem et non cessat abstrahere donec veniat ad
simplicem quidditatem
Rectū est in curuo sicut similitas in naso.
Si nō esset materia non esset passio
Intelligere est passio et nō actio
In eo qđ intelligibile est ex se intelligēs et itelli
gens et intellectū erūt idē in oībus modis
Ea q̄ agūt et patiunt in subiecto cōicant.
Propria passio ē aliqua p̄uatio et nullā h̄z natu
ram ppriam p̄ter naturā subiecti.
Unū oppositorū per reliquū intelligitur
Aima est unū entū naturalū rex.
Cōsideratio de aia ē cōsideratio naturalis
Nihil agit nisi per suā formam
Actus intellectus agentis est sua substantia
Spēs humanas deficere ē impossibile
Forme immateriales ex se sunt intellectiue.
Ubi nō ē va gñatio ibi nō est vey agens.
Per virtutē cogitatiuā hō dñt ab oīb⁹ aialibus

Aucto. de sensu et sensato fo. xxxviii

Intellectus agens tñ est in actu et nō est i pñā
Perfectio humana ē itelligere res abstractas
Eternū in sua actiōe nō indiget corruptibili
Omne factum habet q̄ditatem
Impossibile ēvt aliq̄d generabile et corrup tibi
le sit materia eterni

Intellectus passibilis intelligit formas materi
ales et formas abstractas

Quarū differentia sūt eadem illa sūt eadē

Illud q̄d existit i aīa est forma tñ et non matia

Imaginatioēs sunt de genere rerū sensibilium.

Ratio nō existit in oībus aīalibus

Si motor est vnus mobile erit vnū.

Intellectus nō mouet sine volūtate.

¶ Sequunt̄ aucto. de sensu et sensato

Natural' phi ē sanitas et ifirmat̄ pma pñā
cipia iuēire. Natural' sūt p̄sideratiōes su
am ab eis q̄ sūt de p̄sideratiōe medicie: s̄z medi
cus icipit ex eis q̄ sūt de p̄sideratiōe naturalis
vñvbi dimittit naturalis ibi icipit medicus

Accē ē aīal inq̄tū aīal habere sensū

Audit' magnā pte ad itelligēdā prudētā p̄fert

Sermo audibilis exis ex cā discipline nō p se
sed p accēs. i. inq̄tum significat aliq̄d

Aucto. de sēsu z sēfato

Uisus nobis multas rerū dīntias demōstrat
Lec^a a natitate naturalit sapientior est surdo z
muto a natitate. Thomas dicit. oīs surd^a na-
tiuitate ē mut^a z nō ecōuerso. Uis^{us} attribuit aq̃
qz aqua rōe qua ē pspīcua ē potens recipe spēs
coloris (oculū circa cerebrū.

Uisusua x^o nō ē i extremitate oculi sita s; infra
Odor ē fumal^{is} euapatio. i. sit ex sumali euapa-
tione.

Cerebr^{us} est ps frigidior z humidior
oib^{us} p^{ar}tib^{us} corp^{is}.

Cor est oppositum
cerebro z ē calidissima ps corporis

Color ē extremitas pspīcui in corpe tminato.

Manifesti^{us} est nobis genus saporū q̃ odorū.

Odozatiū habemus peiorē oib^{us} aīmalib^{us}

Tactū x^o certiorē respectu oīm animalium.

Ignis nō agit neq; patit rōne qua ignis/ s; rōe
qua calid^{us}. Uis^{us} a forā s; bñali nō egredit aliqua
opatio nisi mediāte forā accñtali.

Dia q̃ nutunt dulci nutriūt. i. pedēdo dulcia

Dulcis sapor z amar^{us} sunt vapores extremi ex
quibus cōmīscēt alii sapes: sicut ex albo et
nigro alii colores

Duplex est odorabile vnū qđ confert ad nutri-
mentū aliud quod nō cōfert ad nutrimentū sed

tantum ad confirmationē cerebri.

Fumositās cibiveniēs ad cerebrū frigidatā p-
pter locū eius facit hoībus reumata

Sum^o carbonū facit hominib⁹ grauamen capitis

Simplex elementū nō nutrit sed oportet oēm
cibū ppositū esse et mixtum ex elementis

Intellectus nō nīhil intelligit sine sensu

Supabūdātes et mīme ptes corpīs sepate a to-
to resoluunt in ptiētē: vt minus sapor amarus
infusus in alium resoluūtur.

Illuminatio fit subito et nō successiue

Unus sonus numero nō pōt puenire ad aures
pluriū sed vnus in specie

Motus maiores expellunt minores

Opatio nō ē sūxitate. Opinto nō ē sūxitate

Un⁹ rei nō ē nisi sol⁹ vn⁹ motus in vno tpe

Cōtrariōr contrariū sunt motus.

Comētator. Visus obscurat in locis frigidis
vbi fuerit nīx vel aqua multa

Palpebre posite sūt i ocul⁹ hoīm ad pseruatio-
nē eorū a reb⁹ extrinsecis sicut vagina gladii

Instrumentū audit⁹ ē aer posit⁹ in aurib⁹.

Instrumentū odorat⁹ ē aer posit⁹ in naso.

Color cāt ex pmixtōe corpū lucidi cū dyaphāo

Tructo. de sēſu z ſēſato

Color alb⁹ z niger ſūt extremi colores.

Lux ē pfectio corpis diaphoni inſinuatū eſt enī
in ſuperficie diaphoni inſinuatū.

Ignis nō lucet p ſe ſz natura ignis lucet cū adu
natur cū aliquo alio corpe

Bea beſtial⁹ i aialib⁹ ex⁹is nō ipedit actiōes nate.

Artifex ſcōz poſſe ſuū irēdit ſe ſimulare nature.

Ars imitat naturā inq̄tū pōt

Forme ſenſibiliū ex aiaz hnt eē corpale oīno: ſz
i aia hnt eſſe ſpūale oīno: in medio aut hnt me
diū int corpale z ſpūale. Audit⁹ i hoīe evia
ad diſciplinā. Diſciplinā nō reddit niſi p auditū

Intelligere qd vba ſignificēt nō ē ipſi⁹ audit⁹ ſz
ipſi⁹ intellect⁹. Albert⁹. Gratiſſimi medici icpſiūt

ſuā pſiderationē ab his q demōſtrat naturalis
Medicia hz cōicationem cū ſcia natural⁹ eo q

pncipia ſua ab eo accipit z eſt ſub ipſa

Sēſatio dicit⁹ paſſio qz cū paſſiōe ſit

Oēs ſenſus in aiali ſūt cauſa ſalutis aialis.

Non eſt idē ſenſibile z eſſe ſenſibile

Libz de plātis nō fecit Ar⁹. ſz diſcipulus eius

Thcoſtaſtus

Aurum nō putreſcit.

Sanguis i anguſti venis circa cerebz ex⁹is ſubti
lis ē z pur⁹ z de facili paſſibil⁹ ppt qd idigz ex⁹is

feco adiutorio ad suar ptiū frigiditatē tpanā

¶ Sequunt aucto. de memoria z remiscētia

Memoria nec ē ptiū nec futuroz. s; tñ p-
teritoz. Un̄ sensus ē ptiū: memoria pre-
ritoz: spes v̄o vel opinio futuroz. Memoria est
alicui⁹ apphēsi sensu vel intellectu iterata resū-
ptio. Intellect⁹ n̄ nō itelligit sine p̄tinuo z tpe
Spēs vel silitudo rei p̄siderata scdm se exis i
anima est imaginabilis z intelligibilis sed cōsi-
deratavt est alicui⁹ silitudo qđ prius fuit sensa-
tum vel intellectum sic est memorialis

¶ Meditatiōes memoriā saluant

¶ Meditari est aliqd p̄siderare multotiēs non se-
cundū se sed scdm imaginē alicui⁹

¶ Remiscētia d̄r a mēoria q; remiscētia tñ ē in
hoib⁹ s; mēoria etiā ē in aliis aialib⁹. Remiscē-
tia nō est memoria sed sequit memoriā q; proce-
dit ab aliquo retēto in memoria

¶ Omis reminiscētiavel fit a re ipsavel sibi simi-
li. vt a contrario

¶ Consuetudo est altera natura

¶ Que ordinē habent bene reminiscibilia sūt.

¶ Quidam semel videntes magis memorātur q̄
alii multotiē videntes.

Aucto. de memo. z remi.

Quidā volētes remisci nō pūt dimittere remi-
scētiā sicut melancolici qz fantasmatā maxime
mouēt eos ptra velle eorum.

Iuueri et multū senes immemores sunt ppter
nimīū totū accitale corpibus eoz

Cōmē. Quattuor sūt vtutes aīe sensitīue i-
terioris scz sensus cōis imagiatio siue fantasia
qđ ē estimatiua q̄ in hoibus dicit cogitatiua et
memoria. imaginatio est in interiori pte cerebri
estimatiua i medio. mēoria nō in posteriori pte

CSequunt aucto. de sōno z vigilia.

Clus est potentia eius est actus

Accē ē omē qđ vigilat etiam dormire

Sōnus ē quasi ligamētū oīm sensuū vigilia nō
solutio eoz. Sōnus est reqes qđā q̄ data ē aīali
bus propter salutē eoz.

Oīa aīalia sanguinē hntia habent cor

Cor est pncipiū sēsus z mor⁹ in aīmalibus.

Nutrimētū vltimū oīb⁹ sāguinē hntib⁹ ē sāguis.

Loca sanguinis sūt vene (nls matia.

Cor ē pncipiū venarum

Sōnus causat ex euapatōne cibi q̄ ascendit ad
cerebrū z infrigidata descēdit z facit sōnū vnde
post cibū fortē sūt sōni validi. Sōnus assimilāt

epileſſie. i. morbo caduco. Vinū bibere nō p̄c̄it
 puerj nec nutricib^o eoz. Sim eoz q̄ ſūt i corpe
 frigidiffimū ē cerebz. In ſōno fit ppulſio calo
 ris ad int̄iora aīalis. Tū ſup̄iora ⁊ ext̄iora mē
 bra i ſōno ſūt frigida ⁊ int̄iora ſūt calida. Dia
 lia magis nutriunt ⁊ augent i ſōnis q̄ i vigiliis
 Abeuntib^o ſeſibilib^o remanēt ſpēs eoz i organo
 ſentēdi. Viſus nō ſolū patit auiſibili: ſz etiā
 agit hoc vep̄e p acciſ. ſ. r̄evaporj i videndo ab
 oculo exiūtis. In ſpeculis valde purj ſi m̄licres
 mēſtruoſe inſpiciāt in ſup̄ficie ſpeculi ſit quaſi
 nubes ſāguinea. ⁊ ſi nouū ē ſpeculū nō facile eſt
 abſtergere maculā h̄mōi ſi ⁊ ovetus facile.

Ipſuz ſubito dem̄rat q̄c̄q̄d acceperat

Delectatio maior expellit minorē.

Ipſueri nō h̄nt ſōnia ppter nimīū metū q̄ ē i eis

Ip̄icipia oīa ſūt pua. vñ ⁊ p̄ncipia egritudinīſ
 ſunt pua.

Quedā ſōnia ſūt ſigna futuroz
 q̄dam cauſe/ q̄dam acc̄ntia ſunt illoz.

Multa p̄uiſa ⁊ p̄ſilia que fieri expediebat eb
 mittunt propter nobiliores inchoatiōes

Noctes ſilentiores ſunt q̄ dies

Aer noctis magis eſt q̄ctus q̄ diei. (motus

Melācolici maxie ſōniāt. Noctoz notiores ſūt

Aucto. de lōgitudine z breuit. vite.

Multi de seipſis maxime sunt solliciti

Non omne qđ futurū est de necessitate fit

¶ Cōmenta. Sōnus fit ppter caloris recessus naturalis z ptractionē eiusdē ad cor.

Null⁹ hō ē qđ nō vidit sōnū qđ si ānūciauit sibi famosū scđm rōez nō ē falsū (aliqđ futurū)

Vulgus dicit qđ sōnia fiūt ab āgelis. deuatiōes siue exatiōes a demonibz. pphetie a deo.

Bētes diuersificāt duob⁹ mōis. vno mō natura liter scđm virtutes eoz scđm entia eis ppria in suis regiōib⁹. scđo scđm leges scđm quas receperūt fidē a natitate. s. de pmo pncipio z de angelis z de resurrectione.

Idō debz esse medius ad sōnū et vigiliā nō declinādo ad alterū.

¶ Aucto. libri de lōgitudine z breuitate vite.

Sentes qđ sūt i calidis regiōib⁹ sūt lōgior⁹ vite qđ qđ sūt i frigidis. Corrupt⁹ aialib⁹ corrūpūnt scie z sanitates qđ in eis sunt.

Quicqđ corrūpit a suo p trario corrūpit

Id qđ i se ē corrūptib⁹ i nullo alio loco ē corru

Impossibile ē hūti matia si existē i p̄rio (ptib⁹)

Minor flamma psumit a maiori p accūs quia alimētum qđ illa psumit multo tpe hoc multa flamma paruo tpe.

Aucto. de lōg. z breuita. vite fo. xlii

Loc^o ptinēs rēvel opat ad gñatōezv^l ad pser-
nationem reīvel contraria rei operatur.

Int^o aīalia lōgissime vite sunt ceruus z coruus.

Elita aīalis sit per calidū z humidū

Senecrus frigida est et sicca

Aīalia multū coesitia multū senescūt: qz spma
qđ ē supflusū nutriti emissuz exsiccat. z ppter
hoc mulus lōgioris ē vite qđ azin^o vel equ^o ex qđ-
bus gñat qz ipe nō gñat

Masculi si coitū
nō faciūt naturalit^r sūt longioris vite qđ femelle
qz masculus calidior est qđ femella. s; si masculi
multū coeunt breuioris sūt vite femellis.

Labor exsiccat z senectutē inducit

Unū multum laborātes magis senescunt

Cōmentator. **C**omplexio iuuenum est cali-
da z humida: senum vero est frigida z sicca.

Qui multum coeunt parum viuunt

Castrati plus viuunt qđ non castrati ppter pau-
citatem coitus

Propter paucitatē coitus viuūt plus mulus qđ
equus vel asinus z femelle plus qđ masculi

Qui bitāt ī regiōib^o calidis et humidis lōgior
sunt vite p accūs ppter paucitatē putrefactionis

Sequunt^r aucto. li. de senectute z iuētute.

f.ii.

Aucto. de senectute et iuuetute.

Or pmo fit i aiali. vñ cor pñu e viues et
pñcipiu sesus e i corde (vltim mories

Locus medius est locus principalis.

Natura sp ex possibilibus facit qd optimu est.

Cor e pñcipiu caloris naturalis vite animalis

Un destructo cordis calore destruit et aial

Vita conseruatur per calidum

Ieiunia calefactoria sitim faciunt.

Sequunt aucto. de respiratoez ispiratoe

Uecūq aialia hñt pulmonē illa respirāt

Pisces n respirāt p aerē attractoēz sz ifrigeniū

cordis fit ipis ab aqua quā rēpiūt per brācias

Ide e pñcipiu sanguis et venar scz cor

Respiratio fit i aiali ad refrigerādū cor et loca

vicia cordi. vñ q magi calida sñ magi idigēt re

spiratoe. Unū organū tm ē necēariū ad vñ op^o

Naturā nihil videmus facere frustra.

Isō hz pulmonē multū sanguineum et calidum

Unūqōq maxime pseruat loco et tpe sibi pna

turali at vero in contrarium corrumpit.

Sequunt aucto. libri de morte et vita.

Ors et vita sūt cōia oibus aialibus

Mors sensū est sine dolore et tristitia quia
nullo dolore eis contigēte moriunt

Ultra est mansio anime in corpore.

Aialia respiratia suffocant^r z moriunt^r in hūido
Sanguis pns sit ī corde qz nōdū diffict^r venis sz
solo corde gñatovide^r aial hñe sanguinē.

Cor sp mouet^r z vene sp mouent^r qz oēs vene sūt
a corde.

(tus aut respiratio

Herj igrēssio ī pectus aialis vocat^r ispiratio. exi

Calor cordis humidi q̄ in ipso est. tumescere fa
ciens z ebullire facit pulsum cordis

Pulmo habet se circa cor sicut follis

¶ Sequunt^r aucto. libri de motibus aialium

Wis mor⁹ reqrit aliqđ fixū circa qđ fiat

Celum est incorruptibile

Virtutes sēsibiles nō sūt passibiles adinuicem
scdm qđ eaz excessus patiunt^r adinuicem

Illđ qđ scdm se ē simplex z immobile a nullo p̄t
moueri: vñ dicit Homer⁹/ si oēs dñi oēsqz dee la
borarēt mltū iouē sūmū n̄ mouerēt d̄ celo ī trā

Mouēs ē p̄us moto z gñans gñato: sz nihil est
p̄ius seipso ergo nihil seipm mouet z gñat.

Appetibile ē p̄mū mouēs ī aiali. et ē mouēs nō
motū sz appetitus nō mouet z est motum.

Quaecunqz nō rōcīnātes opant^r velocit^r operant^r

Principium motus ī animali est ī corde.

Aucto. i. li. de aialibus.

Motus cordis est voluntarius.

Estimandū ē aial p̄stare quēadmodū citatē bñ
legib⁹ rcām atq; mūitā: qz i citate qñ semel sta-
bilir⁹ ē ordo si oz ei⁹ p̄ncipē i fesse singul⁹ opatio
nib⁹ citat⁹ sic nec necē ē aiaz existere a qualibet
parte corporis / sed vno p̄ncipio tm̄ scz in corde
tm̄ z hoc est vey q̄stum ad pōnam motiū.

Aucto. sup. i. libz Ar⁹. de aialibus

Quēadmodū pluma ē in auib⁹ sic squama
in piscibus.

Oia aialia q̄ gignunt sibi silia
hñt oculos p̄et talpā q̄ ē p̄uata oculis. qd̄ p̄tz:
qz om̄ino nō vidz sz si q̄s abscondit coreū qd̄ est
supra loca oculoz ei⁹ subtilit⁹ iuciet loca oclor
eius.

Mobilissimuz et altissimū apud nos
notius z magis fixum animal est homo.

Sicut oia metalla z oia frustra auriz argēti ad
aux mūdissimū manifestāt. ita dispōnes oiz aia
lium manifestant cū ad hoīem cōparant.

Partes corpis i homie sūt createz posite scōz
creationē ex tipū totius mundi.

Umbilicus est radix ventris

In cerebro oīno nō ē sanguis neq; vena.

Hō mouet facies in aliquo aiali p̄ter q̄ in hoīe
Frons parua significat bonitatem motus

Aucto. 2. de aialibus fo. xliiii.

Frons lata significat prauitatem discretionis.

Frons rotunda significat iracundiam.

De aial hñs aures hz eas mobiles pzeñ hoïem.

Aures multū pzeeminentes z magne stoliditatem et garrulitatem significant

Sternitio scdm qz fingunt hoïes ē signum nificationis facti aut dicti illius tps.

Masus elephāris est magn⁹ z fort⁹ z vti eo loco man⁹ accipiēdo cibū z potū z alia qb⁹ indiget

De leonis collo est continuum.

Splen hoïs est similis spleni porci

Vlent. i. stomachus hoïs ē similis vtri canis.

Extrimitas h̄ geuillilis dicitur propucsum.

Situs cordis est in medio pectoris i buri sed in hoïe declinat modicum ad sinistrā partem.

Esequunt aucto. ii. de aialibus

Dentes canem iuuenum sunt albi z acuti
sensu vero obtusi z nigri.

Masculi natali s̄ pluriū dētiū q̄ femelle

Dentes equoz senum albescunt

De quadrupes gñans sile habet dentes.

Hō in pparatiōe sui corpis hz parū os

Mō ē mulier vtēs manu dextra sicut sinistra

Sime vtēs manibus sicut pedibus

Aucto. i. de alalibus.

Ale autū sunt in eis loco manuum

Sinea mixte est nature pueniēs in natura hominum et quadrupedum.

Cornua oīm aialū sunt vacua p̄t cornua cerui q̄ sunt dura ⁊ nō est in eis concavitas.

In mari ē qdā piscis nauē tenēs qm̄ ip̄e phibz recedere nauē p̄ia sua naturalī. Dēs pisces

Dē aial carēs pulmone caret voce. (audiunt

Oīm aialū feie sūt gratilliois ⁊ acutioris vocis q̄ masculi p̄t vaccā (hoc facit sp̄ealī rana

Dē aial vocat suū p̄parē tpe coit⁹ p̄p̄ia voce ⁊ Vociferatio auiūz est magis tpe coitus.

Gallin⁹ siue gall⁹ vociferat p̄ plū ⁊ victoriā

Dē aial qd̄ facit oua bz ea ī matrīce nō ī vētre q̄ si haberet ī vētre dīgererent sicut cibus.

¶ Sequunt aucto. iiii. de aialibus.

S p̄ abscisionē nō crescit neq̄ solidat

Ossa leonū ita dura sūt q̄ si collidāt r̄ddūt ignē

Proprium hoīs ē canescere in senectute

In castratis pubes nō barbescit

Lac aialū hñtū mltas mamillas nō p̄ueit ad

Dē aial multi sanguis ē mlti seminis (caseū

Dē corp⁹ sāguineū cito putrescit. Testiculi ⁊ matrīces sūt organa p̄ncipalia ad gñatiōem.

Mulieres hñtes matrices dēssz duras nō cō
 hō int aialia ē multū seminis (cipiunt.
 Lac ouis capre z vacce multū puenit caseo
 Lac nigray mliey ē meli⁹ z puri⁹ lacte albaruz
 Coagulū leporū mltūvz s fluxūvētrū mliey
 Nullū aial mutat cornua nisi ceruus.
 Aial diuersorū pilorū est diuersi coloris in coreo
 Galline multū ouātes cito moriunt
 Oua lōga acutiorū capitū pducunt mares: oua
 vero rotunda z obtusa feminas
 Gemelle nō iueniūt i ouis i qb⁹ sūt duovstella.
 Masci⁹ colūbe cubat oua p diē scia xō p noctē
 Mō sunt aialia vnius spēi q se comedant.
 In oib⁹ aialib⁹ est appetit⁹ coitus z delectatio
 Qē quadrupes desiderat magis in vere.
 Bonū ēvt parētes corrigāt ociosos filios ideo
 rectores apum ociosos a se eiiciunt.
 Oēs pīscēs a pñcipio ipregnati oēs sunt boni.
 Oia aialia naturalit⁹ appetūt delectationē
 In ānis nubilib⁹ māmille incipiūt grossari
 Ariesz capra vni⁹ āni coeūt sz dñle ē qd gñant
 Laisz porc⁹ 8. mēsiū coeūt sz dñle ē qd gñant
 Laishiuirvzqz ad. xiiii. annos. porc⁹ xō. xi.
 Equ⁹ duorū trū ānoz coit sz debile ē qd gñat

Aucto. 4. li. de aialib.

Equus ē fortis a quattuor ānis vsq; ad .xx. z co
it vsq; ad .xxx. ānos z uiuit vsq; .xxxv. ānos.

Mora hic qdā incipiūt libz sextū z n̄ius qz .xix.
sūt libri Aristo. de animalibus

Femia elephantis imp̄gnata oīno nō tangit a
masculo. post p̄tū nō q̄scit post tridū.

Mutatio uocis ē signum motus ad coitum

Pediculi ḡnant lēdes: musce nō ḡnant n̄mes.

Colūbe ouāt z pullulāt oī mēse si loc⁹ māsiois
sue fuerit calid⁹ z cibus earū par⁹. aliqñ nō nisi i
estate pullificāt z eoz pulli meliores sūt i vere.

Nulli aial accidit mēstruū sicut mulierib⁹

¶ Item hic quidam incipiunt libz .vii.

Sequunt aucto. iiii. li. Ar. de aialibus

¶ Virtutes n̄ pariūt nisi i estate qz i hyeme
manēt in nidis sicut yūdies. v̄l iacēt i cauernis
arborū vel transferūt se ad loca calida

Pisces i pluuiosis t̄pib⁹ pinguescūt

Pisces senes mali sunt ad saliendum

Lupus gulose comedit absq; mast̄icatōe z t̄m
vno die q̄ sufficit ei per tres.

Ursus q̄nquagita dieb⁹ latz sine cibo (fbidā

Glacce diligūt bibere aquā purā z clarā eq; nō

Salua hoīs teiū oib⁹ aialib⁹ venenū hūitib⁹ z

Sua. Tpa pluuiosa nocet auib⁹ sicca nō piscib⁹

Item hic qdam incipiunt libz octauum.

Sequitur aucto. v. li. Arz. de aialibus.

Mes invere et autumno mellificat. sz mel
hyale melius est et mundius et dulcius

Natura darvniculqz qd sibi puentens est

Ceruus euicit cornua suaybi graue e ea iuenire

Un dñ i puerbio vad vbi ceru⁹ euicit cornua sua

Ceruus eiecit cornubz timet lupos et ido d die

latet. et de nocte vadit ad pascua.

Melius est mel ex cera noua q̄ ex ceraveteri

Mel bonum simile est auro.

Libus apu est mel tpe necessitatis

Ulr masculi st fortiores feis nisi iurso et leopdo

Mulier est maioris passionis et pietatis q̄ vir

sed est maioris inuidie et diligit lites ac mali-

gnior e et de facili decipit. (mulier et equa-

Nulla feia post impgnationez appetit coitu nisi

Causa masculi est digestio semis. causa vero fe

mine indigestio eiusdem

In coeuntibus voces mutant

Erues rectores habent qui ceteris dormienti-

bus excubant capite leuato.

Mortuo delphino mlti de spe delphinu pcur-

Aucto. 6. libri de aialib⁹

rūt z deferūt eū in pfundū maris z sepeliūt eū
cauentes ne a piscibus comedatur.

Apes hñt regē q̄ nō exīt alueolū nīssi cū omib⁹
apib⁹ z cū fatigat rex apū volatu ipm fert tota
turba apū suo. Itē hic qdā incipiunt. ix. librum

Sequunt aucto. vi. libri Ars. de aialibus.

g natio filioz n̄ ē pueiēs nisi p⁹ta lustra ā=
maris mltū futuētes cito senescūt (noz. i. xv. ā.
Impregnatio accidit mlieribus naturalit post
menstruum nō aliter.

Femīe post ptū nō crescūt z cū hoc fiūt vetule.

Mulierib⁹ tpe coitus crescit dolor magnus

Mēstruū in mulieribz cessat post. xl. ānos. i. aliq̄
bus aut manet vsqz ad qinquaginta ānos.

¶ Sequunt aucto. vii. li. de aiali. Ars.

¶ Vne qd hz cās easdē hz eadē accūtia

¶ Octi qñ r̄spiciūt res albasz lucidas lachrimāt

¶ Mlier dolorosa z infirma si ipgnat fetū corūpit

¶ mlieris lactātes n̄ mēstruāt l̄ modicū mēstruāt

¶ Sequunt aucto. viii. li. Ars. de aialibus

¶ E rōe bōi auctor est sp iudicāz sermōes
dicentis

¶ Debem⁹ r̄spicere formas z dele=
ctari i artifice q̄ eas fecit

¶ Magi p̄cupiscit
mus scire aliqd modicū de reb⁹ honorabilib⁹ z

Aucto. 9. li. de aial. fo. xlvii.
altissimis hz pbabilr illd n sciam⁹ q̄ scire mltū
de rebz p certitudinē min⁹ nobilibz z vilioribz.
In q̄libet gñe rez nccē ē p̄us p̄siderare coia se
orsum z postea p̄p̄riū vniuscuiusq̄ illi⁹ gñis.
Natura ē sicut motor ad p̄plementū rez
Natura cuiuslibet rei est rei ad quā ē p̄parata.
Nullum ens naturaliter natū est ociose. Unde
in omnibus animalibus est res nobilis
Creatio corporis z mēbroz est p̄pter aiam.

Sequit̄ aucto. ix. li. Ar. de aiali. (siccū
Ricopia elem̄toz s̄t calid̄ frigid̄ hūidū z
Calid̄ frigid̄ hūidū z siccū s̄t cāevitez mortis sō
ni z vigiliie iuuētutis z senectutis s̄itatis z egritudinis
Corpa dura q̄n calefcūt magis calefcēt q̄ corpa
Ignis ifrigidari nō pōt mollia vel hūida
Instrumentū s̄sus tact⁹ est caro: dicit tñ postea
q̄ istrumentū tact⁹ nō ē caro s̄ aliqd̄ ifra carnē
vt ifra dictū ē de aia. P̄scriptū s̄s⁹ i aialibz est
in corde. Sensus tactus z gustus p̄tinui
sunt in corde: tres hō residui sunt in capite.
Dē aial hñs sanguinē habet cerebrum
Hō in sua p̄p̄tiōe corpis hz maius cerebrū et
caput altis aialibus. Creatio cranee est
p̄pter custodiā cerebrū. Creatio ligue est

Aucto. 10. libri de aialib⁹.

ad sermocinandum z ad gustandum humores.
Medulla ē supfluitas cibi z sanguis ex q̄ cibāt
ossa z spūs aialiū z ppter hoc retenta int̄ ossa.
Aial multe ptinguedis cito senescit z parz gñat
Cerebrz ē valde frigidū z magis oib⁹ mēbrz z p̄t
um ei⁹ ē calor cordis qz nō pōt eē aliq̄d mēbrz v̄
aliqua pplexiōe p se sine altius p̄tate z ideo i
geniatū ē nate ponere cerebrz i oppoito cordis
¶ Sequunt̄ aucto. x. libri de aialibus.

Bi possibile ē eē vnaz radicē melius est eē
vnum principium q̄ multa

Natura nō facit nisi q̄ melius est z perfecti⁹ ex
rebus possibilibus.

Calor natalis regit corp⁹ aial vt pnceps regnū
lūō solū r̄cipit tit̄ latōz qz corcū ei⁹ vald̄ testē ē

Qē aial cornutū carz dētib⁹ i supiori mādibula

Natura nō dat mēbravigori pueniētia nisi aia-

lib⁹ idigētib⁹ illis vt ad leuigues cornua ceruis

Feie ceruopz nec dētes supiores nec cornua hñt

Cornua sūt curua ppter vigore z iuuamen

Aues loco dētium hñt rostrum

Idūncipiū vite z ois motus z sensus est a corde

¶ Ne trāsūt p oia mēbra corpis s; n̄ trāsūt p
ipz cor: q̄ ipz ē pncipiū renaz. Sāguis nō venit

Lucto. 10. de aialibus fo. xlviij.

Ab alio loco q̄ a corde qz ip̄s ē fōs z origo sāgu-
nis z ē p̄ncipiū mēbroz recipiētū sāguinē. In
sāguinē hūitib⁹ ē epar sicut cor: n̄ tñ epar ē p̄nci-
piū cordis totū nec sāguis vel venaz qz venē trā-
siunt p̄ ip̄m epar q̄ in nō oriūt. Cor solū int̄ oia
mēbra int̄iora n̄ p̄t pati dolore. Bial maior cor-
dis ē natura l̄r timidū sicut lep⁹ qz calor tal' aia-
lis nō pōt totū naturalit̄ cor suū implere et ide
est debilior vnde z accidit ei timor.

In nullo mēbro ē sāguis ex̄venā p̄ter q̄ i corde
In hoīe cor declinat ad sinistrā p̄tē cū in cet̄is
aialibus est in medio pectoris

Cor et cerebz multa indigēt custodiā qz i eis ē
p̄ncipiū vite. Cerebz ē mēbz diuinū in quo ē
operatio sensus z intellectus

Epar est in aiali ad coquendū z digerendū

Pulmo est instrumentū anhelitus.

Pulmo ē poit⁹ iux̄ cor z ē moll' levis p̄cau⁹ spō-
giosus z spūosus. Splen ē quasi epar ipuz.

Splen est in aialib⁹ acc̄tāl' z non de nccitate
qz simile est superfluitati

Dolor renū difficilis est homīni a natura

Ren dexter minoris ē piguedinis q̄ sinister.

Ren dexter altior ē sinistro.

Aucto. ii. vel. 14. de aialibus

Aues nō mingūt nec hñr vesicā qz paz bibuntz
qđ superest hoc transit in plumas. Silr nec pi-
fces qz qđ supest trāsīt i squamas (venay
Sudor ñ fit nisi qñ calefit corpusz aptunt porī
E Sequunt aucto. xi. vel scđm aliquos. xiiii. li.

Aristo. de aialibus.

Odica alteratio in mēbro pñcipali facit
multā altationē i toto corpe (z vrine
In aialibus ppter timorē accidit effusio vētris
Aialibus natantib⁹ natura posuit coreū int̄ di-
gitos pedum alijs vero nō
Eleves ptilionū sūt mēbrales z sūt de coreo et i
Auib⁹ piscātib⁹ collū ē sicut arūdo (distīcte
Delphīnes non habent fel
Matura vtit̄ qbusdā superfluis ad iuuamentū
Carētia fellis est cā boni coloris.
Cāventris est ppter cibum vt digerat
Man⁹ nō est vnū instrumētū vel vnū organū: s; z
multa qz p eas hō plus pōt habere q̄ p cetera.
Vigor pollicis ē equalis vigori oīm digitorū
Spatio manū ē recipe z accipe pedū hō sustē-
tare z fugere hō hō nō hz caudā nec vllū
aialū qđ hz anchas: hō hō nō hz anchas
Quadrupedia statī se erigūt hō hō ñ ppter pōd⁹

Aucto. 12. de aialibus. fo. xliij
capitis qz hō ē maior z pōderosior i supiorib⁹.
Virgavirilis crescit z diminuit absqz lesiōe sui
int omnia alia membra.

¶ Sequunt aucto. xli. de aialibus.

Ausevite in rebz sūt finis foia matia z ef
ficiens. Infinitū natura respuit. Hō q pignis
ē raro gnat. Spma ē superflūū nutrīnti

Spma feie nō ē pueniēs gñationi
Fer⁹ nō fit ex pmixtiōe duoz spermatū. Un et
mlier ipgnat sñ emissiōe spmat⁹ z sñ delctiōe.
Un mlier ē pueniēs gñatiōi scdm naturā men
strui z scbz naturā spermat⁹ qd ipa emittit i co
itu pp̄t delctationē qd ē humidū/nō aut ē vere
sperma. Un nec oibus mulieribz p̄cipientibus
accidit elicere sperma.

Spma nō ē matia
gnati s; est motor z foia.

Un n̄ p̄t dici q
spma sit ps pcepti sicut n̄ p̄t dici q carpētari⁹
sit ps matie lignee.

Was ē scdm diffinit
onē q pōt gnare i alio/seia nō q pōt gnare in se
vel poti⁹ q gnat ab alio

Ulr dat pncipiū
mot⁹ z foia gñato s; seia dat corpus z matia

Castratū corpus nō solum offert deo sed etiaz
aimus et sic pax differt a femina

Qñ abscedūt testicli castrat⁹ tūc phūvye spma

Aucto. 13. de aial.

tlr. ppe aial castratū n̄ ē aptū natū facere filiū

¶ Sequunt aucto. xii. de aialibus

Effecti⁹ aial ē qđ naturalit^r ē maior^r calit^r
ditat^r z humiditat^r. Aia nobilior ē corpe z

aīatū iaiato viuū mortuo z ens nō ente.

Aia nutritiua ē i pcepto seie i posia s; n̄ ē in eo
acta simplr aia sensituiua g̃ impossibile est qđ aia
sensitiua z nutritiua nutrient nos ab extrinseco
z tali modo solus intellectus est in nobis ab ex
trinseco quia ipse solus est diuinus

Cū sperma emittit exit qđā spūs vel vēr⁹ qđ est
xtus pncipalis aīne z est separatus a corpore
Calor aīalis z solis est in spermate z in quali-
bet superfluitate nature

Calor naturalis nō ē ignis nec igneus qz calor
naturalis gñat aīalia ignis psumit ea

Corp⁹ aīalis est ex seīa anima ex mare

Aia ē sbūa z forma sbūalis corporis.

Feminaz mas occasionatus

Cū hō fuerit mlti coit⁹ debilitat ei⁹ visus

Caput creat in gñatione post creationē cordis

Natura est vt rectificator siue rector

Genus multoz semp est scibile

¶ Possibile ē qđ mula impregnet s; nō gñat f mū

rarouissimum est in tempore preterito
 Embrio p̄mouit vita plante deīn vita aialis.
 et postea vita hominis

¶ Sequunt̄ aucto. xiiii. de aiali

Quantū natura diminuit in multitudine
 tantum augmentat in magnitudine

Ars eicit superfluum a suo corpe sibi z natura

De qđ facit natura est scđm ordinē.

Natura hūidi ē puenientior gñatiōi q̄ aridi

Prīmū qđ gñat p̄ aliis mēbris est cor

Aial pui corporis z multi coitus ē multoz hu-
 morū qz nutrimentū crescit in sperma.

Arbores q̄ multū fructificant cito desiccant qz
 cibus eorum crescit in semen

Sua nō pueniūt pceptui sine semine maris

Sua autum duos hñt colores. s. albū z rubeūz

Sua piscium vnum tñ (vel p̄simile.

Principiū gñatiōis pulli est ex albo ouī. qz p̄n-
 cipiū aie ex calido cibus aut̄ est ex vitello.

Natura posuit auibz cibū in ouo. s. vitellū quē-
 admodū aialibus lac in mamillis.

Gñatio aialū ex sua spē est diuersa

Qđ in aialibus magis est intelligenti⁹ magis hz
 sollicitudines circa filios

Aucto. 15. de animalibus

Nō ē p̄suetudis q̄ mares sint solliciti circa fili

¶ Sequit̄ aucto. xv. de animalibus (os s̄z seie

Atura dat instrumentū z opatiōez s̄l q̄vī
sus sine oculo eē nō pōt nec oculus sine visu.

Sol facit estatē z hyemē oī āno. (tionē lūe

Spacia ip̄gnatiōis z vite animalū s̄t sc̄dm reuolu

Uiri multoz piloz ap̄d coras i p̄te inferiori s̄nt

Libz n̄ ē nisi dulcere valde digestū (m̄lti coit̄

Quicqd̄ modicum ē cito digerit̄

Materia qua fit ḡnatio est eadem cum materia
qua cibāt generatio (est principale.

Si hō h̄z simul mēbz maris z mulieris vnū illoz

Mulier super oēs seias diligit coitum valde

In hoibz citius formant̄ mares invētre q̄ mu-

lieres q̄ seia est p̄traria mari naturalit̄.

Animalia magni corporis vnū ḡnant filiū tm̄. Par-
ui ho corporis multos q̄ i magnis cib̄ trāsīt ad
nutrimentum corporis z ideo modicū spermatis
manet in eis. Ex vno coitu spermatisat̄is

multū: cū sp̄ma dividit̄ ḡnant̄ multi filii.

Menstruū mulieris magis accidit in diminutiōe lūe
q̄ illi dies s̄nt frigidiores aliis dieb̄ mēsis p̄p̄
diminutiōez lūe. Seie d̄biliores s̄nt maribz q̄ fri-
gidior s̄nt nate. In animalibz ḡnantibz m̄ltos fi-

llos pl^a accidit mēstruositas z maxie i maribz.

E Sequunt^r aucto. xvi. de aialib⁹

E Mbrío i pma sua gñatōe uiuit vita fili vi
te plāte. **P**ili decaluati nō redeūt / folia ho
arboz z plume auū redeūt qz caluices ē ppter
mutationē etat^s z defectū humidi radical^s q̄tr
reuocabilis ē casus ho folioz z plume ē ppter mu
tationē tēpoz quoz redit⁹ est circularis.

Hoies tñ caluescūt z nō aialia / qz bō hz de ce
rebroalde multū z humidum

Hō tñ caluescit in anteriori parte capitis qz il
lic est cerebz valde multum

Hō fluūt folia de arboribz i q̄b⁹ ē hūior p̄guis
In aialibz color piloz ē scōm colorē cut^s i hoie
ho n̄: qz q̄d hoies hñt coreūalde albūz nigros
crines cui⁹ cā ē qz cut^s hois ē valde tenuis īspe
ctu alioz aialū z iō nō mutāt matiā piloz

Aialia comedētia dulces cibos diuersificāt in
colorib⁹. Multa aialia i ifirmitate mutāt colo
rem z iō coruus visus est albus z passer albus.

Digestio fit ex calore. **O**culus eminens z
extēsus nō bñ videt a remot^s s3 ocul⁹ pfund⁹ bñ
videt a remota qz ei⁹ visus n̄ didit nec psumit.
Acumē z boitas sēsus distiguit duob⁹ modis v^t

Aucto. de s^bñia orbis et lune.
In s^etēdo remote vel distinguēdo d^ras astroz
S^on^o v^r eē mediū int^r eē et nō eē int^rviuere et hyl
uere. Puberes pl^o delectāt iⁿ costu q̄ cetera etas
et q̄to plus assuescūt tāto plus appetūt.
Cerebr^o est mag^{is} frigidū q̄ totū corpus

¶ Sequunt aucto. de s^bñia orbis et lune.
Vlō qd̄ ppositū ē ex se ppositū ē ex dua
bus naturis. s. recipiente motū et agēte motum
In diuiduis s^bñie duplex ē trāsmutatio. Una ē
s^bñialis q̄ trāsmutat ea noie et diffinitioe q̄ trās
mutatioe d^r gⁿatio vel corruptio. Alia ē trans
mutatio accīdētis q̄ nec trāsmutat ea nomie et
diffinitioe: s; t^m scōm dispōes accīdētales q̄ sūt
qualitas q̄ntitas et sic de aliis

Qd̄ impossibile est fieri non potest.

Impossibile ē vñū s^bcm ples q̄ vñā formā h^re
Materia s^bñat p^o poster hoc ē qd̄ r^ecipit oēs formas
Uñ materia nīlū ē iⁿ actū nec est et aliquā formā i
sui naturā includēs sed dītaxat est in potentia
ad recipiendū omēs formas.

Forme naturales diuidunt diuisione materie

Diuisio nō ppetit s^bñie nisi vt h^r q̄ntitatē.

Dimensioes intīmate pcedūt formā in materia.
s; dimensioes t^miate sequunt formā in materia

De qđ adueit etiā i actu ē accūs. De qđ substat
in rōne substantiōis pmi substat in rōne matie

Impossibile ē formā ēē sine matia z si ecōuerso
Matia nō recipit diuersas formas nisi qz pūs
recipit dimēsiōnes infīnitas

Bia celi pūgit celi cē. s. scđm opatiōez z motū

In celestib⁹ idē ē efficiēs motū z finis motus

Impossibile ē illud vt qđ de se ē corruptibile re
cipiat eternitatē ab alio

Matia celi est aliqđ exis in actu et nō in poīa
z ideo dignius dī subiectum q̄ matia

Finis significat agens significatiōe necessaria
sicut motus significat ip̄sum mouens

Quicqd pueit celestib⁹ i istis inferiorib⁹ hoc pue
nit eis pure z equocevl analogice scđm p^o z po
sterius. Trāsmutatio arguit matia opatio uero

formā. Prim^o motor dat oib⁹ entib⁹ ēē z uiuere

Uirt^o infinita est duplex. s. infinita in vigore isti
nita in duratiōe.

Uirt^o mouens celū est
infinita duratiōe nō aut in vigore.

¶ Sequunt aucto. libri causar

is cā pmaria pl^o ifluit cātū suū q̄ scđaria

Quicqd pōt cā scđa p̄t z cā pma nobilioriz al
tiori tñ mō. Quicqd est cā cāe etiā est cā causati

Aucto. libri causaz

Dis aia nobilis hz tres opatiões: qz i ea ē opatiō intellectualis z diuina. Prima cā ē sp cā oim narratōe. Cause scōe illumināt a lue pme cause. Intelligētia ē sbā q nō diuidit
Dis intelligētia fixa ē essentia ppter bonitatem purā q ē cā pma. vñ cā pma ē pura bonitas.
Prima cā nō hz aliqd eliachim. i. matiale sz ois intelligētia z anima hz eliachim. Dis intelligētia plena ē formis. i. speciebus intelligibilibus. Quāto aliqs ē ppinqu⁹ pme cāe tāto ē simplic⁹ Quicqd recipit ab alio recipit p modū rei accipietis z nō recepte. Dis h⁹ vñita fortior ē seipsa dispsa. Cā pma regit oēs res creatas pter hoc qd pmiscet cū eis. Cā pma influit bōitatē suam oibz rebz vno influxu. sed nō recipit illā bōitatē equalit^r sed scōm capacitatem nature
Causa pma est diues per seipsam.
Cā pma est sup oē nomen quod nominari potest
Dis intelligētia diuina facit res p hoc qd est intelligētia z regit eas p hoc q ipa est diuina. vñ habem⁹ q regere est diuinū.
Cā pma existit in oib⁹ reb⁹ scōm dispōnem vnā sz oia non pstant in pma cā scōm dispositiōes vnā: sed scōm multas

Aucto sup. i. li. ethl.

fo. liii.

Via bonū appetūt. Cogitō finis vtil' ē ī
actu. Unusq̄sq̄ qđ cognoscit bñ iudicat

Nihil differt etate puer. z moribus puerilis.

Bonū de q̄to cōius tanto diuinius.

Cōsocii ppe īgrātie āmirāt oēs. Sermoēs inq̄
rēdi sūt scđm matīā de qua sūt. In īfortūis x̄t^o re
fulget. Duobz ex tñibz amicj scđm est phonorare
x̄tātē q̄uis scđm statū iustū sit hōrare amicū
honor: magis ē ī honorāte q̄ ī honorato.

Felicitas ē pfectio aīe scđm x̄tutē pfectā sicut
vna yrūdo n̄ facit ver: nec vna dies calida estatē
sic nec vna dies vlt' modicū tps facit hōiez felicē
Principia maxime valēt ad subsequētia.

Principium plus est q̄ dimidiū totius.

Bona aīe maxia sūt bona. Dia x̄a x̄o psonant

Unicuiq̄ delectabile est illud qđ amat.

Melior est vsus rei q̄ possessio

Impossibile est indigentem operari bona.

Nō oīno felix ē q̄ spē turpissimus est z sine ple.

Felix est sine vituperio sicut tetragonus.

Finē laudam⁹ s̄ ea que sūt ad finē honoramus

Felicitas est premium virtutis

Felix nō differt a misero nisi p dimidiū vite.

Nullus est bonus vel malus per sōnum

Aucto. 2. li. ethicor

Ratio semper deprecatur ad optima

Sequitur aucto. 2. li. ethicor

Ex actibus multum iteratis fit habitus

Non parum differt sic vel sic. bene vel male
puer in iuuetute assuesci immo multum.

In obscuris operum apertis testimoniis.

Exercitium temperatum preseruat sanitatem

Fortiter comedere facit fortiter laborare.

Circavoluptates et tristitias est virtus moralis

Medicine fiunt per contrarium

Circa difficultates semper est ars et virtus

Tria sunt in anima. possessiones ponere et habere seu virtus.

Passio non est virtus quia secundum passionem nec laudamur

nec vitupamur. Virtus non est potentia quia potentes sumus

per naturam. Virtus est habitus quia habitem se perficit et opus

eius laudabile reddit.

Dispositio virtutis consistit in medio. scilicet in defectu et excessu

Virtus certior est et melior omni arte

Malum est facile bonum autem difficile.

Non est facile attingere medium sed difficile

Virtus est habitus electus in mente consistens qui ad nos

declarata ratione utique sapiens determinabit.

Operationes sunt circa singularia.

Difficile est aliquem esse bonum. id est studiosum.

Medium in omnibus rebus est laudabile.

¶ Sequunt aucto. iii. libri ethicoꝝ

Elus ē mori q̄ facere ē bonum & virtus

Ignorantia excusat peccatum.

Consiliū nō est de fine s; de his q̄ sunt ad finem.

Qd̄ p̄mū ē ī īterīōe hoc d; eē vltimū ī executōe

Homo ē p̄ncipiū suarū opationū.

Boaū voluntariū est qd̄ simpliciter est bonum

Bonus singula recte iudicat

Nullus est bon⁹ vel beatus nisi volens

¶ Nos sū⁹ dñi nr̄arū opatōm a p̄ncipioꝝ s; ad finē

Qualis vnus q̄sq; ē talis videt sibi eē finis

Terribilissimū oīm terribiliū est mors

Fortitudo est aggressio terribiliū vbi mors im̄
net propter bonum saluandum

In repentinis cognoscitur habitus

Desideriū pueri o; esse scdm̄ p̄ceptū doctoris.

In naturalibus desideriis pauci peccāt

Aus ⁊ gr̄arū actio debet dāti ⁊ n̄ accipiēti

Dator ⁊ n̄ ē bona opari q̄ īptia n̄ opari.

¶ Virtuosus bene vtitur quibuscunq;.

Dare ⁊ nō accipere est liberalitas.

¶ Pulcritudo semp̄ est in magno corpe. ¶ Un̄ qui
formosi dici possunt nō sūt pulchri

Aucto. 4. li. ethicor

Maximum bonor exteriorum est honor
Prauus honore non est dignus
Honor est premium virtutis
Scdm virtutem solus bonus est honorandus.
Virtuti perfecte non fit condignus honor
Non trasct in quibus oz insipientis est
Iniuriatē sustinere z seruile siue familiarē despi
cere seruire ē. Malum seipsum destruit.
Malum si integre fuerit importabile erit.
Qual vnusq̄sq̄ ē t̄lia dicit. t̄lia opat̄z tal' viuūt
Omne mendacium est fugiendum
Verum bonum est laudabile.
Vera laudāndus est. mēdax aut vituperandus
Factator maxime est vituperandus.
Requies z ludus in vita vident̄ esse necessaria.
Verecundia est timor ingloriationis.
Verecūdia si p̄ueit oī etati sz iuuenili. vñ iuue
nes verecūdos laudam⁹. senē aut̄ necundū vitu
peram⁹ qz senes caueat id de q̄ necundabit̄.

Sequunt̄ aucto. v. li. ethicor Ar.

Vnū oppositorū dī mlti moīs z reliqui
Que si pl̄r sūt bona hoīb⁹ p̄ his orāt̄z illa q̄rūt
Preclarissima virtutum est iustitia/ neq̄ bespe
rus neq̄ lucifer ita mirabilis sicut iustitia.

Principatus virum ostendit.

Pessimus est ille qui non solum vitis malicia ad se sed etiam ad alios

Optimus est ille qui non solum vitis bonitate. i. virtute ad se sed etiam ad alios

Duplex est iustitia. s. totalis et partialis.

Partialis est duplex. s. commutativa et distributiva.

Commutativa est duplex. s. voluntaria et non voluntaria

Nonvoluntaria est duplex. s. occulta et manifesta. occulta vitium furtum adulterium. manifesta vitia vicia vera

Minus malum est magis eligibile maiori malo

Ubi cumque reperitur magis et minus ibi reperitur medium

Opus te familiari illi qui bene fecit (equale

Denarius est mensura omnium rerum quia est fideiussor noster in

omni adversitate vel necessitate pro qualibet re qua idem

Primum institutum debet custodiri. (genus.

Princeps debet custodire iustum. Duplex est

ius. s. legale et naturale. naturale est quod apud omnes homines est

idem possumus. Legale autem institutum est a lege

Sacrificare deus simpliciter est naturale sed sacrificare

re hoc vel hoc istius vel istius ad placitum.

Lex prohibet seipsum inficere

Nullus potest seipsum iniuriā facere

Sequuntur aucto. vi. ethicorum.

Non sufficit ad sciendum alicuius quod sciat inveni

Aucto. 6. ethicoz.

uersali z pfuse: sz oz scire deſinite z diſſincte

Omis cognitio ſit ſcōm ſilitudinē

Cōſiliū dz eſſe de his q̄ p̄nt ſe aliter h̄re.

Cōſiliū ū debet eſſe de p̄tis ſz de futuris qz qd

factū eſt nō p̄r eē nō factū. Un̄ d̄r Agaton. Ge

nitiū facere nō genitū hoc ſolo p̄natur deus.

Uerbum bonum eſt intellectus

Quinqz ſunt in aia quibusvep dic̄ ſz ars ſcia
ſapientia/intellectus/z prudentia.

Scia ē de his q̄ nō p̄nt ſe alit̄ habere. i. de eſtis

Dis doctrina eſt ex p̄cognit̄ vel de p̄cognitis.

Ars ē rectā rō rex factibiliū. Prudentia ē rcā rō

agibiliū Sapiētia ē cognitio rexp̄uinay

h̄is caput inter om̄es alias ſcientias

Sapiētia eſt certiffima oim̄ aliax ſciax

Iuuenes nō p̄nt eſſe prudentes qz prudentia p̄

requirit exp̄ientiam que indiget tpe.

Multitudo t̄pis facit exp̄ientiam.

Ad principia non eſt ratio

Cōſilitara oz opari velocit̄. p̄ſiliari aut̄ tarde

Impoſſibile eſt prudentē. i. ſapientē nō eē bonū

h̄isvnam virtutem habet om̄es

¶ Sequunt̄ aucto. vii. ethi.

icut beſte nec malitia nec x̄t̄ attribuit̄ p̄

prelic nec deo: s; deo honorabil^{is} aliq^{ue} virtute
bestie ho aliq^{ue} genus malicie. s. bestialitas
Homoies dñr fieri oñ pp^{er} virtutū excellētias.
Hō prauus deterior est bestia.

Difficile ē resistere cōsuetudī qz assimilat nate.
facili^{us} tñ ē trāsmutare psuetudinē q̄ naturam.

Consuetudo est altera natura

Fama quā oēs famāt oīno nō depdit

Hō solū ozvep dicere s; z cām falsi assignare

Delectationi intellectuali nō ē admixta tristitia

Opationes bestie prauē sūt ex natnra s; opatō
nes prauorū hoīm ex psuetudine

Hō sp indiget aliqua delectatiōe quasi quadā re
creatōe pp^{er} multos labores q̄ sibi occurrunt

Maioz ē delectatio in q̄te q̄ in motu

Deus sy simplici zyna gaudet delectatione

Felicitatē superexcellens impetit fortuna.

¶ Sequunt^{ur} aucto. viii. libri ethicorū Ar.

Nullus eligere debet viuere sine aicis hñs

reliqua bona.

Quāto maioz est for-

tuna tāto maioz est secuta.

Duo simul vi-

uētēs itelligere z agere sūt potiores q̄ vnus

In infortunis refugiendū est ad amicos

Dis hō oīm hoīm naturalit^{er} est amicus.

Aucto-8. ethicoz

Gignatis ad gignatū naturalit̃ est amicitia.
Voices eiusd̃ gēti naturalit̃ plus sūt aīci q̃ alit̃
Simile diligit sibi silever̃ ē p̃ se nō p̃ accūs
Amicitia ē beuolētia mutua nō latēs p̃passis.
Tripliciter fit amicitia. s. ppter bonū vtile: bonū
delectabile et ppter bonū honestū. Amicitia ppter
bonū vtile maxime videt̃ in senibus esse. q̃ tales
nō curāt delectabile s̃ t̃m vtile. Amicitia ppter bo
nū delectabile iuuenū ē. Amicitia ppter bonū
pmanens stabilis. Nulli se iuicē cognoscūt nisi
mensurā simul salis psumant

Sola amicitia bonoz honestoz ē i trāsmutabil̃.
Non est facile alicui credere de amico q̃ multo
tpe pbat̃ est ab ipso et nūq̃ sibi iuste fecit.

Loci distātia nō sepat amicitia sed operatiōez
Natura maxie triste fugit et appetit delectabile
Mutua colloquia sunt factiua amicitie.

Perfecta aīcia n̄ ē nisi ad vñū q̃ qd̃ ē supabū
dans et pfectū nō p̃t fieri ad plures nisi ad vñū.

Unusquisq̃ sibi ipsi maxime vult bonū.

Amicorum omnia sunt cōia

Pessimū est contrariū optimo.

Regnū ē optia policia. Mal⁹ rex tyrān⁹ dicit̃
Rex d̃z se h̃re ad subditos sicut pastor ad oues

Pat trīa bñficia dat. ē ei cā cēdi gñando z cā
discipline i formādo. z cā nutriendi educādo

In q̄b^o nihil ē cōe i hīs nec ē iusticia nec amicitia
Seruus est organū ai atum. (cia

Dñi ad seruū nō ē aicitia scōz q̄ seru^o ē sibi dñi
filii. Patētes amāt filios suos vt alqd exñs sui

Patētes plus amant filios q̄ ecōuerso. q̄ ma
gis sciunt pētes q̄ nati sunt ex eis q̄ filii.

Matres plus diligūt pueros q̄ p̄es: q̄ certio
res sunt de eis z plēs hñt labores circa eos

Maiores dat honor/ minoribz x̄o z indigētibz
luc̄ q̄ honor ē retributio x̄utis z bñficii.

Luc̄ est auxiliū indigentis.

Retbutio d̄z eē possibil nō p̄dignat p̄z de deo
z pētibz q̄bz nō possum^o equale reddere

Pater pōt abnegare filio z nō ecōuerso.

¶ Sequunt aucto. ix. li. ethicor

Agit^r dñs z pētib^o nō reddit equalens
Magis ē mutuū dare cui q̄s d̄z q̄ amicis dare

Amicⁱ exñtib^o p̄pter bonū vtile z delectabile il
lis cessantibz cessat et amicitia. (sā monetā

Qui fingit se amicū z ñ ē peior ē illo q̄ facit sal
Quāto malicia est circa meli^o tanto ip̄a ē peior

Silis fili ē aic^o: z ideo bon^o malū amare nō f̄t
b.

Aucto. 9. li. ethicorū

Magis tenemur amicis largiri bona q̄ eñeis.
Amicabilia q̄ sūt ad alter. ventūt ex amicabili-
bus q̄ sunt ad seipm. Un̄ vnusq̄sq̄ ē sibi maxie
amicus. Amicus debet se h̄re ad amicum sicut
ad seipm qz amicus est alter ipse
P̄rauius nō ē amabilis ad seipm neqz ad alios
Beniuolētia nō ē amicitia ē tñ p̄cipitū ipsius.
Ex beniuolentia diuturna fit amicitia
Concordia ad amicitiam p̄inet.
Bñfactores p̄ amāt bñficiatos q̄ amēt ab eis
Om̄is artifex p̄ diligit op̄ suū q̄ q̄ diligatur
ab ope/ vt patz de penitibus respectu filiorum.
Qd̄ cū magno labore acquirit̄ magis diligit: vt
p̄z de hoibz q̄rētibz pecuniā ex labore p̄p̄lo
Amicus dz se h̄re ad amicū sicut genu ad tibīā
Quēadmodū citas ⁊ alia p̄gregatio v̄r eē p̄nci-
palissimū suū p̄: sic ⁊ hō. s̄z p̄ncipalissimū i hōie
ē itellcū: q̄ hō maxie videt̄ eē suū itellcū. Ex p̄
dcō hēm⁹ q̄ ois denotatō dz fieri a p̄ncipaliori
Homo est animal politicū aptū natūz cōicare
suum p̄ceptum siue puenire
Amicitia est maxime bonorū exteriōz
Melius est cū amicis ⁊ p̄cipue cū bonis q̄ cū
neis quibuscūqz aliis commorari.

Aucto. 10. ethicor.

Felix honestis indiget. Solitaria difficilis evit a
Virtuosorum beatissima evit a

Prout amicum est delectabilis tam in bonis fortun
nis quam in aliis. scilicet malis. in malis quia tristati allevi
antur amicis condolentibus ipsis. in bonis quia de
lectabile est conversari cum amico.

Amicus est consolatio amicitia et sermone

In omnibus operibus imitari meliores.

Amicitia bonorum coauget bonis colloquiis et ope
ribus quibus ipsi vivunt. Unde a bonis bona fiunt

¶ Sequuntur aucto. x. libri ethicorum Ar.

Factibus humanis minus creditur se mori
bus quam operibus. Quia sermones dissonant op
bus sensibilibus tunc contemuntur

Ex quibus res generantur in hec resolvuntur.

Omnis virtus in corpore ex his fatigabilis est.

Quedam delectatur quod postmodum non delectatur

Unusquisque maxime operatur in illo quod maxime diligit

Delectatio tenet operantem in opere.

Operatio delectabilior minus delectabile expellit. unde
amantes fistulas non possunt interdere sermonibus

Non potentes prius laborare recte indigent (tate

rebia habet delectationes admirabiles puritate et firi

Ultima felicitas hominis consistit in optima operatione.

Aucto. 10. ethicorū

Optime ponē sūt respectu optimi subiecti.

Speculatio ipsi⁹ vitati⁹ ē ipsa felicitas

Vita pteplatiua melior est vita actiua q̄ ē vltia
scdm hoīem q̄ vita pteplatiua ē vita diuina

Duplex ē vita. s. pteplatiua et politica it̄ quas cō
teplatiua ē melior cū sit diuina alia x̄o humana.

Unusq̄sq̄ opa sua dirigere v̄z ad bñ viuendum
scdm optimū eorū que sunt in ipso.

Optimū i hoīe ē intellect⁹ q̄ i intellect⁹ sit mimus
in q̄titate. tñ maxim⁹ ē in ptate et p̄ciositate

Unūq̄sq̄ dī maximū qd̄ ē p̄ncipalissimū sui et
hic pōt dici intellect⁹. q̄ intellect⁹ ē p̄ncipalissimū
hoīs ex q̄ itex hēm⁹ q̄ dnoiatō sit a p̄ncipaliori

Proprium opus dei est speculatio

Hō felix siue sapiēs idiget aliquat̄ reb⁹ extiori
b⁹ q̄ nata p se n̄ ē sufficiēs spectari s̄z ōz q̄ hēat
corp⁹ sanū/ cibū bonū et reliquū famulatū n̄ tñ
indiget mult̄ ac magnis rebus q̄ nō opz felice
vel phm̄ esse dñm terre vel maris.

Moderate vitati nō min⁹ agūt bōa q̄ potētes
imo etiā maḡ. Qñ dī q̄ moderate vitati sūt fe

lices q̄ maḡ agūt scdm virtutē vel intellectū.

Hō scdm intellectū opans et bñs curā est bñ dñi
positus: et deo amantissimus esse videt̄

Quaestio de fortuna bona foliis

Non maxime sapiens maxime felix est
Sermo personarum optime sunt acceptandi. dissor-
nates vero suspicandi (tare sermones
Non facile est homines ex antiqua consuetudine transmu-
Multi plus coacti obediunt necessitati quam sermoni
Quidam sunt dispositi ad virtutes ex natura. quidam ex
consuetudine quidam per doctrinam et ad hoc quod doctrina ha-
beat efficaciam in auditoribus. et aliam auditorum esse
dispositam et preparatam sicut terra antequam nutriat seminem.
Et bonos provocare per virtutes ad premia malos aut
per penas insanabiles totaliter extinguere

Quaestio de fortuna bona

In bonis exterioribus quorum fortuna est divina
non contingit hominem esse felicem.

Ubi plim^{us} intellectus et ratio ibi quoniam minima est fortuna
Ubi vero plima fortuna ibi minimus quicquid intellectus
Deum dignificamus ut dominum existentem dignis
distribuat bona et malis mala.

Deum verisimile non est pravorum curam habere.

Appetitus naturalis naturaliter tendit ad bona

Illi scilicet bene fortunati quicquid digne agunt sicut ratio in

Quid est melius intellectu et scia nisi deus plim^{us}

Deus benivideret presentia preterita et futura.

Bona fortuna est appetitus naturalis datus a deo movetur

Aucto. libri yconomice.

te totā naturā. ¶ Sequunt aucto. li. yconomice

Unitas est domoꝝ pluralitas p̄dus z pos
sessioib⁹ abūdās ad bñ viuendū ordinata

Coicatio viri z feie in aialibz irratiōabilibz ē so
lum grā plis pcreande in hoib⁹ vero nō solum
grā illius sz etiā grā alterius utilitatis

Que parētes exñtes potētes fecerūt filiis ipos
sentibz itez repositāt a potētibus filiis parētes
impotentes z senio pfecti

Mata facit vñū aialū forte p̄ugabiliū. s. mascu
lum vt vl̄ciscat p̄ fortitudine sibi illata aliud ho
debile. s. feiam vt magi se custodiat p̄ timore.

Vir nō debet iuriari feie vt feia nō iuriet ei

Iniuriari feie ē vt cū c̄nea muliere coire: sz in
iuriari viro feiaz ē feiaz coire cū c̄neo viro sc̄bz

Esiodū poetā. viz op̄z. i. expetit viro puellaz in
yporē ducere vt doceat eā bonos mores qz iuuē
cula ē flexibiliꝝ vidua.

Dissimilitudines moꝝ
Inē viz z mulierē nequa p̄ sūt amande

Due sūt spēs seruoz. s. pcurator z opator.

Op̄z seruū tā dare operā z penā. i. disciplinā vt
ctū sufficientē qz sine mercede ipossibile ē opari

Victus autē ē merces seruoz q̄ tñ sine aliis du
obus facit seruū pteruū

Nemo aliorū bona et ppa sibi curat et equaliter.
Quidā interrogat^r qd magis ipīguat equū. IR n̄
dit oculus dñi: alⁱ interrogat^r quale sterc^o optim
ad pinguādū agz. rñdit vestigia dñi. tos

Impossibile ē negligētib^o dñi se seruos eē sollici
Itunqz opz dñi eē sine custodia: sic nec ciuitatē
Surgere de nocte ad sanitatē ad phiam ad bo
nam dispōnem vtile est

Hec qst^o vestimētoz nec forā nec auri mltitudo
tāta ē ad mlieres vtutē qsta ē modestia in quo
libet ope et desiderii honestate ac cōposite vite
Quāto qd diligēt^r obsequit tāto maiorē grāz
obtiebit. Alii pntes pueri exēplū pbitat^r vite
dederint incusabilē adinuicē pñt hñe cām.

Si mulier cognouit viz sibi iustū ac fidelez esse
ipsa etiā circa spm iusta ac fidelis erit

Mltō grauⁱ aliqz fert si honore pueri qd si oīa
bona sua auferant. Itō dz hō sane mētis vbi cūz
et ad quālibet mulierē mittere semen suū.

¶ Aucto. sup. i. libz politicorū.

Dies rōe et intellectus vigētes naturalit^r ali
orū dñi sūt et rectores. Itāta n̄ facit nisi vñū istū
mētū ad vñū opus et hoc paupib^o ē p seruo
Itō naturalit^r ē aīal politicū et ciuile.

Tructo. i. politicor

Natura nihil facit frustra
Nullū aīal a natura hz rōem nisi homo
Homini sermonē natura dedit.
pars separata a toto nō remanet nisi equoce.
Homo solitariusvel est deusvel est bestia.
Sicut optimū aīalium ē hō fruens lege: sic pes
simū aīalium est hō a lege z iustitia recedens
Seuissima iniusticia est habens arma. s. sciendi
Sine necessariis impossibile est viuere.
Seruus naturalit non est suūpsius sz alterius
Op^o qd sit a meliorib^o sp meli^o est.
Quicūq; ex multis vnū pstituit int illa vnū erit
regēs aliud vero rectum
Aia naturalit dñat corpi sicut dñs seruo
Utile ē corp^o regi ab aīa ab his cī duob^o pfecti
hō pstituit. Itē vtile ē oibz aīalibz regi ab hoīe
Regēs naturalit dignius est recto.
Masculinū genus naturalr digni^o ē feino
Vir^o z malicia dēmināt sibi seruos z liberos
nobiles z ignobiles. (ex hoīe fieri hoīem.
Hoīes reputāt dignū ex bonis fieri bonū sicut
Duplr dī seru^o vnomō scōz naturā: alto^o scōm
legē positā. Itō ē possibile viuere sū cibo (vūit
Polimū gen^o hoīz ex tra z fructib^o domesticī vi

Natura facit oia aialia ppter hoïem.
 Duplices sūt diuitie. s. natales z artificiales na-
 turales sūt possessiões rez. artificiales sūt posses-
 Desideriū diuitiaz vadit ī infinitū (siōes pecunie
 Facile est p his ditari si uolunt
 Magis z minus diuersificant spēm
 Cōsiliū mulieris ē iualidū: pueri nō impfectum
 Silentiū mulieris pstat ornatum

¶ Sequunt aucto. si. poli.

Iues sunt socii vnus ciuitatis
 Qd p̄limoz ē cōe mīme sortit̄ curā qz de p̄p̄is
 maxime curāt hoïes de cōibz aut minus
 Multi serui qñqz seruūt deterius paucioribus
 Optimū ē ciuitati ut sit vna scdm amicitia.
 Amicorū omia sunt communia.
 Unusq̄sqz naturalit̄ amat seipm
 Amicis auxiliari delectabilissimū est
 Bonū est abstinere a muliere ppter t̄pantiam.
 Periturē malignitatē efficiūt z seditionem.
 P̄les hoïes discordāt p̄p̄t ieq̄litatē possessiōz.
 Qui delectari uult sū tristitia curat ad phiam
 Dis ciuitas artificialibus indiget.
 Reges ihoeste lz maxie sint ī vsu p̄nt tñ aboleri
 A mulieribus nō bñ regit̄ ciuitas

Unū op^o optle fit abvno . (Auc.3.li.poli.

¶ Sequunt aucto.iii.politicor

Iustas ē qđ ciuiū mltitudo dē policia
Ciuitas n̄ ēvna.ppter eosdē mores sz ppter ean-
¶ Policia ē ordo qđā ihabitūū citatē i subiciēdo
Itō ē idē bon^o hō z bon^o ciuis (z pncipado
Itō ptigit hoies bñ pncipari qđ nunq̄ sub pnci-
pe fuerūt. Prudentia ē ppa h^o pncipis. Optia
citas nō facitvna hō sē sū banātūū. i. vilē artificē
ēē ciuē. Quicūq̄ sēvni necario mīstrātes dicūt
serui: qđcunq̄ aut pīt plibz dñr banātūū. Quicū
qđ itēdūt policie vtilitati cōi fcti sūt z iusti qđ aut
itēdūt vtilitati ppeviciofi sūt z rcōrū po. trāsg
Opz boāz citatē d̄ h^oute sollicitā ēē. (ressores.
Unū h^ouofū meli^o ē pncipari qđ plēs z multos
Stne iusticia ipossibile ē ihabitare citatē (altos
Weli^o ē citatē regivno optio viro q̄vna optia
f. mliere vñ. l. Ingenuitas ē h^o g^o i. nobilitas
Turba multa meli^o iudicat q̄vna tñ. Weli^o ē
iudiciū duorū q̄vi^o tñ. Pars n̄ ē apta nata ex
cellere suū totū. ¶ Sequūt auct.iii.l. po.

On solū oportz policia a pncipe institue
re sed etiā opz eos corrigere.

Ciuitas nō p̄stabit exvna pte sz ex mult^o quaz
vna ps sūt agricole. scđa artificiales manuales
icia que negociaf. circa forz. quarta mercēnariū

q̄nta. ppugnatores ⁊ armigeri q̄s neccāriū ē i ci-
tate existerē si n̄ p̄at seruire iūmic. Qui alt̄i ser-
uit n̄ ē p̄ se sufficiēs S̄n p̄ncipib⁹ ipossib̄le ē eē ci-
tatē Ingeñitas ⁊ nobilitas s̄t virtutes ⁊ d̄tie ātiq̄
In oī citate sūt tres spēs hoīz. s. paupes d̄ites ⁊
mediocres it̄ q̄s opti s̄t mediocres qz mediū sp̄
ē optiz Media possessio bonoz extioꝝ ē optia
q̄a facile ē rōi obediri Qd̄ nis ē pulchrū nis for-
te nis i genuū nis diues hz p̄uū. s. nis fetidū nis
deble nis iēble Rō seq̄t qz qd̄ eoz s̄t iūriosi ⁊ i
magnis pl⁹ neq̄ qd̄ āt astutiz i p̄is valde neq̄
Qui s̄t nimis diuites ⁊ potētes nec sciūt nec vo-
lunt subici. qui aut̄ nimis ingenuos sunt ⁊ viles
nesciūt p̄ncipari. Mediocres ciues max-
ime saluant in ciuitate qz ip̄i nec desiderāt aliēa
vt paupes. nec alii paupes exītes horū s̄b̄nam
desiderāt ⁊ ergo nec insidias patiunt neq̄ frau-
des faciunt quap̄opt sine p̄iculo viuunt.
Maxiz eufortuniū ē ciues mediocrē s̄b̄naz h̄re
tanq̄ sufficientē eis qz p̄ tales b̄n regit ciuitas.
Quāto aliq̄s maḡ attigit mediū tāto meli⁹ est
q̄to aut̄ maḡ aliq̄s distat a medio tanto pei⁹.
Magne ciuitates plus sunt seditiose q̄ pue qz
multum est ibi mediū.
In magis negociis oz vnū ordiare ad vnū op⁹

Aucto. 5. polit.

q: cura meli^o ē itēra circavniū op^o q̄ circa mltā

¶ Sequunt aucto. v. libri politicorū

¶ Quid plus est inequale est

¶ Ubiq; ppter inequale sit seditio

¶ Nobilitas gñis z diuitie sūt pncipia z fōtes sedi-

¶ Nobilitas z x̄tus ī paucis iueniunt rionū.

¶ Minores vt fiant equales seditiones faciunt.
equales verovt fiant maiores.

¶ Qd̄ paz est quasi nihil differt ab eo qd̄ non est.

¶ Dis diuersitas videt facere seditionem

¶ Seditiōes q̄ pue sūt pmo quasi nō fuerit inter

dn̄os pualescūt. ¶ Principiū alicui^o vī eē didium

totius. ¶ P̄r z filius simul pncipari nequeūt

¶ Politie maxime dissoluunt ppter iustitie trans-

¶ Cōtrariorū p̄ia sunt factiua. (gressionem

¶ Parue expēse sepe facte sb̄nas sepe cōsumunt

¶ Periculōsū ē pncipi dare subdito suo magnos

¶ Regnum seruāt per amicos. (honores

¶ Rex iustitiā seruare d̄z. ¶ Cōtumelia ē cā ire.

¶ Null^o manū suā mittit ad īpossibilia.

¶ Mō de facili p̄t iuadi q̄ ē sobrius z vigilās: s; q̄ ē

dormiēs. qua ppter pncipes vt nō sint iuasibiles

sōnū et ebrietatē multū euitare debent

¶ P̄iceps debet eē deicola: q: min^o timēt hoies

Iustus pati a p̄ncipe si deicolā putant ip̄m eē
Oz p̄ncipē bonos honorare z ip̄met honorē
distribuere. Supplicia aut nō debet distribuere
p se sed p alios. Si p̄nceps aliquē de p̄tate sibi
traditavult deponere gradati in hoc debet fa-
cere z nō siml auferre totā p̄tate

¶ Sequunt aucto. vi. li. politicorū.

¶ P̄us libertatis est viuere vt vult quia ser-
uus non viuit vt vult

¶ Pluralitas in electiōe p̄sonarū p̄fert paucitati
similr magnitudo digitatis p̄fert paruitati.

¶ Optimus populus ē q̄ terrecultrius est.

¶ Agricole q̄ nō h̄nt necessaria circa opera imo-
rantur. z aliena nō p̄cupiscunt

¶ Agricole magis p̄cupiscūt lucrū q̄ honorē qz de
lectabilius est eis laborare q̄ p̄ncipari

¶ Nō est facile ciuitatē permanere sine legibus z
consuetudinibus cōpositam

¶ Quāto est aliqd̄ p̄ci^o rāto maiorū idiget cautela

¶ Accē est in omī ciuitate aliqd̄ v̄dī z emī.

¶ P̄rauos nō ē securū facere d̄nos. qz ip̄i magis in-
digēt custodia aliorū q̄ alios p̄nt custodire.

¶ Oz i ciuitate aliq̄s eē curā deorū h̄ntes vt sacer

¶ Sequunt aucto. vii. li. politicorū

(dotes

Aucto. 7. li. politicor.

RiPLEX ē bonū. s. bonū aīe bonū corpūs z
bonū extēsec^o pueniēs. Sū his quatuor
virtutibz. s. fortitudie tēpantia iustitia z prudētia
nō dīr eē btūs. Sīs excess^o rex l' nocz l' nībīl p=
Aīa p̄ciosior est corpe z oī possēssiōe (sic it
Antme bonū p̄ciosius est omibz bonis
Tēste deo qz i oībz extēioribz bōis n̄ ē felicitas
qz felix q̄s ē q̄ nullo extēior bonoz vtit. Duplex
ē felicitas. s. politica z p̄tēplaria it̄ quas p̄tēpla
Bonū aīe ē optiz z eligibilissimū (tia ē melior
Nō ē possibile politica eē optimā s̄n moderata
Felicitas ē p̄fect^o vsus virtutis. (habundātia
Potētia ē in iunioribz. prudētia nō i senioribz.
Int̄ oīa aīalia sol^o hō bz rōez. Accē ē futurū p̄n
cipē subditū fuisse. Finis ḡnatiōis vt in pluribz
iūis ē numer^o. lxx. ānoz i mulieribz nō. xl.
Mulieribz puenit p̄iugari circa annū. xviii. v̄t
ris aut̄ circa. xxvii. Iuuenū coitus p̄auus ē
ad ḡnatiōē filioz s̄līr z sēnū
Lacti alimētū marie ē familiarē corpibz puerorū
Bonū ē pueris esse sine vino
Iuuenes custodiēdi sunt vt nō dīcāt nec audīāt
aliq̄d turpe: qz ex dīcere z audire aliq̄d turpius
facile eos facere aliquid turptū p̄tingit.

Iuvenes maxime ab ebrietate custodiendi sūt.

Omnia amamus magis in principio.

Ars supplet defectum nature

¶ Sequitur aucto. viii. libri ethicorū

Omnis laborans requie indiget.

Ludus sit propter requiem.

Continuum et cōtinue debet esse studiū.

Musica valz ad deductōez i pīez delectōez siue recreatōez et ideo pueri valet studere in musica.

¶ Nō solū pueri erudiendū sūt. s. i. arte vtili et necēaria sed etiā in artibz liberalibz et honestis vt ē līz et ruditiō et in artibz delectabilibz vt i musica.

Facili⁹ ē hīc vñ vlt paucos tñ sapiētes q̄ p lēs

¶ Reges de necitate ē delectabil qz ē medicie iusticie q̄ ē i labore. Musica ē potēs letificare hoīes

¶ Hīa delectat naturalit i musicis melodis.

¶ Melodia iratos hoīes et aliis passionibz occupatos sepe alleuat illos letos faciēdo

¶ Ebrietatē homīnes impetuosos facit.

¶ Aucto. sup. i. libz rethoricorū.

Ethorica est asscutiua dyaletice

¶ Litigātū nihil ē aliū nisi ostēdere qz res ē vel si ē. aut qz p fca ē aut nō. et vtz sit iusta vel iniusta. opz ipm iudicē cōscire et nō addiscere a litigātibz.

Aucto. sup. l. libz rethoricoz

Facili⁹ ē hīc enūtl paucos bñ sapiētes q̄ ples
Amor odiū z ppiū pmodū sepe faciūt iudicē
ñ cogscere vey. ¶ Rethorica iusta docz z ña psua
dere z p̄ria eoz fugere. Si incōueniēs z turpe ē
aliquē se nō posse defendere corpe multomag⁹ i
cōueniēs est z turpe nō posse defendere sermōe
Nulla ars p̄siderat p̄ticulare. qz p̄ticularia sūt
i finita z nō scibilia. De neccāriis z ipossibilibus
nō cōsiliamur sz de p̄tingētib⁹ z aliis se hīc po
tētib⁹ q̄ i nra p̄tate sūt. ¶ Mobilitas gēt⁹ vel ciuit
tatis ē hoies ātiq̄s eē p̄sides p̄ncipes z isignes
z multos isignes ex eis p̄disse. ¶ Mobilitas sin
gularis ē q̄ a viris ac mulierib⁹ fit p̄p̄ diuitias
vel v̄tutes vel p̄p̄ aliqd aliū p̄p̄ qd hō hōrat.
¶ Honor ē bñfactiue opatiōis signū: qz illi max
ime z iuste honorant q̄ bñfacta dare p̄nt.
¶ Multi sine v̄tutibz corporis lōgeui inueniunt.
¶ Cōsiliū nō est de sine sed de his q̄ sūt ad finem
Omnia bonū appetūt. et terciō ethicoz.
¶ Exercitiū vt in pluribus cōseruat sanitatē
Cuius cōtrariū est malū illud est bonum
Quicqd fuerit supabūdās z mag⁹ q̄ eē debeat
hoc ē malū. Facilia sūt q̄cunqz sine tristitia sūt
z i modico tpe sūt: sicut simplr ad simplr: ma

gis ad magis maxim ad maximū ē. Sine cā
 z pncipio ipossibile est aliqd esse vel fieri

Subtilit̃ videre melius ē q̃ subtilit̃ odorare. qz
 visus melior est odoratu. Pulchri^{us} est eē

amatorē socioꝝ q̃ pecuniā. Multa q̃ nata sūt n̄
 sūt delcābilia cū assuefacta fuerit delcābilia sūt

Qd̃ psuerū ēvelut inatū est qz psuetudo ē siliis
 nature. Diligere ē delcābile qz null^{us} diligit vnū

nisi delectet in eo. Qd̃ psuetum est delcābile
 Addiscere aliqd delcābile ē. Iustū ē ei grām fa

cere q̃ grām fecit. Iustū ē auxiliari amicis
 Sequunt̃ aucto. it. li. rethoricoꝝ Ar.

Ira est appetitus cū tristitia punitiuus
 ppter pūpēsiōnē suiipsi^{us} vel suoz

Ad oēm irā sequit̃ delectatio ppter spēs pūfēdi
 Un̄ dicit homer^{us} q̃ ira ē dulciōr melle stillante

Infirmi. coeūtes. bellātes. amātes. sitiētes z vni
 uersalit̃ desiderātes aliqd et nō pseq̃ntes illud

de facili trāscunt. Si q̃s in phia cupit delectari
 trāscet q̃ eā decipit. Obliuio ē signū pūpēsiōis

Māsuētudo est q̃uietatio ire

Nullus seipm parūspendit

Seruos arrogātes z p̃dicētes magi flagellā^{ur}

Manifesta negare irreuerentia est

Aucto. 3. rethoricoꝝ

Tempus quietat iram.

Amicus est qui amat et eꝓuerſo qui amatur
Amic⁹ gaudet de bonis. et dolet de tꝛiſtib⁹ ſui aict.

Signa voluptat⁹ ſūt delectatiōes et tꝛiſticie.

Ira eſt feminaz inimicie et odii.

Laudare preſentē adulari eſt.

Aliquem ſua propꝛia narrare ſactantia eſt

Turpe eſt ignorare qđ oib⁹ ſcire contingit

Oñe malū erubeſcibile eſt. de bonis autē operi
bus nullus erubeſcere debet

Supari ab inimicis mirabile eſt

Sicilis ſimili iuidet ſi in hoc qđ ſunt ſimiles vnus
excedit altum. vñ figulus odit figulum

Mobilitas ē pꝛogenitoꝝ. nobilitas attēdit ſcđm

Generoſū nō dī de gñe ſz a natā (vñ tūc gñis

Mulci ſunt qui indigēt habētibus

Meliores ſunt nuper ditati qđ ditati antiquo

Si ſine arte et opatōe aliqđ fieri poſſibile ē ma-

gis pꝛ artē et curā aliqđ fieri poſſibile ē. vñ vbi p.

fuerūt pſides felix fuit ciuitas. ſi ipſe agūt qđ

dicūt fieri deos et qđ mori dicūt eos

Nil eſt ſine cā Dis fur malignus eſt

¶ Sequunt aucto. iii. rethoricoꝝ.

¶ Quid mirabile eſt delectabile eſt

Contraria lux se poita magis appet siue elucescit
Honestas vel turpitudine nois vel e signator vel sig
Qui mortuos spoliat afflant canib⁹ q lapides
Insitui si e scibile. Dia smiant nūero (mordet
Qd e breuius sp est delectabilius.

Intellectus est lumen qd deus infundit.

Qem trāsserētē oz trāsserre a similitudinib⁹ et man-
festis. Prohemium est pncipiū orōis. Prohe-
miū hz se i orōne sicut p'udiū in fistul. Oz face
re viā i aia auditori fufe orōis qd sit p. phemiū
Qd magis dicitur⁹ qd e de hoc phemissare debet
Prohecia autores dnt facere beuolos et attēto
Laus e sermo dilucidans magnitudinē persōe
De futuris si e narratio sz p'terita acta oz credi

¶ Sequunt aucto. sup. i. li. poetrice.

Unis orō poeticavel est laudatio vel vit

Ars poetica est ars loycais (tuperatio

Cōpositio sermonū metroz i naturalibz poti⁹

est denoiandus auctor sermocinalis q̄ poeta

Omīs motus et oīs actio x̄sat circavltima

hō naturalit delectat i metro et simphouia.

Exēp'ltimur docēdo vt facili⁹ itelligat qd of

Doctrina naturalit pcedit de hoie in hoiem se-

cundū opationē q̄ hz ad discipulum.

Aucto. 2. li. poetrie.

Alie & tuose & nobiles naturalit̃ iuenerūt artes
carminū ad laudādū aditupandū
Time hō deficiētes ī hīs adiuerunt carmina
Boitas artj laudādi p̃sistit ī metro p̃lixo et nō

¶ Sequunt̃ aucto. ii. li. poetrie (curato
r otūz p̃pletū ē qđ hz p̃ncipiū mediūz finē

Locū mediū obtinebit in bello qđ fortes sūt
Locū. s. mediū inē timidūz audacē

Dis sermo si breuior sit qđ deat obscurat itelle
ctū si lōgior fuerit difficil̃ ē retētiōis & disciplō
obliuionē inducit. Unī rei multa accidūt

Qz vt ars in hoc naturā imitet vt oīa que agit
agat scđmynū p̃positū & nū finē. Reb^o

nō exātib^o in natura nō imponūt noīa nisi raro

¶ Cōmē. Suaue ē hōi qđ p̃sueuit tota suauita
Scđm Arj. Ira est tristicia & pturbatio qđā in
vehemēti appetituvindictē. Qđ qđ nō credit n̄

mouet ipm nec ad timēdū nec ad miserendum

¶ Rō p̃tristat nec ledit aliqđ in tm̄ pp̃t malū qđ
infern̄ sibi ab inimicj inq̃tū p̃tristat & ledit pp̃t

malum sibi illatū ab amicj (qua nō bona

In q̃libz gñe ē aliqđ bonū lz in eo iueniunt ali-

¶ Prop̃t̃ vs^o & p̃suetudies malas & pueras n̄ lau

Aut bñficia iuenit p̃pedes iuenit (dat qđqđ

Ducto. ep̄le de bñ uiuere fo. lxxviii

Res nulle sūt stabiles q̄ cū fluxu tps̄is fluunt et
fluxibiles sūt. Ar̄. In inferno p̄tinua ē tristitia
meror incōsolabilis. V̄ra est simplicit̄ elemētū
ex q̄bus locutio p̄stituit ¶ Sequūt auc-

ep̄le d̄ bñ uiuere siue agere alexādro regi misse

Elus est aiam h̄re habundātē sciētis q̄
habitu corporis bñ indutum.

Eos q̄ rōne vtunt̄ z cū hac agūt oia tāq̄ bonos
z optimos exñtes laudam⁹. Eos aut̄ q̄ sine rōe
aliqd agūt tāq̄ rudes z bestiales exñtes oñdī⁹
Sicut vita sine tristitia delectabilis est ita rati-
ocinatio scdm̄ aiam est laudabilis.

Concupiscētia z ira z reliquis similibz reliqua
vtunt̄ animalia. Rōe aut̄ nullū aialitū nisi homo
Suadeo tibi attingere rōez ph̄ie (aie ē eruditō
Sicut p̄seruatim corp̄is ē s̄aitas. ita p̄seruatiz
Eruditōe p̄cedēte n̄ p̄tigit peccare circa actōz
Sicut videre ē delectābile oculis. sic oculis aie in-
tueri acute amabile est (est dux vite

Sicut dux ē saluator exercit⁹ sic rō cū eruditōe
¶ De regimie p̄ncipū Ar̄. eruditio

¶ Eo nihil ē difficile z sine eo nihil ē possibi

Quicqd̄ dat̄ idigno p̄dit. (le possideri

Sūma boitas ē i rege abstinere a peccatisz pos-

Aucto. epte de bñviuere
fessionibus subditoꝝ. Tūc solēt hoīes ti-
mere regē qñ vident eū timere deū
Sūma sapia est in rege seipm regere
Honoricū est regi a multiloqo se abstinere
Primia familiaritas cōtemptum parit
Moli appetē qđ trāsitorū ē sz pcura tibi oluiti
Dirige sp cogitatōes in bonū (as imortales
Moli te inclinare ad coitū mulier qz coitus est
quedam pprietas porcoꝝ Que glia tibi ē
si exerceas vicīū irrōabiliū aīaliū z act^o brutorū.
Coitus est destructio corpis z abbreviatio vite
Caue effundere sanguinē humanū
Facta circa p̄fita documenta vānt in futuro
Minorē ne p̄p̄feris qz minor ascēdere pōt ad
honores. z tunc potētior erit ad nocendū
Moli peitēre de p̄fīt qz hoc p̄fīt ē debilitū mu
Deus gloriofus nihil oclū facit (liez
Sine vacuo ē natura. Ad poñam itellec^o nihil
ē difficile. Lūcta sūt scibstia via rationis.
Fusa si p̄sciāt. facili^o tolerant z prudenti^o dectā
Cōseruatio sanitatī melior ē oī medicīa (nant
Necessitas non habet legem
Consuetudo est altera natura.
Mutatio psuetudinīs nō ē subita sz successiua.

Aucto. de pomo z morte fo. lxxviii.

Inferiora a superioribus regunt. Iustitia regnantis
utilior est subditis quam fertilitas temporis. Consiliū est oculus
futuroꝝ. Mobilissimū aialū est hō

¶ Aucto. libri Ars. de pomo z morte.

Epūs mibi pbia visa est res diuina.

Mors nihili est nisi recessus aīe a corpore

Sapiens debet letari de morte sua z nō dolore

Pbia docet hoiem cognoscere suū creatorem.

Docentes alios mentiri nō debent

Loyca est siliis scorpionis i tiriaca q̄ h̄ de se sit venenū tñ in tiriaca existēs remediū pstat dolore patiēti. Vtā est aīa q̄ nō fuit infecta prauis operationibus huius mundi.

Ele aīe peccatrici que nō h̄z posse redeundi ad locū suū vñ exiuit qz turpia opa z delectationes carnales impediunt eius ascēsum sursum.

¶ Sequūt morales auctoritates Seneca ad Luciliū balbū z hoc pgruo ordine ante pgressus ad logicalia Ars. z aliorum.

Trupissīma est lactura q̄ fit p ignorāciam z negligētiam. Fastidiet stomachi ē mltas de siderare s̄ pauca degustare. Ubi diuersa sūt cibaria ibi nutrimenta pauca qz diuersa min⁹ alunt. Peregrini multa hnt hospitia nullas aīicias

Ancto. Senece ad Lucillā

Musq̃ deest q̃ ubiq̃ est.

Oia aliena sūt. tps̃ tm̃ nostrum est

Nō pdest cibus corpi cū statim sumpt^o emittit

Nihil ipedit ita sanitatē sicut crebra remedioꝝ

tētatio aut imutatio. Nō enī venit vulnus ad ci

catricē in q̃ medicia sepe negligit ac diuersimo

de tpat. sicut nec pualescit plāta q̃ sepe trāssert

Ueta paupertas est res honesta

Non q̃ par h̃z ē pauper. sed q̃ plus cupit

Cū amico oia deliberare. sed te amico prius

Utrūq̃ ē viciū. oī credere et nulli (pueroꝝ

Uessimū ē q̃ hēm^o auctoritates senū. vicia nō

Moli fortūe credere. in momēto enim mare trit

Infirmi animi est nō posce diuitias. ^{bonoꝝ}

Nulli^o rei iocūda est possessio sine socio. ^{facti}

Unū exēpluz luxurie siue auaricie multa mala

Uillis puerari debes q̃ te iocūdū facturi sūt

vel melioꝝ. Illos admitte quos tu meliores fa

cere potes. Quid refert qualis status tuus sit si

Sic uiue cū hoīb^o tāq̃ de^o videat (ṽr tibi mal^o

Sic loq̃re cū deo tāq̃ hoīes audiāt

Quid est turpius q̃ senē viuere insipient

Sine studio phie eger est animus.

Nō iubeo te sp̃ scribere libros ac tabulas

Pugillarib⁹ enī dādū ē internallū

Pugilibz dat reſes nōvr x^o ſpoliet ſvt magſ
 Scio neminē btēvlucere ſn ſtudio ſapie (acuat
 Bonam vitā perfecta ſapia efficit.

Nō ſit q^o nos a phia rmoucat. nec paup^{tas} nec
 alicui⁹ rei idigētia. Nō dign⁹ ē dō niſi opes cō
 phia docet nos facere z diſcernere Itēperit
 Magnus ē ille qui in diuitiis pauper eſt.

Nemo diues naſcit. Peiores morimur q^o naſci
 mur.

Incertū eſt quo loco mors te expe
 ctat. itaq^z tu eā in omni loco expecta

Si q^o p^ocipit phiaz ita ſecur⁹ morit⁹ ſicut naſcit

Sola x^otus preſtat gaudiū ppetuum z ſecur⁹

Mens bona nō accomodat nec emitt⁹ z ſi venal⁹
 eſz nō h^oret emptorē/ ſed mala q^otidie emuntur.

Initium ſapie eſt cognitio pcti. Qui peccare ſe

neſcit corrigi nōvult. Generoſus aīm⁹ p^octat

Magni ai eſt magna p^otēnere. (ad hōella

Nemo bon⁹ ē ſn deo. Quid ē facil⁹ p^opa i hoie

ſut aliena laudare. Nō faciūt meliorē equū an

Nemo gloriari debet niſi de ſuo (rei frenū

Lauda hoīem in illo q^o nec dari nec eripi pōt.

ſed q^o p^opuū hois eſt. ſz hoc nō ē dom⁹ vel veſt⁹

pulchra vel familia famoſa. vel ſemia formoſa

Aucto. Seneca ad lucillū

sed animus et rō perfecta

Phia platonē nobilē nō accepit s; cū nobilē fe

Phia nullū reūcit aut eūcit s; lucz oib; (cit

Sic cū inferiori viuas quēadmodū rectū supiorē

viuerevelis. Nulla seruit^r p^rior q̄volūtarius

Nilū ē tā p^rinax qđ putgilax opatio et diligēs
cura nō expugnat vel permollit.

Phie seruitas q; ipi seruire libertas est

Alienū est omne q̄quid optādo euenit

Si vis amari tunc ama.

Quicqđ ē ingentū alicui nō leue arte vincitur

Ille beatissim^o ē et securus sui possessor q̄ crastī
num diem sine sollicitudine expectat

Itūq; enī in tū p̄ vtutes neqtia iualescūt nul
lū phie sacz et venerabile vestigiū aut nomē per

Subtilitas aīe copīa ciborū ipedit manet

Phia nō p̄sistit in v^bis sed in rebus

Phia aīam subleuat. fabricat vitā. dispōit acti
ones. regit agēda. et omittēda demīat

Natura modicū petit. Naturalia desideria sūt

Generosos aīos labor nutrit (infinita

Teipz felicē facies si itellereris illa eē bōa q̄bz

vt^r ē admixta. Quid ē bonū nisi rex scia

Quid est malum nisi rex imperitia

Hoc ē sūmū bonū qđ si occupas incipis eē de
 Ad sūmū bonū tutū ē it̄ z iocūdū. (oz soci⁹
 Māta dedit tibi illa bona q̄ si nō desers par deo
 psurges. sz te parē deo pecūia nō facit qz de⁹ ta
 liū nihil bz. nec p̄texta qz de⁹ nudus ē. nec fama
 nec oīno tui i pp̄lo q̄ de⁹ nō nouit. nec turba ser
 uoz seq̄ntiū te qz de⁹ maxim⁹ z potētissim⁹ r̄git
 oīa. nec forā nec vires qz nihil eoz est qđ nō pa
 tiat̄ vetustatē. Quid ḡ te deo parē facit certe ai
 mus bon⁹ rectus z magnus. Sūt autē nihil ali
 ud hoīes nisi deuz in humano corpe hospitātū.
Principia toti⁹ opatiōis dimidia occupare vi
dent Ad phiam te trāsser si vis eē sanus. si
 securus. si beatus si liber. Si vis oīa te subici
 subitice te rōt. mltos enī reges si rō te rexit
 Multū pficit sermo si paulatī irrepserit aīo
 Plato dicit neminē eē regē nisi ex seruīs eē or
 tum. z neminē eē seruū nisi ex regibz eē ortū sed
 oīa illa varietas fortune miscuit z in sursū deoz
 sum nature fortuna lactauit.
 Mō refert q̄ multos libros sz q̄ bonos habeas
 Circa omne murmur compescitur.
 Phia hoc mihi pmittit vt me deo parē faciat.
 Punctū ē qđ minūz ad huc pūcto aliqd min⁹

*Principia
 h. qui boni
 sunt habent*

Aucto. Seneca de vita et mo.

Dociles natura nos edidit et rōem nobis dedit
imperfectā que tñ perficipotest.

Oia ipedimēta dimitte et vaca rōni tota mente

Ad phiaz totā mētē puerie. huic assiste. hāc co-
le et tūc ingēs inuallū ē int ter cetos hoies oēs
ei mortales aīcedes et oīi nō multū te aīcedēt

Ociū et sollicitudo nō faciūt hoīem bonū

Nulla subtilitas est sine difficultate.

Oia hīe nemo pōt. Singul' reb' modū exhibeas.

Ois ars est imitatio nature.

Cōtemptus corpīs ē tota libertas

Nō ex deformitate corporis defedat aīm^o s; ex
putredine aīe defedat corp^o et e contra

Intellect^o nihil aliud ē q̄ in corp^o hūanū diuini
spūs ps imersa

O q̄ ptempra est ars.

Nō nisi sup hūana rōe se creperit hō nō est.

Nulla victoria maior est q̄ uicia domare.

Principiū ī rebz ē erigere aīm sup iurias et p-
missa fortitudie leto aīo posse aduersa tolerare

Sapor pabuli māet ī lacte uis uini ī aceto q̄ nē
la res ē q̄ nō saplat naturā ei^o ex qua nascit

¶ Seneca de vita et moribus.

Unus peccati actio uolūtaria est.

Disciplina bonos mores facit.

Ad sapit vnusq; qd didicit

Bona p̄suetudo excutere dz qd mala instruxit

Bñ decet loqui bene decz tacere

Qd aialiu ē magis inimicū hoi q̄ alt hō

Dolor patiēti auit. Libēti^o audias q̄ loquar

Qd tacitum esse velis nemini dixeris

Moſtro ē auaricia ſilis. Quid dulci^o ē q̄ h̄re
amicū cū quo oīa ſicut tecum loqui audeas

Qui^o q̄ p̄mittis delibera ſz cū p̄miſer ſtati ſa
Nil petas qd negaturus fuiſi (clac.

Pacē habeas cum amicis bellū cū vicinis

Bonū ē laudari: ſz p̄ſtari^o ē eē laudabilē.

Que ſūt magne diuitie nō deſiderare debes

Que eſt magna egeſtas auaricia. Quis ē paup
q̄ ſibi v̄r eē paup. Spes p̄mū ſolaciū ē labori

Pecuniā h̄re opz ſz ei ſeruire nō opz.

Diuitiis vtendū ē ſz nō ē eis abutēdū.

Magi z min^o nō diuerſificāt ſpēm

Fortior ē q̄ cupiditatē vincit q̄ q̄ hōe ſtatē vincit

Ubi eſt cōfeſſio ibi eſt remiſſio.

Quietiſſimā vitā hōies hērent i fr̄is ſi hec duo
pnomia ſcz meū z tuū tollerent

Mibi crede. nō pōt quis eſſe diues z felix

Rurib^o vtariſ frequentius q̄ lingua.

Aucto. Seneca de. siii. virtut. cardl.
Quicquid dicitur es antequam dicas aliis tibi dicas.
Qui nescit tacere nescit loqui.

Peiora sunt odiosa tecta quam aperta.

Nullum scelus scelere vincendum est.

Seneca de quattuor virtutibus cardinalibus altis
as de forma ad paulum.

Et dubitis non diffinies sed suspensam teneas
Meditationem spei virtutis occultat. (sententia.)

Prudens fallere non vult falli autem non potest.

Cuiuslibet facti causam inquire

Cogitatio tua nunquam recedet a vero

Lauda pro vituperatio potius si tibi est reprehensibilis est ni-
mius laudatior immoderata vituperatio illa quam ad-
ulatione ista autem malignitate suspecta est

Non si sis in actu: sed in intellectu tuo requiem dator
ipsa requies data plena sit sapientie studiis et cogitationi
omnibus bonis. Non te moueat dicentis auctoritas
nec quis dicat sed quid dicat attende

Et honestum et magnum est videte agnoscere

Non ascribas tibi quod si es nec maior quam es videri

A verbis turpibus te abstineas. (velis.)

In intellectu seruis miscebis iocos sed tamen moderatos.

Risus tuus erit sine cachillo. (acer reprehensor)

Esto fugax vicioz tuorum aliorum non scrutator nec

Nō extollas aliquem nec depmas. **S**

Seuerior esto iudicio q̄ sermōe. **R**

Clemētie esto cultor seuitie detestator

Lūctf esto benign⁹ nemi blādo paucf familiarf

oibz equ⁹ ad irā tard⁹ ad mīam pnus in aduer

sis firmus in p̄speris cautus et humilis.

Inferiores n̄ ptēnas supbiendo **S**upiores

recte viuēdo nō timeas **R**umoribz mīme

sis credulus **S**cie cupidus sis et docilis

Que nosti sine arrogātia postulanti iptire q̄ ne

scis ignorātie tibi postula impitri.

Cave ne sis p̄cus. Deū amabis si ope cum imi

taberis. Si nō velis oibz p̄desse fidelis et nocere

Seneca ad ebuchñū liberalē. li. tres

Ullū bñficiū dandū est negligent.

Dign⁹ edecipi q̄ de recipiēdo cogitauit cū darz

Multi sūt idigni luce et tñ dies oīf eis (citi⁹.

Qui bñficiū nō reddit magi peccat q̄ q̄ nō dat

Bñficiū bñ datū multoz amissoz dāna soluūt

Bñficiū manu tāgī nō pōt. sed in anima generat

Nec aux nec argentū nec aliqd̄ taliū bñficiū ē.

Non refert quid vel q̄tum detur sed quo aimo

detur: qz beneficiū non in quod datur consistit

sed in ipsius dantis animo

Se. de bñfici ad ebu.

Primo neccária dāda deñ vtilia z deñ iucūda
z honesta.

Uideamus ne mittamus mu-
nera supvacua vt seie arma z rustico libros.

Pecunia ingens sz nō cum recta rōne z volun-
tate data non est bñficiū sz thesaurus

Sp debem⁹ dare quō vellem⁹ accipe

Ingratū ē bñficiū qđ diu manib⁹ dāt⁹ adhesit.

Caucam⁹ ne aliqđ more iterueiat i dādo ne de

liberare videamur. Gratissima sūt bñficia q̄ sūt

pata facili occurrētia i qđ⁹ nulla mora fuit nisi

accipiēt⁹. Neclūdia. Ille nō tulit mūnera gratis

q̄ cū rogasset accepit. Uti optim⁹ est pueire de-

sideriū rogāt⁹. Illō bñficiū ē iocūdū qđ alicui

obuiāvenit. Celeritas multū facit. mora multū

aufert. Qui dederit bñficiū taceat narret aut⁹ is

q̄ accepit. Nihil itauitandū ē in dādo bñficia si

Dabo egenti nōvt ipe egeam (cut supbia

Succurro perituro nōvt ipe pereā

Referre grāz d bñficiis facile ē sz n̄ fferre grāz

de bñficiis turpe est (accepit

Ingratus est q̄ se bñficiū negat. acceptasse qđ

Ingrat⁹ ē q̄ nō reddit. Ingrat⁹ ē q̄ dissimulat

Ingratissimus oīm qui oblitus est

Turpissimavox in bñficiis est/ redde.

In quibz scelere ē supplicium aut vicium sceleris.
 Nulla ut pclusa ē oibz pz. oēs admittit. oēs iu-
 dicat egenos seruos reges et crules. Regnū ē
 nolle regnare cū posses. Nihil sine rōe faciendū ē
 Nō ē aliqd bñficiū qd nō rōe facti dādū est.
 Videndū ē z psiderādū qd cui qualr quali qto
 rōbi dādū sit. Turpissimū gen^o bñficiū ē icōsul-
 ta donatio. In dādo bñficiariū simplex grat^a ē
 eligend^a. Multo grauⁱ ē malo dedisse bñficia q̄
 nō dedisse. Nō est turpe remunerare v^l remedia-
 re psiliū. Multo pl^o pdest si pauca sapia pcep-
 ta teneasz ista i pmpptovsu hēas q̄ si mla didi-
 ceris zilla nō hēas ad manū. Stulticia ē moribz aīe
 Alta q̄ plurima sūt Sene. scripta mgri nerōis
 pncipis vtilissimi sz hec magis pgrua
 ¶ Sequunt aucto. sup. i. libz de psolatōe phie
 ipi^o Boetii Antici mauli torqti patricii psulis
 romāi vtri orthodoxi quē theodoric^o rex ostro-
 gottoz papie icarcerauit anno anastasi. xii. q̄ ē
 annus xpi qngētesim^o quart^o et postea necauit
 s. anno xpi. ccccxxiii. z papā ioannē pmo rauē
 nō incarceratum occidit.

Armia qui quodā studio florente peregrī
 flebiles seu mestos cogor inre modos.

Aucto. 2. de p̄so. phie.

Mors hoīm felix qui se nec dulcibz annis.

Inserit z mestis sepe vocat auent.

Quid me felicē totiens tactastis amici.

Qui cecidit stabili nō erat ille gradu

Utrā ē res publica cui p̄nceps sapiēs dñat.

Phia oīm v̄tutum est magistra

Impudentia rex merita mutare nō pōt

Præuoz exercitus si aiosior sit sapiēs tñ nō ē/

qz a nullo duce regit

Deterior a uelle nostri defectus est. Minuit se q̄

dāmō. p̄bāt p̄scie secretū q̄tiēs oñtādo se v̄l ia

ctitādo de factis suis recepit fame p̄ciū.

Stelliferi p̄ditor orbis q̄p̄petuo nex^o solio ra

bido celū turbine x̄sas. legēqz pati sidera cogl.

Oia certo fine gubernas. hoīz iolos r̄spicē act^o

Mō solū q̄d aī oculos hoīs sitū ē sufficit itueri

¶ Sequunt aucto. 2. li. de p̄solatiōe phie.

Ex extus prudentia meretur.

In oī aduersitate fortune īfelicissimū ge

nus īfortunū est recordari se fuisse felicem.

In rebz fortuitis nō est b̄tudo : qz oia fortuita

aufferi p̄nt sz beatitudo est bonū stabile.

B̄tudo ē summū bonū nature r̄de īdīgētis

Māsa modicē m̄mīs qz p̄tēta ē cui⁹ satietatez si

voluerit vrgere sup̄fluis aut iocūdiū crit q̄ isun
 hoies siles deo sunt mēte (deris aut noxiū
 Cetis aiantibz se igrare ex natura hōibz aut vī
 Illud nego bonū eē qđ nocz hñti (ciovenit
 O viues q̄ nūc gladiū sollicit⁹ p̄tmesq̄ si hui⁹
 vite callēvacu⁹ itasses corā latrone vacu⁹ scā=
 rasses O q̄ p̄clara ē opū btitudo morta=
 liū quas cū adept⁹ fueri securus esse velisti
 Si corpus hois spectas qđ ibecilli⁹ repire q̄as
 Nec in diuitiis nec in gēmis nec in agroꝝ vī p̄=
 dioꝝ possēsiōe nec in pulchritudine nec i fama
 nec in gloria beatitudo p̄sistit.

Finiti ⁊ īfiniti nulla ē p̄portio. (rōez obiect
 Dis tre circul⁹ ad celi spaciū p̄patus puncti
 Amicos hñe p̄ciosissimū gēmis diuitiaꝝ est
 ¶ Sequunt aucto. iiii. libri de p̄sola. phie

hilosophia ē sūmū lassoz solamē amicoꝝ

Oīm mortalium cura q̄uis multipliciuz
 studioꝝ labor exerceat. diuerso quidem calle ad
 vnū tñ beatitudinis finē nitit⁹ peruenire.

Illud est summum bonuz quo quis adepto nil
 vltērius desiderare queat

Beatitudo ē stat⁹ oīm bonoꝝ aggregatōe p̄fect⁹

¶ Mentibz hoīm naturalit⁹ est insita. veri bonoꝝ

Aucto. 3. de psolatiōe phie.
cupiditas sed ad falsa deu^o error abducit.
Bonū ē q^d hoīes diuersis studiis appetunt.
Nulla pest^{is} efficacior ad nocēdū q^m familiar^{is} sal
lar aic^o. Mobilitas ē laus ex merit^{is} pētū pūet^{is}
Aliena pulchritudo si ppriā n̄ hēs te splēdidū
Oīm gen^o hoīz i tr^{is} sili surgit ab ortu (n̄ efficit
Unus enī oīm rex est p^r vnus cūcta mīstrat
Ille dedit phebo radios z cornua lune.
Ille hoīes in trā dedit z sidera celo
Sicut platonī plac^{et} in thīmeo in mimis rebus
auxilium diuinū debet implorari
Inuocādu^s est ergo oīm rex p^r quo p^remisso
nullū rite fundat exordiu^m O q^d p^retua mūdū
rōe gubernas terraz poli^qz sator t^rpis euo
Pre iubes stabilisq^z manes das cuncta moueri
In q^d cūq^z g^{ne} ē aliq^d ip^{sc}m i eo ē ēt aliq^d p^{sc}m
Deū oīm rex p^rncipē esse ac bonū. cōis aīoz cō
ceptio. pbat. vera beatitudo sita est i deo z ipsa
idē est q^d diuinitas qua adeptōne beatitudinis
hoīes fiunt beati. Oīs beatus est deus sed nata
vnus est deus. participatiōe nō nihil. phibz plu
res esse. Oīe aīal salutem tueri laborat
mortē atq^z pernīciem p^rorsus deuītat
Matura dat vnicūq^z q^d sibi puenit.

Oia bonū appetunt Oia obediūt regi deo
Deum omnipotentē nemo esse dubitat
Deus malum facere nō pōt: s; nihil est qđ deus
facere nō pōt: ergo pctm nihil

¶ Sequunt aucto. iiii. libri de so. phie.

Nullum malū impunitū sed nullum bonū
irremuneratum pertransit

Duo sunt in qbz oim humanorū actū pstat esse
ctus. s. ptās et volūtas. quorū si alter desit nihil
est qđ pfici possit. q; null^o aggredit qđ non vult
Et si ptās absit frustra ē volūtas.

Cū oēs tā boni qm mali ad bonū puenire nitūt
mali ad hoc peruenire nō pnt: boni aut pnt

Manifestū ē malos eē ipotētes bonos at potētes
Qui mali sūt nō sūt hoies simplr s; scđz qđ sicut
cadauer hois nō pnt dici hō simplr s; hō mortu^o

Omne qđ ordinē seruat detinet naturam.

Beatitudo est pmiū humanorū actuum.

Sicut pbis ipsamet pbitas est premiū. sic mal^o
ipsa malicia est supplicium.

Premiū btōy est ipsos deos fieri.

Qui pbitate carz hō eē definit: cū i dīnā pditio
nē trāstire nō possit nec ē vt xtať in beluā. Un a-
uar^o hō ē lup^o ferax et canis et dolosus vulpis.

Aucto. 4. de p̄sola. phie

Boni sunt felices mali autē miseri.

Mali puniti feliciores sūt q̄ mali ipuniti q̄ pena maloz bona est rōe iustitie Punire malos iustū ē s̄ ipos euadere ipūstos iūstū

Quidā sūt q̄ nequeūt de tenebris oculos assuetos ad lumen p̄spicue x̄itatis attollere. tales si miles sūt auibz quaz intuitū nox illuminat dies excecatur. et illi nōdum rex ordinē sed suos intuitur effectus. et impunitū de scelere putāt eē feliciem qd̄ tñ nō est vex.

Infelicioz ac miserior ē iurie illator q̄ iurie acceptor. Apud sapientes null⁹ odio relinq̄ debet. Sicut lāguor est morbus corp̄is sic viciositas est morbz aie

Prouidētia ē diuina rō in sūmo oim p̄ncipe cōstituta q̄ cūcta disposuit. s̄ sc̄m i rebz mobilibz iherēs dispositio Quid autē amicoy salus esse videt nisi p̄bitas. qd̄ egritudo nisi vitia Quis ali⁹ v̄r eē p̄seruator bonoyz maloyz expulsoz nisi de⁹ q̄ cū ex alta puidētie specula qd̄ vni cuiq̄z p̄ueiat p̄ḡscit. et qd̄ p̄ueire nouit accōmodat. Nō ē fas hōi cūctas diuini opis machinas vel ingenio p̄prehēdere vel sermōe applicare

Prosa vi. ante finem.

¶ Sequunt aucto. v. li. de p̄sola. phie.

Aucto. 5. li. de psola. phie fo. lxxvi

Asus est inopinate rei euentus ex causis
psluentibus in his que geruntur

Nulla ē roal' creata/ qn ei libertas arbitrii assit
Speculari vel orare solus est modus quo hoies
cū deo loquidident. Diuina puidētia rebz gñan-
dis necitate nō impōit. qz si oia uenirēt ex neci-
tate p̄mia bonoz & pene maloz perirent.

Frustra esset artj effect⁹ si oia coacte mouerent
Signū rei qd sit r̄s ostendit s; n̄ efficit qd d̄signat
Om̄e qd cognoscit scdm̄ vim sui nō cognoscit/
sed potius scdm̄ cognoscētiū facultatem

Eternitas est interminabilis vite tota siml' & p
fecta possessio.

Si digna rebz in oia imponere volum⁹: dicendū
est eē delū etnū mūdū ppetuū scdm̄ p̄latonem
Deus oia futura sit quasi iā gñent. & in sui sim-
plici cognitione considerat

Om̄e qd sensibz p̄z si ad rōnem referas vn̄uer-
sale est si ad sensum particulare est.

Uñvle ē dū itelligit: p̄ticulare aut̄ dū sentit

Om̄e futuz diutius precurrit intuitus.

Nō frustra in deo posite sunt spes & preces que
cū recte sunt inefficaces esse non p̄nt.

¶ Sequunt̄ aucto. boetii de d̄sciplina scolariū

Aucto. Boetii de discipli. sco.

Illegentia cuiuslibet operis diligentia promollitur

Logica est sciaveri falsos indagatrix

Sicut prudentia pauperum nihil potest sine iustitia sic
iustitia sine prudentia multum

Sicut scia sine

usu pauperum nihil potest sic veritas sine scia multum.

Ar. succincta veritas licet voce sit tediosa si tamen

omino est fructuosa

Grammaticae fructuositas nullatenus est omittenda

per ea ei scia cuiuslibet promadabilis redditus possessio

Qui non novit se subici non noscet se magistrari.

Miser est enim esse magister qui nunquam se novit esse discipulum

Discipulus vero esse benevolus docilis et attentus docilem

non attentus exercitio benevolus autem attentus ad audiendum

docilis ad intelligendum benevolus ad recipiendum

Scolaris non debet esse discipulus. Discipulus est ille qui

currit per vicus et plateas et meretricum cellulas per

publica spectacula per populos choreas et similia.

Discipulus non sit magistro similis: etus non est dignus

scia qui scie insurgit preceptor.

A luxuria studeat se discipulus alienare

Meretrix est non ariam inferni ianuaria iniquitatis

scorpionis percussio. fiscoque scelus putei introitus

Ulinum modice superius acuit ingenium: sed non modice

superius rores prebat: itellum ebetat memoriam perfundit

Aucto. Boetii de solap. phieso. lxxvii
oblutione parat errorem infundit ignorantiam producit
Quid est constantia lucida? quod inconstantia nequius
Felicis discipuli discretio in gratum gaudeat sub
lici etiam metuendo diligat fidelis existat
Ue seducendo in principio in quo plenaria confidit
dominantis dilectio
Inuidia si secundum quod euenerit. scilicet in discendo gratui
ta est: si simpliciter ipsa quod est proprii auctoris est presumptia
Nihil est dignum dulcoris acuminis quod amaritudinis neque
infiscari grauamini
Licet a multis destituatur laboris retributio tamen
ab aliquo promerebitur fauoris adeptio.
Miserrimi quippe est igni uti iuuentur et non inueniendis
Alios docere est proprie facultatis industria
Sed quod aliquis prius discat quam doceat
Reus affectus operis exhibitio declarat
Quod est felix exitus veneranda est promerdatio.
Nulla siquidem res discipulo magis perniciosa quam
vita in gratum presumptiosa. Opportunus esset mechanice
arte deseruire quam negligenter iugo onerari.
Sicut in vnoquoque opere magis esse inuenitur constantia ita
vniuersae doctrine nouerca est diligentia.
¶ Sequuntur aucto. Platonis in thymeo.
Platonis ait belinadus consuetudo fuit libros su

Aucto. Pla. in thimeo.

os ititulare noib⁹ mgror⁹ suor⁹ vel eor⁹ q⁹ mgror⁹
suos docuerit p⁹pt⁹ maiore auctoritate qd⁹ mgr⁹
vualter⁹ burley aglicus pfirmavit. Fuit at⁹ plo
ciuis atheniensis mgr⁹ Arj. z auditor socrati na
t⁹ tpe Darli regis p⁹az p⁹re arist⁹ de g⁹ne neptul
m⁹re parcioni de g⁹ne sapiētissimi salomonis
Obiit autem āno etati sue. lxxi. natalis sui die
scdm Senecā in epistolis

In omnibus siue in maximis siue in minimis
diuinum auxilium debet implorari.

Nihil ē ortū sub sole cui⁹ cā legitima nō pcesserit
In oī tractatu fieri d⁹z vt in initia p⁹sideret qd
lit illud de quo agit. Opti suo dat opifex formā
Mundus a deo factus est

Deus auctor maxim⁹ est. (relegata est

Optim⁹ ē mūdi auctor z ab optimo lōge inuidia
Bonitas dei fuit cā factōis mūdi z origis oīm
Claus est tm̄ mundus. (rep.

Itō decz rē eē antiq⁹ore a pmo genitore rege

Lpa maxime distinguunt per motū solis

Om̄i deor⁹ q⁹z opifex. i. p⁹r ego sū. dū d⁹z vocāt
intelligētēz corpora celestia natura solubilia s⁹
dei voluntate ppetua (vtutes

Ad hoc aima est pūcta corp⁹vt fenore⁹ scias z

Aucto. Apulei affricani fo. lxxviii

Si aut cū magno fenore veiet benigne recipiet
a suo creatore: si aut nō relegabit ad infernum.
Propt hoc enī nobis datus est sermo vt presto
nobis fiant mutue volūtatis iudicia
Deus est sūmū bonū sup oēm sbñam oēmq; na
turā quē cūcta expetunt cū ipē sit plene pfect^o
z nullius societate indigens.

Sequūt au. apulei affricāi plōnici lingua latīna
doctissimi q succedēs Platonī floruit athenis.

¶ Unū deus est īfinitus nō solū exclu
sione loci s; etiā nature dignitate.

¶ Prestātissimū aīaliū gen^o in tra est hō
Dū ab oībz drūt nature dignitate pfectiōe vite
perpetuitate loci sublimitate.

¶ Nihil est deo perfectius nihil potentius.

¶ Cōuersatio mutua ptempum parit

Deus ab oībz aīe passiōibz liber ē. Cū nec dōle
re nec letari pōt hoc ē vey ad nrm intellcm

Demonēs sūt aīalia aīo passua mēte rōnabilia
corpore aerea tempore eterna.

¶ Magna est dignitas sapie q societate sūmo dō
coequat

¶ Nihil enim deo similis vel gra
tius q̄vir aīmo perfectus

¶ Bonus ē q in tm̄ cetos hoīes aficellit inq̄tum

Aucto. apulei african

ipse a diis immortalibus antecellit

Si laudas aliquē qz generosus ē pētes et laudes. si qz diues fortūe hoc debet. s; si qz formosus aut validus ē egritudine fatigabit. si qz pūx i senectute. aut qz fortis expecta paulispz z n̄ erit sed si laudes eū dicēdo qz boīs artibz doctus ē z valde eruditus z iqtū s; hōi sapiēs ē tūc ipz de laudas qz hoc nō ē a p̄e hereditariū nec casu pēduluz nec corpe caducū nec etate mutabile. ¶ Empedocles. Tria sūt in tora rexp̄varietate p̄cipua q̄ phiam magifice extollūt. s. mobilis affluētie p̄tētus future felicitatis appetitus mentis illustratio q̄z p̄mo nihil ē honestius vel vtilius. sc̄do nihil ē p̄fectius. t̄cio nihil ad āboz p̄pētosā adeptionē efficacius. Deus ē spera c̄cētz evbiqz z circūferētia nūlqz. ¶ Empedocles sciēs aias eē imortales atheis se icēdiis deditz sibiūpi mortē itulit. ¶ Incipit logica. Sequit̄ aucto. Porphyrii q̄ floruit atheis tpe gordiāi impatoris q̄ icepit anno dñi ccxli. Hic scripsit libz de ylagogis ad cathegorias Aris. Ylagoga ge. i. instructio siue itroductio sic vltia porphyrii dñi itroductōes ad dialeticā. Cathegoria aut̄ idē ē qz p̄dicamētū siue predicatio vel significatio. vñ z p̄dicamēta Aris

Aucto. de p'dicab. Ars. fo. lxxix

dicunt cathegorie a cathegoro as. i. dicere. In
cathegorizo qd idē est. Elementa aut qbz scia xī
ficat. v. sūt. i. demonstratiua ideo sūt libri poster
or z analeticor topica sophistica rethorica po
etica qbz si addūt cathegorie piermenias. Post
ora erūt octo ptes logice. i. triui siue scie sermo
cīnalis. Excellent tñ dialectica dī sermocīnalis
qūis grāmatica z rethorica etā sūt ptes phie
rōnalis: qz logice siue dialectice est ordinare cāz
respectu effectus per sillogismum.

n **Eqz** gen^o neqz spēs vī simplr dict. i. vno
modo. Gen^o pmo modo est collectio mul
torz descendentiū ab vno pncipio. Scdo mō est
pncipiū gīatōis vnus cuiusqz sicut pī z patria
Tercio mō ē illd cui supōit spēs. Quarto mō
dictū ad similitudinē gīis. pmo mō et scdo mō
dictū cōit accipit qz qñ vnū nomē cōe debet ēti
rōnisz entī nature tūc illud nomē sp debet entī
rōnis ad similitudinē entī nature

Spēs est formavniuscuiusqz rei scdm quā spēs
pīamī dicta est digna imperio.

Si aliqs omīa predicamēta entīavocet equoce
z nōvniuoce ea nūcupabit. i. analogice

Decem sunt tñ gīa generalissima.

Aucto. p̄dicabilis Ar.

Spēalissima nō i q̄dā nūero sūt. n̄ tñ d̄finito.
Indiuidua sunt infinita.

Infinita inq̄t p̄lo relinq̄nda sunt ab arte. neq̄
horū fieri posse disciplinā. s. scia. vñ qz indiuidua
sunt infinita de eis non pōt esse scia

Indiuiduū d̄r qđ ex q̄busdā p̄petatibz p̄stat qz
collectio nūq̄ p̄t i alio rep̄ri. Et sūt. vii. p̄petā
tes vt dicit Boetius. s. fōra figura loc⁹ stirps no-
mē p̄tia t̄ps. hec septē p̄pā p̄tinet oīs hō

Oīne superius predicat de suo inferiori

Oīne qđ predicatur de alio vel est plus scōz rō
nem eandem vel est sibi equale

Homo differt ab asino rōnali qualitate

Esse vniū cuiusq̄ est idem r̄num. nec intēsiōne
nec remissionem suscipiens.

Gen⁹ p̄tinet oēs d̄ntias potētia. actu nō nullā

Genus est tāq̄ māia d̄ntia tanq̄ fōra.

Spēs nō iungit spēs vt gignat aliā spēm

Propriū d̄r quadrupl̄r. p̄mo mō qđ uest soli et
nō omi vt esse medicū. Secdo mō qđ uest oī z n̄
soli. vt esse bīpedē. Tercio qđ uest omi soli z nō
sp̄. vt canescere in senectute. Quarto qđ uest oī
soli z semper. vt risibile est. p̄pū homis
Propriū puerit̄ cum eo cuius est p̄pū

Aucto. predicamē. Ars. fo. lxxx.

Accūs ē qđ adest v̄l abest p̄t subiecti corruptōz
Accūsū aliud est sepabile aliud inseparable
Sublato aīali aufert rōnabile z irrōnabile
Incipiūt predicamēta Ars. vbi agit d̄ pre sil
logismi remota. s. de īmino. s. de parte p̄p̄qua
agit in libro periermentia. s. de enūciatiōe p
vt accipit formā enūciationis.

Quiuoca dicunt quoz nomē est cōe z rō
substātie scđm illud nomē est diuersa.

Uniuoca dicunt per contrarium.

Denoīatiua dicunt quēcunq; ab aliquo solo ca
su orītia sunt: vt ab albedine albus.

Grāmatic⁹ d̄r denoīatic a grāmatica. vñ hēm⁹
q; p̄cretū denoīatine dicit a suo abstracto.

Impossibile ē eē accūs sñ eo ī q̄ ē. i. sñ subiecto
Omnis color est in corpore.

Scia est in anima sicut accūs in subiecto

Qñ aliter de alio p̄dicat vt de subiecto. q̄cunq;
de eo predicant dicunt omia de subiecto

Diuerſoz genēz: nō subalternatim positorum
diuerſe sunt species et differentie.

Superiora de inferioribus semper predicant

Decē sūt entia incōplexa vt sb̄a q̄titas. z c.

Destructis primis substantiis. i. indiuiduis in

Aucto. predicamentoz Ar.

possibile est aliqd eoz remanere.

A pncipali sbñe. i. idiuinduo sbñe nulla exit pñs

Lōe est omī sbñe in subiecto nō esse (catto

Opposita hñt fieri circa idem.

Dis sbñavī hoc aliqd significare hoc idubitat

ver est in pñis substātis. in scōis similis

Ab eo q res est vel si ē oīo dīveravel falsa

Quātītatis aliud continuū aliud discretum.

Qd semel dictū amplius resumī nō pōt.

Magnū puū lōgū breue nō sūt in gñe qñtitatī

sed relatiōis qñvñqz eoz dicīt ad aliqd. Si

magnū puū p se diceret nūq mod⁹ diceret pu⁹

nec granū milī magnū. Ex q trahit illa aucto

ritas qd p se ē tale sp z respēū cuius lz ē magnū

Quāta ē supficies tm albū esse dictis

Aliqñ noia fingere necē ē alicui nomē nō fuerit

ipositū. Multa sūt aī alia capita nō habētia.

Multa sunt scibilia de qbus nō est scia

Scibile pñs est scientia. Relatia sic se hñt

q posita se ponūt z pempta se pñunt Qui-

cūqz diffinitive nouerit vnū relatiuoz diffinitie

noscitur ē z reliquū. Partes sbñe sūt sbñe.

Dubitare de singulis nō est inutile

Qualitas est scdm quā quales esse dicimur

Aucto. libi perlar. Arj. fo. lxxxvi.

Scia ē de nūero pmanentiū z difficile mobili sī
q̄s mediocrit̄ sumit sciam nisi gr̄adis fiat p̄mu
tatio ab egritudievl ab aliq̄ hmoi. Boeti^o dicit
q̄ scia festinata marcescit: mediocrit̄ aut̄ sūpta
augmētāt z crescit. Si vnū p̄rioz fuerit quale z
reliquū erit quale. Si vnū p̄rioz fuerit i natura
nō p̄ eo oz reliquū eē in nasa: vt ex oibz ex̄itibz
sanis nō ē egritudo.

p̄rius d̄r multj mo
dis. i. natura tpe ordine dignitate zc.

Sanitas z egritudo sunt p̄ria imediata.

Spēs sūnt sūt sub gñe. Idē dicit boeti^o q̄ spēs
sūt coeque sub eod̄ gñe.

Motui q̄es est p̄ria.

Mot^o sex sūt spēs. gñatio corruptio augmētātō
diminutio alteratio sc̄dm locū mutatio

Aucto. li. p̄armentaz Arj. Et d̄r a p̄poe p̄i. i. de
z armenia nie. i. īp̄zetatio z sūt due d̄cōes

A q̄ sunt in voce sūt eaz q̄ sunt in aia pas
sionū note. Et ea que scribunt̄ eoz q̄ sunt

in voce z littere scripte sunt signavocū. Circa
p̄pōem z diuisionē p̄sistit v̄itas vel falsitas.

Cū d̄r cathonis est vel nō ē neq̄vex neq̄ falsuz
sigificat̄ ex q̄ cōl̄e trahit̄ q̄vexz sūm p̄supponit̄

Uerbū ē nota eoz q̄ de alto dicunt̄ (p̄gruū.
Mome infinitū equalit̄ d̄r de ente z nō ente.

Aucto. libri pterme. Arj.

Significare est intellectū pstitucere

Hoc vbum est significat quādā ppoem quā sū
extremis non est intelligere Accē ē oēm enī
ciatōem pstitui ex vbo. vñ sū vbo pscā n reddīt
oō.

Rez alie sunt vles alie pticulares
Vle est qđ aptū natū est pdicari de plibz z sin
gulare qđ nō.

Hoc signū oīs nō est vle s
significat vliter. i. designat q vnuqđq termin^o
teneatur vniuersaliter

Quod sit nō est.

De futuris ptingētibz nō ē defmiata vitas.

Vñ tñ opponit vñ Dis affirmatio vel nega
tio aut ē vā aut falsa s nō pōt sīl esse vā aut flā.

Mō oīa sūt ex necitate sed multa sūt a casu et
advtrūlibet.

Propť nīm affirmare vel negare
nihil sequit in re. Mōs videmur ēē pncipiū futu
roz multoz ab eo q piliamur et agem^o aliqd.

Duplex est necessitas. s. absoluta z p ditiōata

Oīe quod est qñ est necesse est esse

Et oē qđ nō est qñ nō ē necesse est nō esse

Sed oīe qđ est simplr esse est necesse

Gilbert^o auctor sex pncipioz

Iste liber tractat de dicibīlī icōplexo nō iherē
te itra sicut i li. p dī. Arj. s. de icōplexo ex

f Orma ē pponi ptingēs simplici z iuari

abst eētia p̄sistēs. Dē p̄positū adueniēs p̄po
sito facit ip̄m mai⁹. Triplex ē s̄b̄iale. s. mat̄iale
for̄ale z p̄positū. M̄ata occulte op̄at in p̄libus
Ois cōitas a singularitate p̄cedit.

Creator creaturaz naturā certomō stabilituit.
Alia dū agit immobilis p̄seuerat.

Impossibile est non corpus corporalit moueri.

Ois actio i motu z ois mot⁹ in actōe firmabit.

Actio ē p̄petas sc̄dm quā i id q̄ subicit agere
dicimur. Passio ē effect⁹ illatioq; actionis. Qñ
ē q; ex t̄pis adiacētia derelinq̄t. i. qñ ē d̄spō de-
relicta i re t̄pali ex adiacētia t̄pis ad rē t̄palem
sc̄dm quā aliqd eēvel fuissevel futurū eē d̄r.

Alia p̄iūcta corpi p̄plexionē corporis imitat

Qui frigide z sicce p̄plexiōis sūt vt melē colici i
antūno dimēsiōes sūt seip̄is: s̄gūinei at̄ i vere

Ubi est circūscriptio corporis a loci circūscri-
ptione p̄cedēs. Ubi est dispositio dereli-

cta a re locata ex adiacētia loci ad rē locatam
sc̄dm quā aliqd d̄r esse in loco In loco d̄r

q̄cquid a loco circūscribit. Duo corpora
nō p̄nt eē s̄i i vno loco necvñū corp⁹ in diuersis
locis. Eadē vox puenit ad aures multoz

s; nō eadē in nūero s; sc̄dm s̄ilitudinē z sp̄m

Aucto. i. prior

Nec loc^o est sine corpore nec corp^o sine loco.

Positio ē p^{ri}uū g^{en}eratiōis et rei g^{en}erate ordiatio. i. pō ē dispō derelicta ex ordiatiōe p^{ri}uū suar^{um} respectu loci scōm quā d^{ic}t^{ur} sedere vel stare. **Habit^o** ē corp^o et eor^{um} q^{ui} circa corp^o sūt adiacētia. i. h^{ab}itus est dispō derelicta a re h^{ab}ite ex adiacētia rei h^{ab}ite ad h^{ab}is. **Impō** sup^{er}latiui ē facta in imio vltra quē trāsgrēdi est impossibile.

Possibili posito in eē nullū sequit^{ur} i^{mp}ossibile

Si oēs p^{ar}t^{es} p^{ar}t^{es} cōponerent nō facerent lineā

Aucto. i. li. p^{ri}or Ars. et i libro p^{ri}or tractat^{ur} d^{ic}t^{ur} dic^{ti}bili p^{ro}plexo ordiato ad oēm mat^{er}ia idrⁱⁿter. s. de g^{en}erali mō faciēdo sillogismū. Sed i libro posterior^{um} tractat^{ur} de dicibili p^{ro}plexo p^{ro}cto ad aliquas mat^{er}iaz d^{em}in^uatā. s. de sillogismis d^{em}stratiuis In topic^{is} d^{ic}t^{ur} q^{uod} q^{uod} tū ad mat^{er}ia p^{ro}babilē. in elēchis aut^{em} q^{uod} tū ad mat^{er}iaz sophisticā q^{uod} de sillogismis sophisticis et apparentibz s^{ed} nō ex^{ist}itibus.

Propō est o^{mn}is affirmatiua vel negatiua. alicui^{us} de aliquo vel alicui^{us} ab aliquo.

Termin^o est in quē resoluit^{ur} p^{ro}positio

Sillogism^o ē o^{mn}is in qua q^{uod}busdā positis ex necitate accidit aliud eo q^{uod} hec sūt

Dici de o^{mn}i ē q^{uod}n n^{on}hil ē sumere d^{ic}t^{ur} s^{ed} s^{ed} cō distributo

maior qn de eo dicat pōicatu. dici de nullo p c p
 Ullis negatis z ptticulari si ptt pueritū (pōitū
 Ullis affirmatiua pueritū i ptticularē affirmatiuā.
 Qñ oppositū ptt repugnat alicedeti tūc pñā
 ē bona. Quicqd seqt ad añs seqt ad pñs.
 Sillūs ē nccāri expōsibilibz z expōitū. Uñ sūt
 qdqd ē vey de exponēte ē ē vey de expōita. vñ
 exponētis z expōiti eadē ē x^o. Qñvtraqz pre
 missay ē de duo tunc pclusio erit de necessario
 Maior exñti de nccārioz mior de iēē p^o erit d
 pōssibili pōito i eē nullū seqt ipōssī. (nccārio
 Cōtingēs dī duobz modis. vno mō q sit vt fre
 qñt vt hoīem canescere i senectute z tale dī pti
 gens inatū. Alio mō dī ptingēs q qñtū ē de se
 bz se indrnt ad eē z ad nō eē: vt me ābulare tre
 motū fieri z tale dī ptingens infinitum.

Quicūqz ex opposito pñt infert oppositū añt
 tūc pma pñā est bona. Dis sillūs bz fieri
 p tres tñios z duas ppōes z vñā pclusiōem.
 Exēpla pōim^o si q ita sit syt sētiāt addiscētes
 qd addiscūt. Nō idē significat eē nō albū z nō esse

Aucto. ii. porum

(album

Ex illo bñ seqt vey sz ex nō nūqz seqt falsū
 sz spvex. vñ. Ex falso vey ex nō nil nisi vey

Aucto. i. posterior.

Petere qđ ē i principio ē qñ n̄ dem̄rat ppositaz
qđ sit. iiii. mōis. pmo mō qñ n̄ dem̄rat oūio ppo-
sitū. Scdo qñ dem̄rat p ignorantia. Tercio qñ
dem̄rat p ea q̄ aliqua sūt igta. Quarto qñ p^o
dem̄rat p posteri^o. Si p^o ē flla oz aliq̄ pmissaz
ēē fllaz. Qñ extrēa pueritū nccē ē mediū pueri
Magis eligēdū ē velle bñ agere q̄ agere vñ ma-
gis eligēda ē volūtas sñ actiōe q̄ actio bona sñ
volūrate. Instātia ē ppō. ppōnē p̄ria. Entbi
mem̄a pstat ex ycotibz sigis. vñ icos ē pbabil^{is}
ppō. Probabile ē qđ scit esse vñ in plibz. vñ
ycos est ppō q̄ scit ēē vñ in plibz vt odire odi-
ētes z amare amātes. Signū ē ppō dem̄ratia
z nccāria z pbabilis. Per signa corpis nobis
nota sillūs. s. dispōnes corpis nobis ignotas

Aucto. i. posterior.

Dis doctrinaz ois disciplina ex p̄xnti
sit cognitōe. Tā sillūs q̄ i ductio p p̄ns nota
faciūt doctrinā h̄re. Exēplū ē i ductio: entbi
mem̄a nō sillūs. Dupliciē aliqua nccāria est
p̄cogscere. s. qz estz qđ ē. De dīgitate oz p̄cogno-
scere qz h̄a ē de passiōe nō qđ ē z d̄ subicōv̄t qz
Uñ hic hēm⁹ q̄ due sūt p̄cognitiōes z tria p̄co-
gnita q̄ sūt s̄bcm̄ passio z dīgnitas. vñ itez h̄e⁹

q*uod* i qualz scia oz p*ro*supp*o*nere s*ub*ic*um* e*st* q*uod*d significat
ip*so*m: passio*ne*z n*on* oz p*ro*supponere e*st* s*ed* t*em*p*us* q*uod*d significat
cet*er*u*m*. Q*uod*d addiscit aliq*ui*s hoc scit q*uod*d*am*o*do* z nescit
q*uod*d*am*o*do* nescit ip*so*m i p*ro*p*ri*a fo*rm*a scit t*em*p*us* i po*ss*io*ne*
Scire op*er*inamur vnu q*uod*dq*ue* q*uod*d e*st* simpliciter s*ed* non
sophistico m*o*do q*uod*d e*st* s*ecundu*m acc*us*us

Scire e*st* c*on*sc*ien*tia rei cognoscere z q*uoniam* illi*us* e*st* c*on*sc*ien*tia z n*on*
p*ro*tingit aliter se habere.

Cui*us* simpliciter e*st* c*on*sc*ien*tia hoc e*st* i*mp*ossibile alit*er* se h*ab*ere
Scire e*st* per dem*on*stratione*m* intelligere

Dem*on*stratio e*st* s*im*p*li*c*iter* facies scire q*uod*d in habendo
dem*on*stratione*m* scimus.

Acc*us*us e*st* dem*on*stratiua sciam ex p*re*missis veris imedia
tis p*ro*por*tion*ibz notioribz causisq*ue* p*ro*cl*us*io*ne*s

Q*uod*d non e*st* n*on* p*ro*tingit scire: ex quo habemus q*uod*d
de non ente non e*st* scia

Scia e*st* illoz quoz e*st* dem*on*stratio.

Dupliciter aliqua sunt priora et notiora. s*cilicet* p*ri*us et
notius natura z p*ri*us z notius quo ad nos.

Priora et notiora quo ad nos sunt illa q*uod*d p*ri*oria
sunt sensui. sed p*ri*oria simpliciter z s*ecundu*m naturam sunt
illa q*uod*d remotiora sunt a sensu.

Remotiora v*er*o a sensu sunt maxime v*er*ba

Priora aut*em* sensui sunt maxie p*ar*ticularia

Aucto. i. posterioz.

Idē dico p̄mū z p̄ncipiū. P̄ncipiū dem̄stratōis
 ē ppō imediata. P̄ropō at̄ imediata ē q̄ si ē al-
 ta p̄or. P̄ropō ē alta ps enūciatōis vñū d̄ vno
 signis. Dialectica ppō ē accipitēs qualz p̄tē p̄di-
 dem̄stratiua at̄ alterā def̄minās. s. verā (ctōis
 Cōtradictō ē oppō cui⁹ scōz se n̄ ē dare mediū
 P̄ars p̄dictōis q̄ significat aliqd d̄ aliq̄ ē affir-
 tio q̄ aut̄ significat aliqd ab aliq̄ ē negatio
 Diffinitio ē ppō q̄dam nō autem sup̄pō
 Sup̄pō dicit aliqd eēvel nō esse
 Nō ē idē q̄d quid ē vnitas z eēvnitate. Nō solū
 nec ē p̄coḡscere p̄ma p̄ncipia aut oia aut q̄dā
 aut p̄clonē s̄z z maḡ pp̄t q̄d vñū q̄d q̄z talē ip̄z
 mat⁹ vt pp̄t q̄d amam⁹ rē illd̄ ē maḡ amatur z
 oia posteriora scim⁹ z credi⁹ p̄ p̄ma ḡ illa maḡ
 Accē ē maḡ credere p̄missis q̄z p̄clonē (scim⁹
 P̄ncipiū nihil notius est in v̄itate z opposi-
 tis eoz nihil est notius in falsitate.
 P̄ncipia coḡscimus in q̄tū t̄m̄ios coḡuim⁹
 Nō p̄tingit aliqd circularit̄ dem̄strare nisi i t̄m̄i-
 nis p̄uertibilibz z pp̄iis. Impossibile est eadē
 eē p̄ora z notiora sapiētiora eodē mō.
 Ad min⁹ ex duabz pp̄oibz p̄tingit sillogisfare.
 Una pp̄oe posita nihil sequit̄ sillogistice

Demōstratio est syllogismus ex necēariis
 Per se pmo sūt q̄ctōz in rōe dicēte q̄ qd ē i sūt
 vt triāgulo iest linea z pūctū lineæ: s̄b̄ia ei horz
 ē i his. Per se sc̄do sūt q̄cunqz i sūt ip̄s q̄ i rō
 ne i sūt vt p̄p̄a passio p se est in subiecto
 Ita p se sūt q̄ n̄ dñr de qdā alio subiecto vt s̄b̄a.
 Itē p se sūt p̄p̄t qd iest alicui aliqd tāqz p cām.
 Itē hē m̄ q̄ quattuor sūt mōi dicēdi p se. q̄z p̄
 mus r̄sc̄dus t̄m ingrediunt demōstratiōem
 Itē per se presupponit de omni
 Ute siue p̄ncipiū dico qd cū de oī sit z p se ē et
 sc̄d; qd ip̄m ē idē vt pūctū per se ē i linea r̄sc̄d;
 Ex his ē demōstratiue syllogizare (qd ip̄z.
 Ex nō necēariis p̄tingit necēariū syllogizare sicut
 v̄ez ex nōveris s; ex nō necēariis nō p̄tingit des
 mōstrare. qz cum mediū erit ex necessitate.
 Demōstratio ē eoz q̄ sūt p se z n̄ eoz q̄ sūt p acc̄is
 Accidens p̄tingit non esse
 Per quid scire est per causam sc̄re
 Itē contingit ex alio genere descēdentē demō
 strare vt geometricum in arismetica
 Tria sūt necēaria i demōstratiōe quoz vnū ē quod
 demōstrat. s. p̄c̄lo: hoc at ē qd iest alicui gr̄a per se
 Aliud aut ē dignitas. Dignitates sunt ex q̄b̄ sūt

Aucto. i. posterioꝝ

demſtratio. Terciū ē ſubm̄ z et^a paſſiōes. Nec ē
 mediū vltim̄ i demſtratiōe eē ex eodē gñe. Nec
 ſcia nec demſtratiōe corruptibilū ſz ppetuoz. Dif
 finitio ē pncipiū demſtratiōis vel p̄clo vel tota de
 mſtratio pōne dñs. Difficile ē noſcere ſi aliq̄s ſci
 uit vel nō. Difficile ē enī noſcere ſi ex vniūſ cuiuſ
 q̄ pncipis ſcimus aut nō qđ vere ſcimus
 Si ex pncipiis z ex verſ habeam⁹ ſillogiſmū o
 pinamur ſcire ſz hoc nō ē ſufficiēs ſz etiā opz ſci
 re ex q̄bus ſciūt ſunt. ppria pncipia
 Hō ē nec ē eē ſpēs. i. ideas aut vñ aliqđ eē mltā
 Qēs ſcie picāt ſcōz cōla pncipia ex q̄bz demſtrāt
 Unaq̄ ſcia hz interrogatiōes z diſputatiōes
 Demſtratiōes nō augent p media ſz i p^a aſſūptor
 in lat^a. Demſtratiō ptingit dupl^r. vel qz pcedit p
 effcū vel cām remotā. Duplex ē ſcire. ſ. qz ē ſci
 re. pp̄t qđ ē. In ſciūs diuerſis ſepe vna ſcia dicit
 qđ alia. vt medicina dicit vulnera circularia tar
 dius ſanant q̄ oblōga. ſz pp̄t qđ illō ſt geome
 tria
 Sciētes vñ ſepe neſciūt p̄ticulare
 Figurarū maxime faciētes ſcire eſt p̄ma figura.
 Coordinatiōes predicamētōz n̄ cōicant. Vñ qđ
 eſt in vna coordinatiōe n̄ eſt in alia. vñ habemus
 q̄ eſſentie predicamētōz ſunt imp̄mixte.

Ignorantia ē duplex. scilicet negatio et dispo-
 Sialiquis se defecerit necesse ē sciam illi scilicet de
 ficere.

Aliud addiscimus per demonstrationē ali-
 ud per inductionē.

Singularis est sensus
 Dis sillogismus fit per tres terminos et duas propo-
 sitiones. Non pertingit ire in infinitum in predicamentis nec ascen-
 dendo nec descendendo sicut utrobique est status.

Que est paratio principii ad principium. eadem est
 principii ad principium.

Impossibile est infinita pertransire.

Gaudeant genera et species platonis quoniam si sunt mo-
 stra sunt. et si non sunt nihil ad rationem vel demonstrationē
 possunt demonstrationes enim de his

Qualitas si
 est qualitas

Unum predicatur de uno.

Demonstratio vltima particulari est potior.

Affirmatiua potior est negatiua

Demonstratio ostensiva potior ē ducere ad impossibile

Potior ē demonstratio quę ē de eō quod non est deesse

Ubi non est minus ens quod particulare. sed maius quod

ipsum est incorruptibile. particulare hoc corruptibi-

le. ex quo et multis dictis aliis in isto libro et

dicendis habemus quod vniuersalia sunt sempiter-

na. et species rerum sunt eterne

Ubi magis est causa quod particularis/ cui per se

Aucto. 2. posterior

Inest aliquid hoc est cā sui ipsius
Cognoscēs vñ cogscit z pñclare z ñ ecōuerso
Elle est intelligibile pñclare ño sensu pñcipit.
Pñus est esse q̄ non esse
Certior est scia q̄ est ip̄us. ppter qd q̄ q̄ alius
Itē certior ē q̄ ñ ē de subiecto pñcto ad materiā
q̄ q̄ est de subiecto pñtracto.
Unitas nō ē substantia sine pñe. sed punctum
est substantia pñnem hñs
Singulare ē hic z nūc hñe est vbñq̄ z semp
Sensus est singulariū sciaverovñum
Impossibile ē oim eadē eē pñcipia
Scia ē nccāriopñerōz pñgentium alit se hñe
Solertia est subtilitas qdā z nō tpe mediū.

¶ Sequunt aucto. ii. li. posterior.

Questiōes sūt equales nūero his q̄ ñe sci^o
Questiones sūt quattuor. s. qd est z ppter qd si
est. qz est. Et iste reducunt ad qñtionem mediū
Cā z mediū sūt idē. Un^o i qñtū vñ^o vna ē scia
Diffinitio ē cognitio sññet ip̄s^o quod quid ē
Impossibile ē qd qd est scirez ignorare si ē ip̄s^o
qd qd est non est demonstratio.
Pñer omē gen^o cause pñgit demonstrare
Scire opinamur cum cās rei cognoscimus

Quattuor sunt cause

Unum et idem non contingit esse propter quod et quod est. ut si
quod quid est tonitruum et dicitur quod est extinctio ignis
in nube. Et si quod propter quod tonat dicitur quod in nube
ignis extinguit. Ambulare post cenam est causa sanitatis
propter non eminare cibos in ore stomachi.

Inpositio terre inter solem et lunam est causa eclipsis lune
Medius in demonstratione est ratio primi termini. i. maioris
extremis. Causa et effectus debent esse proportionata
vnde eius quod est in fieri debet esse causa in fieri. et effectus
est in facto esse debet esse causa in facto esse et c.

Sicut se habet linea ad punctum. sic se habet illud quod fit
ad factum esse

Quedam sunt species quodam ut frequenter: ut non omnes masculi
sunt barbati in maxillis species sunt frequenter

Ex singularibus operibus accipere

Equocatores magistri latet in vobis quod in inferioribus

Magistri magistri fluit in fine mensis quod finis magistri est huius

Omnes arbor huius lata folia fluit (midior.

Fluere est succum densatum habere

Causa est pro eo cuius est causa (mandibula.

Omne animal huius cornua caret dentibus in superiori

Ex seculo nobis sit memoria ex multis memoriis exprimitur

Ille quiescit in anima est principium artis et scie (mentis

Aucto. i. libri topicor.

Sentire est singularis sed sensus evlis
Principior bit^o nō ē scia sed intellectus
Ule evnū in multj evnū preē multa
Principia nō cognoscim^o p demōstrationē sed per
Inductionēvie sensus z memorie

Aucto. sup. i. liby topicor Arj.

Topos ei grece loc^o dī vel idē ē q totū. Loc^o
ei i dialectica siue logica q spēs ē phie duplex ē
s intrinsec^o z extrinsecus zc. z de his tractat i hoc
libro. Dialectica nō dicit a dya z logos quasi du
alis sermo qz disputatio dialectica sit inter du
os scz opponentē z respondentē

Nūqz pncipior est sibiipst fides

Dialectica est utilis ad tria. s. ad exercitati
onē ad obuiationē z phie disciplinas

Dialectica inq̄sitiva ad oēm methadoz pncipia
viam habet.

Rethor nō semper persuade
bit: nec medicus semper sanabit

Diffinitio est oratio

Proprium est qd est inseparabile.

Accis ē qd adest. vt supra dictū est

Accis facit vnū nūero cū suo subiecto: vñ acci
dēta numerant numeratione subiectoz.

Positio est opinio extranea alie^o notoz scdm

phiam quēadmodū posuit eracilit⁹ oīa moueri
 Sillūs ē oīo ī qua qbusdā positi aliqd accidit
 ex necitate pī ea q̄ posita sūt. Probabilia sūt.
 Quidēnt oībz aut plībz vel sapiētībz z his l' oībz
 vel plurībz vel maxime uotī z p̄babilioribus
 Gen⁹ ē qd̄ p̄dicat de plīb⁹. Accis ē qd̄ neq̄ est
 gen⁹ neq̄ spēs neq̄ p̄pūū neq̄ dīa: s̄ ē aliqd̄ rī
 Idē dī triplī idē gñe idē nūeror idē spē
 Inductio est p̄cessus a p̄ticularībz ad vīa
 Qui dubitat q̄ oī deos vereri z p̄entes honora
 re nō indiget rōne sed pena Qui ē dubitat
 vīx nīx sit albavel nō: nō idiget rōe s̄ sēsū.
 Quot modis dī vnū oppositor tot mōis dicat
 z reliquis. Delectatōi q̄ est circa speculatiua nī
 la tristitia ē admīxta. Diuersor genē
 z nō subalternati positor diuerse sūt spēs z dīe.

¶ Sequunt aucto. 2. topicor.

Illū gen⁹ denotiatiue p̄dicat de suis spē
 b⁹ s̄z inuocē. Inīusticiā facere nō iest deo qz iū
 sticiā facere idē ē q̄ spōte nocere s̄ spōte nocē
 nō ē ī deo: Inuid⁹ ē q̄ tristat p̄speritate bonorū
 Rēphēsor ē q̄ tristat de p̄speritate malor.
 Inuidia ē tristitia ī appente p̄speritate alicui⁹.
 Loquendū est vt plures sapiēdū hōvt pauci

Aucto. 3. topicoz

Dialia sp nutriunt nō tñ augent

Scire nō ē idē qđ remisci qđ scire ptingit circa
pntia z futura remisci aut solū circa futura

Quecūq; insunt spēt insunt z gñi

Hoiesvt in plibz sūt mali. i. paucioribz at boni

Motis nobis mouent oīa q̄ i nobis sunt

Idem est susceptibile p̄riorum

Plura pnt vni eē p̄ria (telligere.

Plura bñ ptingit scire sz non ptingit plura in

Qđ iuste fit est scienti qđ iuste ē ignorantis

Quoz gñatōes sūt bōe ip̄a qđ bona. sūt de malo

Simpliciter dico qđ sine addito dico

Sequunt aucto. iii. topicoz

Via bonū appetunt. Qđ p se est eligibi

le magis ē eligendū q̄ qđ p̄p̄t aliud.

Qđ plures vel oēs eligūt magis est eligendum

Qđ difficult⁹ magis ē eligendū q̄ qđ facilius

Iniustū n̄ i gñe sz iniustitia in gñe ē. Ex q̄ hēt q̄

accūs in p̄creto n̄ ē i gñe p̄dicamēti p se.

Robur p̄sistit in neruis z ossibus.

Finis est magis eligendus his q̄ ad finem

Uetus finis est melior ip̄m quoq; melius

Amicitia melior est diuitiis.

Mēo eligat iuuenes i duces qm nō ptingit eos

Aucto. 4. libri topicorum. fo. lxxxix
et prudentes. Epantia magis est eligenda in iuuenibus
quam senibus quia iuuenes plures cupiscunt molestantur
Si omnes iusti essent nihil utilis esset fortitudo. sed si
omnes essent fortes adhuc utilis esset iustitia et
melior est iustitia quam fortitudo. Illud quod afficit me
liori melius est. Si optimum alicuius generis simpliciter ipsum
melius est alio et e contrario. ut si optimum homo melior
est optio equo simpliciter homo est melior equo.
Licet melius est philosophari quam vitari tamen indi-
gentibus melius est vitari quam philosophari.
Melius est bene vivere quam male vivere.
Studere negamus ut ingeniosi videamur
Illud est albius quod nigro est inmixtius
Tale additum tali facit ipsum magis tale

Sequuntur aucto. iiii. libri topicorum Arj
Impossibile est esse aliquod genus particulare quod non
participat naturam aliquam suarum specierum. Et si nihil est in
genere quod non sit in aliqua suarum specierum. Genus de pluribus
predicat quam species. Omne genus plures habet species
Sicut oppositum in opposito sic oppositum in oppposito
Donum est datio irredibilis
Nihil prohibet animam suuiperscientiam habere
Medium est in eodem genere cum extremis
Si quod omnino ex specie permutatum est illud non pertinet ad
m.

Aucto. 5. libri topicorum

pl^u idē pmanere. Ex q^o hēm⁹ q^o destructa spē ita
possibile ē indidūū gñts idē numero pmanere.
¶ Bars nullo mō p^odicat de suo toto. Unū nō ē
aqua ivite putrefacta qđ tñ voluit empedocles
¶ Nemo d^r esse talis eo q^o possit esse talis. vel q^o
possit facere tale ¶ Nōt enī de⁹ studiosus
p^oua agere. sed tñ nō sunt huius. Qđ sit nō est
¶ Non entis nō sunt species neq³ d^rne.

¶ Sequunt^r aucto. v. libri topicorum Ar^{is}

¶ Aliqd d^r eē p^oriū al⁹ et nō sepat ipm
ab oib⁹ al⁹is nō hū assignatū est esse p^oriū.
¶ Gra dicendi p^oriū assignat vnde p^oriū debz
semper assignari per notiora

Sentire d^r dupl^r. s. h⁹re sensum z vtī sensu

¶ Cōturbat audiētē qđ frequent^r dicūt

¶ Opposita sūt sūt natura. Qđ sēsibile extra sēsū
factū icertū sit q^o dubiū an sit vel nō sit qñ rece
dit a sēsū. Et q^o oīno instat oīno aduersandū est
Qđ per supabūdātā d^r vni soli puenit.

¶ Tres sūt spēs ignis. s. lux flāma z carbo.

¶ Et hoc est v⁹ scđm opīnionē aliquoz

¶ Impossibile ē id eē p^opū plū: sicut si p^or ad sim
p^or mag⁹ ad mag⁹ maxim ad max⁹ z. ecōuerso

¶ Sequunt^r aucto. vi. li. topicorum Ar^{is}.

En^a maxie eoz q^d s^t i diffinitōe v^t diffinitⁱ
 s^uam significare. Vbi⁹ ē qd³ fecisse q^d bⁿ
 fecisse. D³ diffinitōe planissima iⁿ p^retatione
 v^t eo q^d cā cōg^rscēdi tradit diffinitō. Vⁿ diffini
 tio n^o d³ ēē obscura nec aliqd sup^rflūū p^rtinere
 Ductio z p^rmensuratio sunt equo ca.
 Ex q^d habet cōit^u q^d oē nomē x^bale iⁿ tio ē equo
 cū v^z q^d tria significat. s. agēt³ actōnez rei passe
 passiōem z ipsā rē passaz siue actū iⁿ medium.
 Equocoz n^o ē diffinitio. vⁿ sol⁹ viuoci ē diffinitio
 Omne inconsumptum est obscurum.
 Oēs trāsferētes scōm aliquā similitudinē se trās.
 Imago ē cui⁹ gⁿatio ē p^rimitatōem ferunt
 Illud est sup^rfluum iⁿ diffinitōe quo ablato qd³
 remanet satis manifestum qd³ diffinitur.
 Flegina est humidū p^rimū a cibo indigestum
 Diffinitio debz vari p^r p^rora z notiora q^d oīs do
 ctrina z oīs disciplina ex p^roribz z notioribz fit.
 Vni⁹ rei v^t si n^o p^rit ēē p^rles diffitōes s^zyna t^rm.
 Oīs bōa diffinitio d³ p^rstare ex gⁿe z d^rntis q^d
 ista sūt p^rora z notiora q^d species que diffinitur.
 Simpliciter notū est qd³ omnibz notum est
 Oppositōez eadē est disciplina. In diffinitōe
 vni⁹ correlatiū debet poni relatiū z ecōuerso.

Aucto. 7. topicor

qz impossibile est vnum cogsci absqz reliquo
 Dies ē latto sol sup nřz hemisperiū (qz pferť.
 Grāmatica ē scia scribēdi z recte itelligēdi illō
 In diffinitōe cuiusqz rei nō dz poni genus ppi-
 quum z remotū qz in genere ppinquo sit
 Omis dīa specifica cum gñe facit spēm
 Genus p se nō predicat de differentia
 In diffinitōe ppe passiōis dz poni subiectus
 Dis diffinitio data per accñs vitupanda est
 Itē diffinitio data p pñctōez copulatiuā z dis-
 iunctiū vitupanda est. Omis honorem appetūt
 Finis in vnoqz est optimū grā cui⁹ alia sunt
 Impossibile est incorporē corpon pmisceri
 Itē qd clā sumit sed qvult sumere latro est

¶ Sequunt aucto. vii. li. topicor.

Idē qd maxie dī z optiz vnū ē nūero
 Que vni z eidē nō sūt eadē int se nō sunt eadem
 Facili⁹ ē destruerē qz pstruere z corūpe qz facerē
 Int oia pdicta difficilimū ē pstruere diffinitōz
 Accñs vero construere facillimum est
 Verisile est in multis magis fieri pccñ qz ī paucis
 Ita scia vel disciplina ē melior alta vel qz
 certior ē vel qz melior ē i. de meliori sbeo.
 Maiori bono mai⁹ malū opponit. Dialectica p.

positō ē 3 quā i plibz sic se hñtē n ē dare istānā
 Qui ex pbabilioribz q̄ sit p̄clo sillogizare co-
 nat palā ē qm nō bñ sillogizat. (me itelligo.
 Cōcessū ē rñdenti nō itelligēti dīcere qm mñi
 Ille bñ soluit rōez q̄ eā infemitz q̄ fla sit oñdit
 Nichil phibz qdā fla cē pbabiliora qbusdā vīs.
 Prauus socius est qui impedit cōe opus.
 Qui litigatiōe interrogat male disputat
 Pctm ē aliqd oñdi p lūgiora q̄ ict p breuiora
 vñ exp̄sse elicit q̄ pctm ē fieri p pla qd p̄t fieri
 p pauciora eq̄ bñ. Hoc ē hñe igentiū bonū scd̄z
 x̄tate posse eligere bonū vel vep̄ z effugere flm̄
 Qui bñ nati sūt bñ facere pñt. Qui amāt bonū
 z odiūt malū de facili discernūt optiz qd p̄fert
 ¶ Sequunt auc. p̄mi libri elenchoy Ar̄.

Lenchus est sillūs p̄dictōis: ab en. i. in si
 ue p̄tra z lexis. i. sermo vel victio. vide 3 añ
 libz p̄oy. Impitt̄ velut lōge distātes specular̄.
 Mō p̄tingit res ipsas nobiscū ferre ad disputa-
 tiones s̄z in disputatōibz noibz p rebz vtimur
 Mōia sūt finita/res nō ifinite quare necē ē vnus
 nomē plura significare. Qui x̄tutes vocabulo-
 rū sunt ignari. de facili palogifant. i. decipiunt.
 Quidā magis appetūt se videre esse sapiētes et

Aucto. 2. elench. ex.

nō esse q̄ esse z nō videri. Sophistria ē scia ap-
parens z nō exis. Sophista ē copiosus ab ap-
parente scia z nō exite. Duo sunt opa sapiētis.
quoz p̄mū est nō mentiri de q̄bus nouit alterū
posse mentientē ostendere. i. p̄uincere.
Qz adiscētē credere. Elēch^o ē p̄dictō vni^o z ei^o
nō nois solū sz rei z nois nō sinonimū sed etusd
scdm idē simplr i eod tpe Ex nihilo nihil fit
Eadē ē diffinitio vnius soli^o rei tm̄ z rei simplr
vt hominis z vnius hominis
Cōia et gñalia sunt q̄bus scitis nescit tm̄ ars sz
ipsis ignoratis nccē est artē ignorare.
Qēs ēt idiote vsqz ad qd arguunt qz sine arte p̄-
ticipāt illd de q̄ artificialit ē logica. Un̄ hēm^o
q duplex est logica. s. naturalis z artificialis
Qēs vtimur quibusdā casibus.
Difficile est multa cōspicere
Opposit^o iuxta se p̄ris maiora z miora vident.
Ex quo hēm^o q̄ opposita iuxta se posita magis
Inturiā pati meli^o ē q̄ alit nocere. (elucescūt
¶ Sequunt aucto. 2. elenchorum
¶ Quod scimus sepe trāspositū ignoramus
Ad interrogatiōes plures nō ē dāda vna r̄sio sz
plures. Arguere non est soluere.

Hic horū dī multiplici velut ē alicui^o possessio
velut ē ps alicui^o multitudis. Nihil dat qđ n̄ hz
Nihil phibz eād orōez ples hīe sallēdi occasio
nes. Dīte hōe sp hōeste sz īlīpiēti z nō rcē vtēti
nō sūt bone. In nō facere itelligit facere et vlt
in negatione itelligit affirmatio

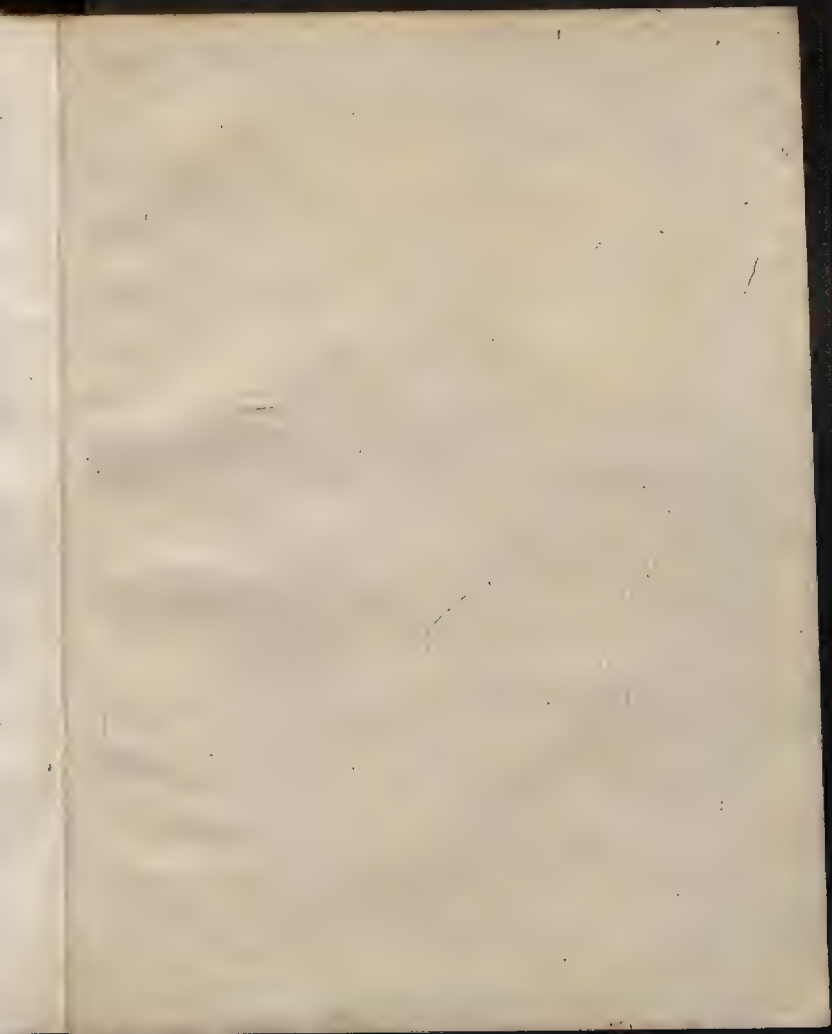
Masus curu^o dī sim^o sed pes curuus dī ritus.

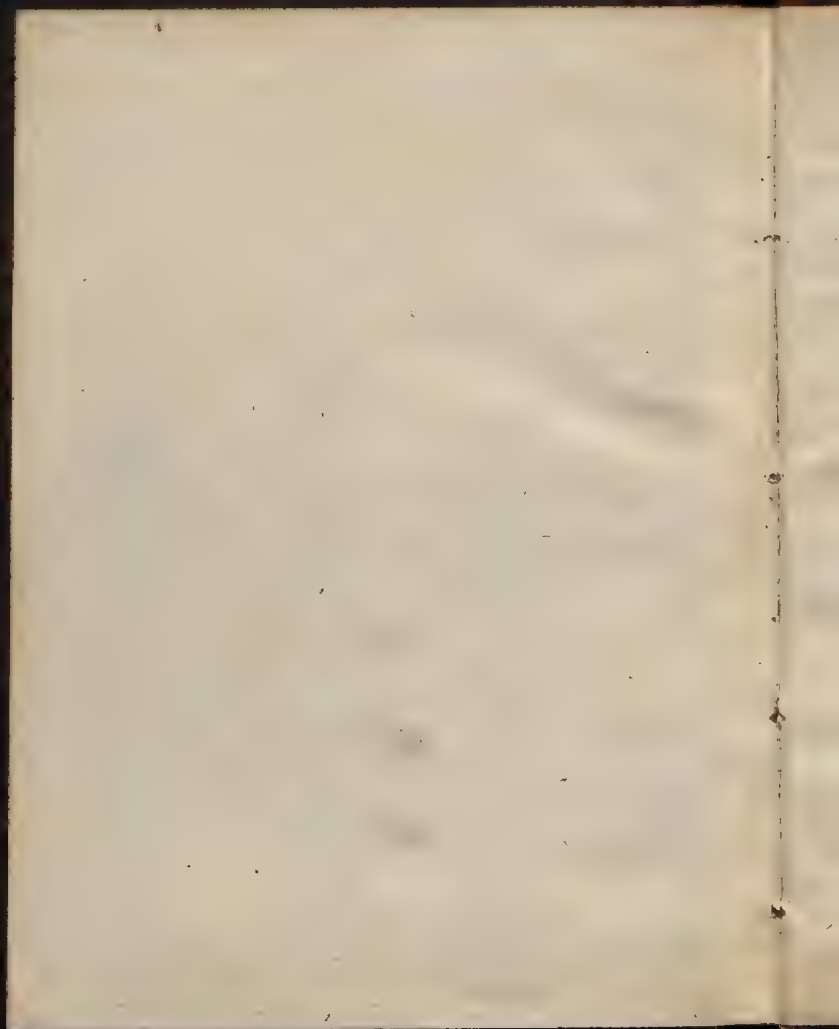
Principiū maxim z difficilimū est optimū
Difficilimū est pncipiū alicui^o artz iueire sz spo
iuento facile est addere z augere reliquum

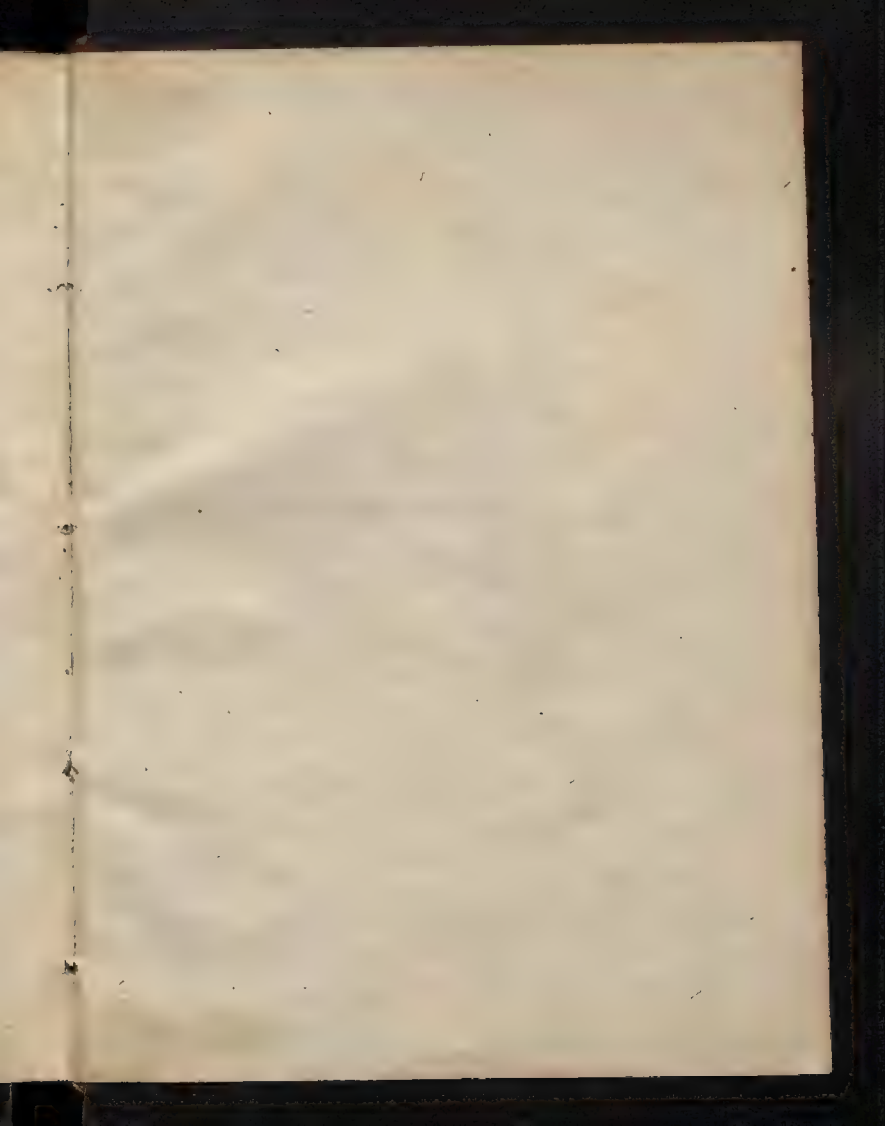
Principiū ē mīmū in q̄titate ptāte nō maxim
Nota xbum sc̄ti ysidō. hispalēsis ep̄i libro sc̄do
ethiologiarū q̄ dīalecticā. i. logicā siue phiaz rōa
lem p̄mī p̄ in suis dīctiōibz. i. sermonib^o hūerūt
nō tñ ad artz rede gere puiā. p̄^o hos Arz. ad re
gulas quas dā huius doctrīne argum̄ta pduxit
z dīalecticā nūcupauit p eo q̄ in ea de disputat.
Nec ille. vidit q̄t phia. i. amor sapie a filos. i. a
mor z sophia. i. sapia dcā in ptes tres vt dī Au
gus. li. xi. de ciui. ca. xxv. z ibid li. viii. c. vi z vii. f.
in phiam. i. naturalē/ logicā. i. rōnalē/ z ethicā. i.
moralē q̄ est finis et pfectio oīm aliarū tractans
de felicitate humana cui oēs phī inuigilauerūt
scōm Aug^o li. viii. de ciuitate dei. ca. iiii. quorū dī

eta iā fascicularit̃ recitata tenaci mēorie sūt re
cōmendāda. **P**redictarū aut̃ auctoritatū succi-
cte et exacte collectarū finis adest iux̃ iā p̃suetā
libroz phie ac alioz quorū dā trāstatōem quas
nō alphabetim put p̃lib^o qñq; placuit collige-
re libuit sed ordinate iuxta textus p̃cessū de li-
bro in libz s̃villa expōne p̃p̃t diuersā diuersoz
ineptā ac mīn^o p̃gruentē expōem ne vicis scri-
ptoz nunc t̃pis irremediabilibz scribat liber p̃
libro quora p̃ quora si demū p̃tingeret easdem
ex his imp̃ssis opa quozcūq; diligētī p̃densare
In laudem ⁊ gl̃am dei oīpotētis nūc ⁊ in euz
ac utilitatē quorūlibz studiosoz qui has tenaci
memoria vt philoso- florigez satagent incorpa-
re dicēte Seneca ep̃la. cxiij. In eodē pr̃atobos
herbā q̃rit: canis leporē: ciconia lacertā siue ser-
pētē Valebūt igit̃ vnicuiq; p̃ suo artē exp̃imto.

Explicisūt auctoritates Aristotelis/ Senece
Boetij/ Platonis/ Apuleij affricani/ Empedo-
clis/ Porphiri/ et Gilberti porritani per Mi-
chaelem nigr̃ morantē supra pōtem sancti Mi-
chaelis anno dñi. M. cccc. xciii. xxvi. die Sep-
tembris

101. 10

R. 6.

